



«Ὡς πολλάκις ὑμῖν ἔγραψα, δὲν ἐδέχθην τὴν Λάρισαν ὡς Δεσπότης νὰ δεσπόζω καὶ νὰ θησαυρίζω, ἀλλ' ὡς Θεσσαλὸς πατριώτης νὰ κοπιᾶσω, καὶ δαπανήσας ἐκ τῶν ἐμῶν νὰ εὐεργετήσω. Ὁ πατριωτισμὸς οὐκ ἔα με ὅπως τὰς οἰκονομίας μου καταβάλλω ἀλλαχοῦ εἰμὴ ἐν Θεσσαλίᾳ ἧς τέκνον εἰμί».

ΔΩΡΟΘΕΟΣ ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ



ΘΕΣΣΑΛΙΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΙ  
ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ



«...Πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις... Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων... καὶ πόλις Ὀξύνεια περὶ τὸν Ἴωνα ποταμόν... πλησίον δὲ καὶ Αἰγινίου... καὶ αὐτὸ Ἴωνος εἰς τὸν Πηνηϊὸν συμβολαί.»  
(Σπράβωνος Γεωγραφικά, βιβλ. Ζ', κεφ. Ζ' § 9).

## ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

### Α΄ ΟΡΗ

Ἡ Ἐπαρχία Καλαμπάκας πρὸς Δ. περιβάλλεται ὑπὸ τῆς Ξακουστῆς καὶ χιλιστραγουδημένης Πίνδου, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τὴν Ἠπειρον. Κορυφαὶ σπουδαιότεραι τῆς Πίνδου κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαμπάκας εἶναι ἡ Ζιγγία, ὁ Λάκμων (Ζυγὸς) καὶ τὸ Περιστερί (2100 μ.), ἡ ὑψηλότερα κορυφή τοῦ τμήματος τούτου, ἐξ οὗ πηγάζουσιν ἀκτινοειδῶς ὡς ἀπὸ κέντρον πέντε κύριοι ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδος: 1) Ἡ Βοιοῦσα (Ἄφος), 2) ὁ Μηλιώτικος (παρὰ τὸν ἄσπερον Ἀλιάκμονος), 3) ὁ Πηνηϊὸς (Σαλαμπριά), 4) ὁ Ἄραχθος καὶ 5) ὁ Ἀχελῶς (Ἄσπερος). Μία τῶν κορυφῶν τῆς Πίνδου εἶναι καὶ τὸ Ν. τῆς Καλαμπάκας καὶ ΝΔ. τῶν Τρικκάλων ὑπερκείμενον Κερκέτιον ὄρος (Κοινῶς Κόζιακας).

Πρὸς Β. περιβάλλεται ὑπὸ τῶν γραφικωτάτων Χασιωτικῶν ὄρεων ἢ Χασίων, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπὶ Τουρκοκρατίας τὰ λημέρια τῶν περίφημοι ἀρματοῦλοι καὶ κλέφτες, οἱ Βλαχαθαῖοι, οἱ Ψυρραῖοι, οἱ Μανδαλαῖοι καὶ ἄλλοι. Ταῦτα, παρὰ τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν ἀτυχή πόλεμον τοῦ 1897 διεξήχθησαν ἀγῶνες, καὶ διὰ τὸ χωρίον Ἄσπροκκλησίαν, φέροντες τὸ ὄνομα «Ἐπιχειρήσεις Χασίων» (πρὸς βλ. Ἐκθεσὶν τοῦ τότε Διαδόχου καὶ κατόπιν Βασιλέως Κωνσταντίνου), ἀποκλείουσι τὴν διάβασιν ἐκ τοῦ δυτικοῦ τούτου μέρους τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἶναι τὸ ὄριον μεταξὺ αὐτῶν, καθὼς ἦσαν πρὸ τοῦ 1912, καὶ τὸ ὄριον Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας πρὸς Β. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Τὸ πεδινὸν μέρος τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας εἶναι ἐλάχιστον.

### Β΄ ΠΟΤΑΜΟΙ

Ποταμοὶ τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας εἶναι:

Α΄) Ὁ Ἀχελῶς, ἦτοι ὁ Ἄσπροπόταμος ἢ Ἄσπερος, ὅστις λέγεται ἔτσι ἀπὸ τὴν ἄσπρην πέτραν, τὰ ἄσπρα χαλίκια του, καὶ ὅστις ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ὁμώνυμον μεγάλην ὄρεινὴν περιφέρειαν τῆς Πίνδου τὴν περιτοιχιζομένην ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Κρανιάς, τῆς Ἀνθούσης, τοῦ Στεφανίου, Χαλκίου καὶ Γαρδικίου, τῶν ὁποίων τὰ νερὰ μὲ νοστιμώτατες πέστροφες χύνονται εἰς αὐτόν.

Πηγάζων ἐκ τῆς Πίνδου, παρὰ τὸ χωρίον Χαλίκιον,



ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ



Μετεώρα: Ἡ μεγαλοπρεπής Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἀγίας Τριάδος

## ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ - ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

Κλεινοβός: Ὁ σοφὸς Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος Α΄.



δεχόμενος τὰ ὕδατα πολλῶν παραποτάμων του καὶ διερχόμενος τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν ὁ Ἀχελῷος οὐ μακρὰν τοῦ Μεσολογγίου.

Β΄) Ὁ Πηνειός, ὁ κύριος ποταμὸς καὶ ὄλης τῆς Θεσσαλίας, ἥτις λιάν προσφυῶς καλεῖται ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου χώρα τοῦ Πηνειοῦ (Τρωάδ. 216). Οὗτος λέγεται κοινῶς ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνος καὶ δὴ τῆς Ἄννης Κομνηνῆς (1150 μ.Χ.) καὶ Σαλαμπριά. Πηγάζων ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Πίνδου Ρόνας (ἀρχ. Ποίου) μικρὸν πρὸς Ν. τοῦ Ζυγοῦ τοῦ Μετσόβου καὶ σχηματίζων μισγάγκειαν (ὑδρορρόην), ἐγκαταλείπει τὴν ἐπαρχίαν Καλαμπάκας εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἐπαρχίαν Τρικάλων παρὰ τὰ ὄρια τῶν χωρίων Περιστεράς ἀριστερόθεν, καὶ Βητουμά δεξιόθεν.

Παραπόταμοι τοῦ Πηνειοῦ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Καλαμπάκας εἶναι ἐκ τῆς δεξιᾶς μὲν ὄχθης αὐτοῦ :

- 1) Τὸ ποτάμι(ον) Γοδοθάσδας (Καλαμπόιρας).
- 2) Τὸ Καστανιώτικο ποτάμι(ον).
- 3) Τὸ Κλινοβίτικο ποτάμι.

Ἐκ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης οἱ ἐξῆς παραπόταμοι :

- 1) Ὁ Τζενεραδιώτικος ἢ Λυμποχοβίτικος.
- 2) Ὁ Ἴων (κοινῶς Μορκάνι).
- καὶ 3) Ὁ Ληθαῖος (Τρικκαλινός).

### Γ'. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

Ἀνέκαθεν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς της μέχρι σήμερον ἡ Ἐπαρχία Καλαμπάκας εἶχε καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Καλαμπάκαν. Κατ' ἀρχὰς ἡ Ἐπαρχία διωφεῖτο ἀπὸ Ἐπαρχῶν. Ἦδη, καίτοι ἀπὸ πολλοῦ καταργηθέντων τῶν Ἐπαρχῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι καὶ διατηρουμένων μόνον εἰς τινὰ μέρη τῆς Νέας Ἑλλάδος π.χ. Γρεβενὰ κλπ., ἡ διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Ἐπαρχίας ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη σημασίαν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ἐπαρχίας διαφόρων ἀρχῶν, Εἰρηνοδικείου, Ταμείου κλπ., αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν.

#### Α΄.

### ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΝΙΟΥ

Ἐκ τοῦ τέως Δήμου Αἰγινίου προήλθον αἱ ἐξῆς Κοινότητες :

#### 1. Κοινότης Καλαμπάκας.

Πρωτεύουσα τῆς Κοινότητος εἶναι ἡ Καλαμπάκα, ἥτις ἔχει πληθυσμὸν 2.695, ἐξ ὧν 1.383 ἄρρενες καὶ 1.312 θήλειες καὶ προϋπολογισμὸν ἐσόδων δρχ. 437.943. Ἡ Καλαμπάκα εἶναι ἀμφιθεατρικῶς ἐκτισμένη παρὰ τὸ ἀρχαῖον Αἰγίνιον καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς Σταγούς. Ἐξαπλουμένη δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βράχων τῶν Μετεώρων καὶ δὴ τῶν βράχων «Ἀγιά» καὶ «Ἀλσος», ὅπου ἄλλοτε ἐπιβλητικαὶ ὑψοῦντο αἱ Ἱερὰ Μοναὶ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς Ἀλύσεως τοῦ Ἀπ. Πέτρου, παρουσιάζει ἐξωτερικῶς ἀπὸ τοῦ Σιδηροδρόμου καὶ τοῦ Αἰ-Λιᾶ μεγαλειώδη καὶ γοητευτικὴν ἄποψιν.

Ἐχει κλίμα ξηρὸν καὶ ὑγιεινόν, πολὺ ὁμοιάζον μὲ τὸ τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Καλαμπάκα, ἢ τὸ ἀρχαῖον Αἰγίνιον,

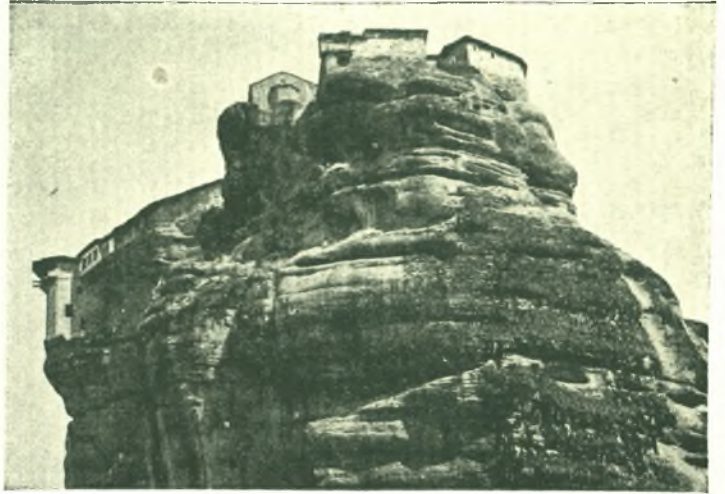
ὄπερ ἦτο ἡ πρωτεύουσα τῶν Τυμφαίων κατὰ Στράβωνα (Βιβλ. Ζ', κεφ. Ζ', § 9), λόγω τῆς θέσεώς της, εἶδε περιφήμους στρατηγοὺς καὶ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ρωμαίων καὶ αὐτὸν τὸν Ἰούλιον Καίσαρα νὰ ἀγωνίζονται πρὸς ἀπόκτησίν της. Κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ὑπέστη Σλαυικὰς ἐπιδρομὰς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων (1204) περιήλθεν εἰς τὸ κράτος τοῦ Μιχ. Κομνηνοῦ τῆς Ἠπείρου καὶ κατόπιν, ἀλληλοδιαδόχως, εἰς τὴν κτῆσιν τῶν δουκῶν τῶν Νέων Πατρῶν, τῶν Φράγκων καὶ πάλιν τῶν Βυζαντινῶν, τῶν Σέρβων καὶ τέλος τῶν Τούρκων, κατὰ τῶν ὁποίων τῷ 1854 ὁ Χριστόδουλος Χατζηπέτρος ἐπολέμησεν ἐνταῦθα μετ' ἄλλων ἐπαναστατῶν, παρὰ τὴν θέσιν «Ἄϊ-Λιᾶς» καὶ «Μύλος Βαρλαμίτικος». Περιφῆμος εἶναι ὁ ναὸς τῆς Παναγίας, ρυθμοῦ Βασιλικῆς, ὅστις ἀνηγέρθη, κατὰ τὸν καθηγητὴν κ. Γ. Σωτηρίου, τὸν 11ον αἰῶνα, μετὰ τὸν πολλοῦ λόγου ἄξιον ἄμβωνά της, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ τὸ «κιθῶριον» καὶ τὸ «Σύνθρονον», τὰ εὐρισκόμενα ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι.

Ἡ Καλαμπάκα, ἔχουσα τοιαύτην ἐνδοξον ἱστορίαν, δὲν ὑπέστη εἰς πρόοδον καὶ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς της ἀπὸ τῶν Τούρκων μέχρι σήμερον. Μετὰ τὸ Εἰρηνοδικεῖον, Δασαρχεῖον Α' τάξ., Ἐφορείαν, τὴν Ὑποδιοικήσιν Χωροφυλακῆς, τὸ Ταμεῖον Β' τάξ., τὸ Ταχυδρομεῖον καὶ Τηλεγραφεῖον, τὸ Ὑποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τὸ φυτώριον τοῦ Ὑπ. Γεωργίας καὶ τὸ Πρακτορεῖον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐξυπηρετεῖ ὀλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν Καλαμπάκας.

Τῷ 1897, διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων, ἔγινεν ὁ δρόμος Πλατείας Πλατάνου ἕως Σιδηροδρόμου, νῦν ὁδὸς Κονδύλη ὀνομαζομένη, ἣτις καὶ ἐδενδροφυτεύθη ἀργότερα, προνοία τοῦ τότε ταγματάρχου Ν. Κοκοτάκη.

Ἡ κεντρικὴ πλατεία, εὐρισκομένη ὅπου ἄλλοτε ἐπὶ Βυζαντινῶν χρόνων ἦτο ἡ ἀγορά, «τὸ Ἐμπόριον», ἣτις εἶχε ρυμοτομηθῆ ἐπὶ Δημάρχου Κ. Ἀλεξιάδου, καὶ ἡ πλατεία τῆς Ἑβδομαδιαίας ἀγορᾶς, αἱ ὁποῖαι κατεσκευάσθησαν καὶ ἐξωραΐσθησαν ἐπὶ προέδρου τῆς Κοινοτήτος Δ. Λιαπίδου καὶ ἐστοίχισαν περὶ τὰς 160 χιλ. δραχ., προσέδωσαν νέαν ὄψιν εἰς τὴν Καλαμπάκαν. Ἐπίσης καὶ τὸ ἀπέριττον, ἀλλ' ὠραῖον Ἱερῶν, ὄπερ ἐγένετο εἰς τὴν Κεντρικὴν Πλατείαν ἐπὶ προέδρου Κοινοτήτος Γ. Μουλᾶ δι' ἐράνων καὶ θεατρικῶν παραστάσεων καὶ ὄπερ εἰκονίζει τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, στεφανοῦσαν μετὰ στέφανον δάφνης τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντας Καλαμπακιώτας, ὧν τὰ ὀνόματα εἶναι ἀναγεγραμμένα ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς, στολίζει τὴν Καλαμπάκαν.

Ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἶχε φροντίσει καὶ ὁ ἄλλοτε Ἐπίσκοπος Σταγῶν Παῖσιος, ἰδρύσας σχολὴν ἐνταῦθα καὶ ἐν Μετεώροις, καὶ χάριν τῆς ὁποίας ἰδρύθη δημοτικὸν σχολεῖον ἀπὸ τοῦ 1882, παρέχεται σήμερον εἰς 389 μαθητὰς καὶ μαθητρίας διὰ τριῶν διδασκάλων, τῶν κ. κ. Θεολόγη Παπαγεωργίου, διευθυντοῦ, Γεωργίου Μπαντέκα, Ἀλ. Ἀλεξίου καὶ δύο διδασκαλισσῶν, δος Γκίκα καὶ δος Λιάπη, καὶ στεγάζεται εἰς δύο καλὰ κτίρια, εἰς τὴν λεγομένην «Κωνσταντεῖον Σχολὴν», ἣτις «ἐγένετο δαπάναις Κωνσταντίου Γεωργίου, Ἡγουμένου Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου, ἐν ἔτει 1893», κατὰ σχετικὴν ἐπιγραφὴν, καὶ εἰς τὸ ἄλλοτε ἐπισκοπικὸν κτίριον Σταγῶν, ὄπερ «ἀνεγερθὲν ἐκ βάρθρων



Μετέωρα: Ἡ ἐπὶ ἀπροσίτου βράχου Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Βαρλαάμ

## ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ - ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Καστανιά: Ὁ Μέγας Ἱατροφιλόσοφος Διονύσιος Πύρρος

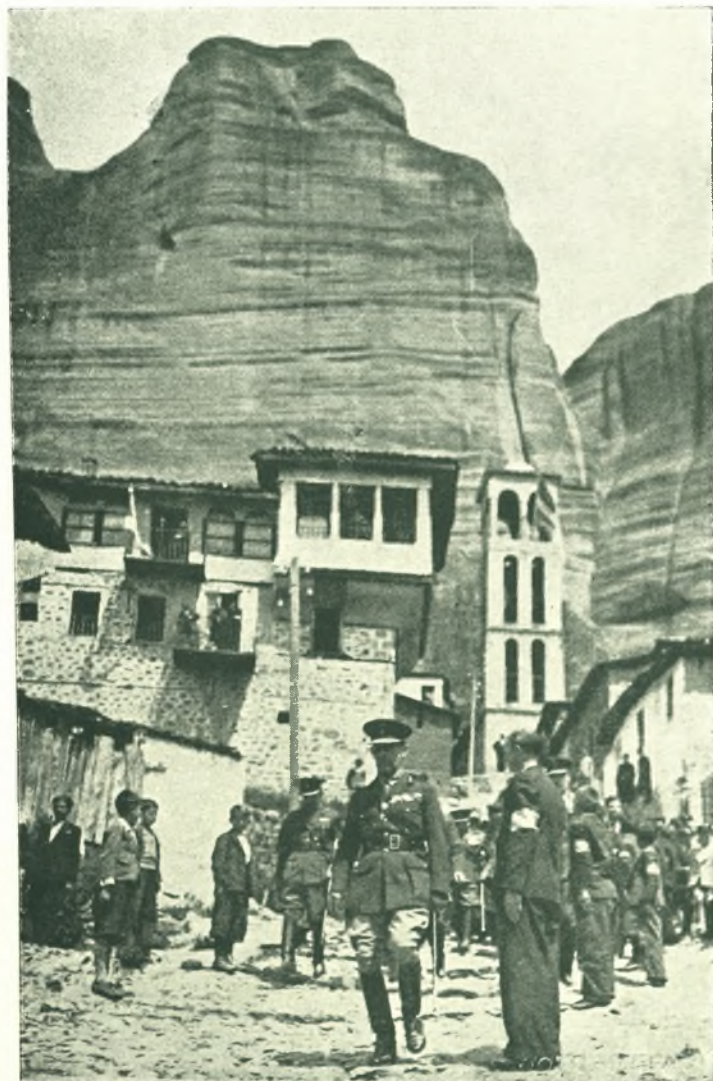




Καλαμπάκα: "Όμορφα κορίτσια υποδέχονται την Α. Μ.

## ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Καλαμπάκα: 'Η άφιξις τής Α. Μ. του Βασιλέως Γεωργίου Β'



έν έτει 1874, διά συνδρομής του θεοφιλεστάτου 'Επισκόπου Σταγών Κου Κλήμεντος και έξόδων τής 'Επαρχίας και τής έπιστασίας Κωνσταντίου 'Ηγουμένου 'Αγίου Στεφάνου», τής συγκαταθέσει του νυν φιλομούσου Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης και Σταγών Κου Πολυκάρπου, μετεσκευάσθη εις σχολείον Δημοτικόν. 'Ανάκθεν υπήρχε και επί τουρκοκρατίας έν Καλαμπάκα 'Ελληνικόν Σχολείον, συντηρούμενον υπό τής 'Εκκλησίας και εις τό όποϊον έδίδασκον, ώς επί τό πλείστον, άπόφοιτοι τής Ζωσιμαίας Σχολής των 'Ιωαννίνων. 'Από δέ του σχολικοϋ έτους 1882—83, δαπάναις του Κράτους, έλειτούργει ένταϋθα τό 'Ελληνικόν Σχολείον με τρεις τάξεις. Τοϋτο μετετράπη τῷ 1928—29 εις 'Ημιγυμνάσιον και άπό του τρέχοντος σχολ. έτους εις πλήρες Γυμνάσιον, χάρις εις τās ένεργείας του Κοινοτικοϋ Συμβουλίου, του προεδρευομένου υπό του Ιατροϋ κ. Χρ. Παπαγιάννη, και κατ' έξοχήν χάρις εις τās ένεργείας του Σεβ. Μητροπολίτου Κου Πολυκάρπου και του Γεν. 'Επιθεωρητοϋ κ. Κωνσταντίνου 'Αναγνωστοπούλου. Κατ' αυτās δέ γίνεται ένεργεια υπό του ρέκτου Νομάρχου Τρικκάλων κ. Νικ. 'Αντωνοπούλου, όπως κτισθῆ και Γυμνασιακόν κτίριον ένταϋθα, τῆ συνδρομῆ του έν 'Αμερικῆ πλουσίου Καλαμπακιώτου κ. Ζώρα, όστις υπεσχέθη νά δώση προς τοϋτο 10 χιλ. δολλάρια. Τῆ ένεργεία του κ. Νομάρχου έξεπονήθησαν υπό του ύπουργείου Παιδείας τά σχετικα σχεδιαγράμματα, τά όποια και έστάλησαν εις 'Αμερικῆν εις τόν κ. Ζώραν δια νά τά 'ιδῆ, τά έγκρίνη και στείλῃ τά ύποσχεθέντα δια τό Γυμνασιακόν κτίριον Καλαμπάκας, τό όποϊον θα λέγηται «Ζώρειον Γυμνάσιον» και προϋπολογίζεται ότι θα στοιχίση 2½ έκατομμύρια δραχμῶν.

'Η Καλαμπάκα άποτελεῖ ιδίαν εκκλησιαστικῆν ένορίαν, «τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου», με πολλά έξωκλήσια, με έσοδα 72.524 δραχ. και έσοδα 71.110 δραχ. και με δύο ιερείς.

'Αλλοτε ἡ 'Εκκλησία ειχεν υπό τῆν κατοχήν της και τό κτίριον τῆς Κεντρικῆς Πλατείας, όπου τό καφνεϊόν και Ξενοδοχείον «Μετέωρα», τό όποϊον εκτίσθη δαπάναις τῆς 'Εκκλησίας τῷ 1892, άλλ' άπό του 1914, κοινῆ συμφωνίᾳ 'Ενοριακῆς 'Επιτροπῆς και Κοινότητος, περιήλθε τοϋτο εις τῆν Κοινότητα Καλαμπάκας, ἧς τά γραφεῖα στεγάζονται εις τόν άνω όροφον αυτου. 'Η 'Εκκλησία τῆς Καλαμπάκας, τῆ έγκρίσει του Σεβασμιωτάτου, προσέφερε και 110 χιλ. δραχ. τελευταίως, υπέρ άνεγέρσεως νέου Δημοτικοϋ Σχολείου, τό όποϊον δμως ακόμη δέν άνηγέρθη.

'Η Καλαμπάκα, τέρμα των Θεσσαλικῶν Σιδηροδρόμων οϋσα μέχρι τουδε, πρόκειται νά γίνῃ και ἡ άφετηρία του διεθνῶν διαστάσεων Σιδηροδρόμου Καλαμπάκας—Κοζάνης—Βερροίας, του όποίου τά 3)4 περίπου έχουν συντελεσθῆ μέχρι Κοζάνης και έχει σιδηροστρωθῆ μέχρι του 18ου χιλιομέτρου, μέχρι του όποίου εκκυκλοφόρησε και έμπορικός συρμός.

Τῷ 1935—1936, μαζί με τό Βητουμά, παρήγαγε περί τās 110.000 όκ. σίτου, 9.000 κριθῆς, 5.000 σικάλεως και 200.000 άραβοσίτου. 'Η σιδηροδρομική δέ γραμμῆ Κ.Κ.Β. πρέπει τό γρηγορώτερον νά τελειωθῆ, διότι θα εῖναι πραγματικῶς άμαρτία, τόσα έξοδευθέντα έως τώρα χρήματα νά πηγαινουν χαμένα και νά μείνουν και πάλιν τόσα πλουτοπαραγωγικά μέρη τῆς Θεσσαλίας και Μακεδονίας άνευ συγκοινωνίας.

Χάρης εἰς τὰ ἔργα ταῦτα καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀμα-  
 ζιτῆς ὁδοῦ Τρικκάλων—Ἰωαννίνων, ἡ ὁποία, ἐπιτελου-  
 μένη διὰ τῆς συμβάσεως Δημοσίου καὶ Ἑταιρείας «Προ-  
 μηθεύς», διηνοίγη καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος καὶ κατα-  
 θάλλεται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ταχύτεραν ἀποπε-  
 ράτωσιν καὶ τὴν εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἀπόδοσιν, ἥτις  
 ἐλπίζεται ὅτι θὰ πραγματοποιηθῆ ἔντὸς τοῦ ἔτους 1938  
 (Πρόβλ. ἀπάντησιν Ὑπ. Συγκοινωνίας πρὸς Ὑφυπουρ-  
 γεῖον Πρωθυπουργοῦ «Ἀναγέννησιν» 11—3—37), ἡ Κα-  
 λαμπάκα ἐγνώρισε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡμέρας οἰ-  
 κονομικῆς ἀκμῆς.

Ἡ Καλαμπάκα ἀπὸ τοῦ 1912 καὶ ἐντεῦθεν ἐπεξε-  
 τάθη καὶ πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθ-  
 μὸν καὶ τὸν «Προφήτην Ἡλίαν», ὅπου ἔγιναν ἀρκεταὶ  
 καλαὶ οἰκοδομαί. Ἐν γένει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη  
 παρατηρήθη εἰς ὅλα μεγάλη βελτίωσις καὶ καταπλη-  
 κτικὴ πρόοδος.

Ἡ Καλαμπάκα ἔχει καὶ ἠλεκτρικὸν ἐργοστάσιον, τὸ  
 ὁποῖον παρέχει ὀλονύκτιον καλὸν φωτισμὸν.

Ἐπίσης ἔχει λαμπρὸν ἐργοστάσιον ἀλευροβιομηχα-  
 νίας, παραγωγῆς πάγου, λεμονάδων.

Οἱ κάτοικοι τῆς Καλαμπάκας, φιλόπονοι καὶ φιλή-  
 συχοι ὄντες, ἀσχολοῦνται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν  
 μικρὰν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἔχουσαν περὶ τὰς  
 3.000 αἰγοπρόβατα καὶ 200—300 ἄλλα μεγάλα ζῶα, χά-  
 ριν τῶν ὁποίων ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Κοινότητος καὶ τὸ  
 σπουδαῖον λειβάδιον «Τζέρτζη» ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴν  
 Ἀγίου Στεφάνου ἀντὶ 750 χιλ. δραχμῶν. Ἀσχολοῦνται  
 ἐπίσης εἰς τὴν σηροτροφίαν, δι' ἣν ὑπάρχουν ἀρκετὲς  
 μορίαι, εἰς τὴν κηπουρικὴν καὶ τὴν ἀμπελοφυγίαν.

Ἀπὸ τὴν Διεθνή Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης τοῦ 1933 εἰς  
 τὴν Κοινότητα Καλαμπάκας ἀπενεμήθη χρυσοῦν βρα-  
 βεῖον μετ' ἐπαίνου διὰ τὰ παρ' αὐτῆς ἐκτεθέντα κου-  
 κούλια, οὔζο καὶ οἶνους, καὶ ἔπαινος διὰ τὰς σταφυλάς  
 φρούλες. Ἐπίσης ἀρκετοὶ Καλαμπάκιῶται ἀσχολοῦν-  
 τα λίαν ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι ἡ Καλαμ-  
 πάκα, ὡς ἐμπορικὸν κέντρον πρώτης τάξεως καὶ δὴ τῶν  
 δασικῶν προϊόντων, ἔχει ἀξιόλογον κίνησιν, συγκεν-  
 τροῦσα τὰ προϊόντα τῆς περιφερείας, τὰ ὁποία ἐξάγον-  
 ται ἐντεῦθεν πρὸς διαφόρους διευθύνσεις, πρὸς Τρί-  
 καλα, ἀφ' ὧν ἀπέχουν 22 χιλιόμετρα, πρὸς Γρεβενά,  
 πρὸς Δεσκάτην καὶ πρὸς Ἰωάννινα.

Ἐχει Ἐμπορικὸν Σύλλογον, Σύλλογον Ἐγχωρίων  
 Προϊόντων, Συνεργατικὴν Ὑποδηματοποιῶν, ἡ ὁποία  
 πολλάκις ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν τῶν ἀρθυλῶν τοῦ  
 στρατοῦ, Σύλλογον Ἀμπελοκτημόνων καὶ Σύλλογον  
 Κυνηγετικόν.

Ἡ Καλαμπάκα, ἥτις ὀνομάζεται οὕτως ἐκ τοῦ τουρ-  
 κικοῦ «Καλὲ-μπάκ», ὅπερ σημαίνει «φρούριον  
 θεατόν», καθὼς πράγματι καὶ φαίνεται μακρόθεν,  
 ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς της δὲν ὑστέρησε καὶ εἰς  
 πνευματικὴν πρόοδον. Πολλοὶ ἐπιστήμονες, διαφόρων εἰ-  
 δικοτήτων, τιμοῦν τὴν Καλαμπάκαν ἐργαζόμενοι εὐδο-  
 κίμως εἰς ἄλλας πόλεις, δικηγόροι, διδάσκαλοι, ἰατροὶ  
 φαρμακοποιοί, πολλὰς προσεγγκόντες κατὰ τοὺς πολέ-  
 μους ὑπηρεσίας.

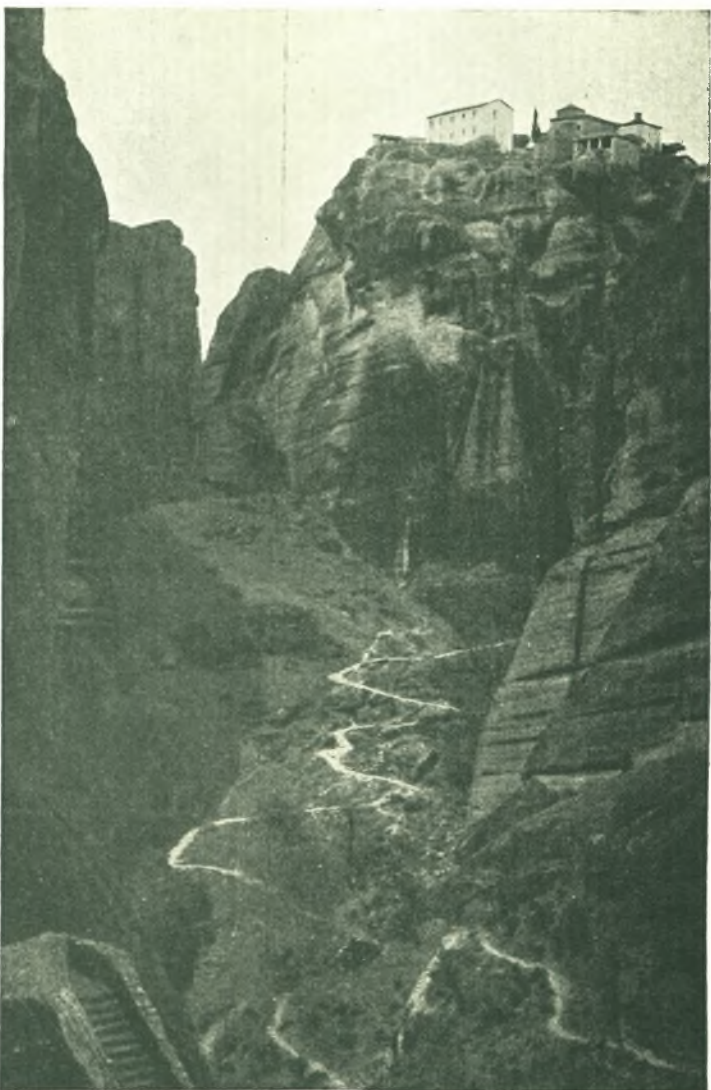
Ἐάν ἐδίδοτο μεγαλύτερα προσοχὴ εἰς τὸ ζήτημα τῆς  
 καθαριότητος τῶν «σοκκακιῶν» καὶ τῶν ὁδῶν, αἱ ὁποῖαι  
 καὶ νὰ ἐσκιστρώνοντο, ἐάν ἀνηγείρετο εἰς κατάλ-  
 ληλον κοινοτικὸν οἰκόπεδον Κοινοτικὴ ἀγορά, εἰς ἣν  
 νὰ ἐστεγάζοντο τὰ κρεοπωλεῖα καὶ λαχανοπωλεῖα κλπ.,  
 ὥστε νὰ λείψῃ ἡ παρατηρουμένη σήμερον ἀσχημία, ἥτις



Μετέωρα: Ἀπρόσιτοι βράχοι καὶ εἰς τὸ βάθος ὁ Πηνειὸς

## ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΕΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: Ἡ περίφημος καὶ ἱστορικὴ Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως





Μετεώρα: Μεγαλοπρεπείς και άπρόσιτοι βράχοι τῶν Μετεώρων

## ΑΠΟΨΕΙΣ - ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετεώρα: Ἡ Μονή Βαρλαάμ θεωμένη ἀπὸ τὸ Καστράκι



κάμνει τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν εἰς τὰς χιλιάδας τῶν περιηγητῶν, οἱ ὅποιοι ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος μαζί με τὰ «Μετεώρα» καὶ τὴν Καλαμπάκαν» ἐὰν ἐγένετο ἐν ξενοδοχεῖον καὶ καφενεῖον τῆς προκοπῆς, ὅπου νὰ δύνανται νὰ μένουν οἱ ξένοι, καὶ μερικά ἄλλα ἔργα κοινωφελῆ, ἐξυγιαντικά καὶ ἐξωραϊστικά, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Καλαμπάκα θὰ ἦτο ἀξία καθ' ὅλα τῶν ἐνδόξων παλαιῶν ὀνομάτων τῆς καὶ τῆς εὐμενεστάτης τῆς θέσεως.

Εἰς τὴν Κοινότητα Καλαμπάκας ὑπάγονται διοικητικῶς καὶ αἱ Ἱ. Μοναὶ τῶν Μετεώρων, «Ἁγία Τριάς», ἥτις πρὸ τῆς ρευστοποιήσεως τῆς περιουσίας εἶχεν ἔτησίως περὶ τὰς 150 χιλ. δραχ. ἔσοδα καὶ περὶ τὰ 250 αἰγοπρόβατα, ἐνῶ τώρα μόλις φθάνει τὰς 40 χιλ. δραχ. καὶ τὰ 100 αἰγοπρόβατα, καὶ Ἁγίου Στεφάνου, ἥτις ἄλλοτε εἶχε μεγάλην κτηνοτροφίαν, περὶ τὰ 800 αἰγοπρόβατα καὶ ἔσοδα ἔτησίως περὶ τὰς 400 χιλ., ἐνῶ τώρα μόλις φθάνει τὰς 150 χιλ. καὶ τὰ 150 αἰγοπρόβατα, εἰς τὰς ὁποίας πολλαὶ ἀνακαινίσεις ἐγίναν τελευταίως.

Εἰς τὴν Κοινότητα Καλαμπάκας ὑπάγεται καὶ τὸ χωρίον Βητουμᾶ ἢ Μετόχι Βητουμᾶ (μὲ 212 κατοίκους, ἐξ ὧν ἄρρενες 129 καὶ θήλειες 83), εὐρισκόμενον εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ νοτιῶς τοῦ χωρίου «Παρασκευῆς». Ἡ Ἱ. Μονὴ Βητουμᾶ (Κοιμήσεως Θεοτόκου), οὕσα ἄλλοτε ἀνεξάρτητος μονὴ μὲ ἠγούμενον ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν μακαρίτην Μελέτιον Καρανίκαν, συνεχωνεῦθη ἤδη μετὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Γκούρας. Ἄλλοτε εἶχε προϋπολογισμόν ἡ Ἱ. Μονὴ Βητουμᾶ 150 χιλ. περίπου δραχ. Εὐρίσκεται εἰς ὠραίαν τοποθεσίαν, ἐν μέσῳ δάσους 14 χιλ. στρεμμ. περίπου, ἐκ δρυῶν καὶ πρίνων, χρησιμεύοντος καὶ ὡς λειθαδίου. Ἡ ἐκκλησία τῆς Μονῆς ἔχει πολὺ καλὰς εἰκόνας.

### 2. Κοινότης Καστρακίου.

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὀμώνυμον χωρίον Καστράκι(ον), κείμενον εἰς ἀπόστασιν 30' ΒΔ. τῆς κωμοπόλεως Καλαμπάκας, μεθ' ἧς συνεδέετο ἄλλοτε διὰ στενῆς βατῆς ὁδοῦ, διερχομένης διὰ τῶν ἀμπελώνων. Σήμερον συνδέεται διὰ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Καλαμπάκας—Καστρακίου—Μετεώρων, ἥτις ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐθνικὴ ὁδὸς τῷ 1928, ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως. Αὕτη, ἐκτεθεῖσα εἰς δημοπρασίαν καὶ χαραχθεῖσα, ἤρχισε νὰ κατασκευάζεται σήμερον καὶ ὅσον οὕτω θὰ παραδοθῆ εἰς χρῆσιν, πρὸς μεγάλην ἀνάπτυξιν τοῦ Τουρισμοῦ.

Τὸ Καστράκι(ον) εἶναι ἐκτισμένον εἰς πλαγιάν, καὶ τελευταίως ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὴν κάτω τῆς πλαγιᾶς κοιλάδα, καὶ περιβάλλεται γύρωθεν ὑπὸ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων. Ἐκτίσθη φαίνεται κατὰ τὸν 12' αἰῶνα. Τὸ φρούριον τούτου, τὸ ὅποιον οἱ νεώτεροι ὀνόμαζαν Καστράκι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου, οἱ ἀρχαῖοι εἶχον φαίνεται πρὸς ἀμυναν τοῦ Αἰγίνου ἐκ τῶν νώτων.

Τὸ Καστράκι(ον) ἔχει 1.666 κατοίκους (801 ἄρρ. καὶ 865 θήλειες) καὶ προϋπολογισμόν ἐσόδων Κοινότητος δρ. 73.539. Ἔχει Σταθμὸν Χωροφυλακῆς, Τηλεφωνικὸν καὶ Ταχυδρομικὸν γραφεῖον. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅστις ἐξωγραφῆθη τῷ 1794 ἐπὶ Ἐπισκόπου Σταγῶν Παΐσιου, ἔχει ἔσοδα δρ. 31.079 ἔτησίως. Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἤρχισε νὰ κτιζῆται ἀπὸ τοῦ 1911 καὶ νέα μεγάλη ἐκκλησία πλησίον τοῦ σχολείου, ἡ ὁποία ὅμως μένει ἡμιτελής, ἀν καὶ θὰ ἠμποροῦσε μὲ μίαν καλὴν προσπάθειαν νὰ τελειώσῃ, δεδομέ-



νου, ὅτι εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουν 600 περίπου Καστρακινοί, οἱ ὅποιοι ἀρκετὸν συνάλλαγμα στέλλουν κατ' ἔτος εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν, αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ ὑπέφερον.

Τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Καστρακίου, ἰδρυθὲν τῷ 1882, εἶναι σήμερον πεντατάξιον, μὲ 263 μαθητὰς καὶ μαθητρίδας καὶ μὲ καλὸν διδασκῆριον, κτισθὲν δαπάναις τοῦ ἔθνικοῦ εὐεργέτου Συγγροῦ. Ἐπεσκευάσθη δὲ τὸ διδασκῆριον Καστρακίου καὶ προσετέθη, δαπάναις τῆς Κοινότητος καὶ διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων καὶ δι' ἐνισχύσεως τοῦ Κράτους, ὀλόκληρος δευτέρος ὄροφος.

Τὸ Καστράκι(ον) ἔχει κοινοτικὸν δάσος ἐκ δρυῶν, ἐκτάσεως 8—10 χιλ. στρεμμάτων, ἐξ οὗ θεραπεύονται αἱ ἀνάγκαι ξυλεύσεως τῶν χωρικῶν καὶ εἰσπράττει ἡ Κοινότης περὶ τὰς 30.000 δραχ. ἐτησίως.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν μὲ τελευταίαν παραγωγὴν 55 χιλ. ὀκάδων σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 10 χιλ. σικάλεως καὶ 150 χιλ. ἀραβοσίτου, εἰς τὴν ἀμπελοργίαν μὲ 2.500 στρέμμ. ἀμπέλων, ἐξ ὧν παράγουν τὸ περίφημο Καστρακινὸν κρασί (μαῦρο καὶ ρητινίτην) καὶ οὖζο ἐξαιρετό, εἰς μικρὰν σηροτροφίαν, δι' ἣν ἔχουν κάμποσες μοριές, καὶ εἰς μικρὰν κτηνοτροφίαν μὲ 5.235 αἰγοπρόβατα καὶ 200—300 μεγάλα ζῶα.

Ἐνταῦθα ὑπάγονται διοικητικῶς καὶ αἱ Ἱ. Μοναί: 1) Ἱ. Μ. Βαρλαάμ, ἡ ὅποια εἶχεν ἄλλοτε περὶ τὰ 500 αἰγοπρόβατα, ἐνῶ τώρα ἔχει μόλις περὶ τὰ 120. 2) Ἱ. Μ. Μεταμορφώσεως, εἰς ἣν ἀνήκουν τὰ πέριξ τοῦ Καστρακίου δάση-λειθάδια Χελιμόδι καὶ Καλανάκι (2—3 χιλ. στρεμμ.), εἰς ἃ βόσκουν περὶ τὰ 600 αἰγοπρόβατα, καὶ Δριστανός (4—5 χιλ. στρέμμ.), εἰς ὃν βόσκουν περὶ τὰ 1.000 αἰγοπρόβατα. Ἄλλοτε ἡ Ἱ. Μονὴ Μεταμορφώσεως εἶχεν ἔσοδα 500 χιλ. δρ. ἐτησίως καὶ 400 αἰγοπρόβατα, ἐνῶ σήμερον ἀνέρχονται μόλις εἰς 150 χιλ. δρχ. καὶ 30—40 αἰγοπρόβατα. 3) Ἡ Ἱ. Μονὴ Ρωσσάνου καὶ 4) Ἡ Ἱ. Μ. Ἀγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ.

### 3. Κοινότης Σκεπαρίου.

Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ὁμωνύμου χωρίου, ὅπερ εὕρισκεται 4 ὥρας περίπου Β. τῆς Καλαμπάκας καὶ ἔχει 379 κατοίκους, ἐξ ὧν 192 ἄρρενες καὶ 178 θήλειες, καὶ ἔσοδα Κοινότητος μὲν 13.895 ἐτησίως, τῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς ἐνορίας (Ἁγ. Τριάδος) 10.402 δρ. Τὸ μονοτάξιον σχολεῖον του, ἰδρυθὲν τῷ 1921 καὶ ἔχον 42 μαθητὰς, εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλον ὡς κτίριον. Τώρα ἔκαμαν ἔρανον, ἵνα ἀνεγείρουν νέον κατάλληλον. Ἔργα κοινοτικά, ἐκτὸς τῆς ἐπισκευῆς τῶν βρύσεων καὶ τοῦ Νεκροταφείου, δὲν ἔγιναν ἄλλα ἐνταῦθα.

Τὸ χωρίον Σκεπάρ(ιον), τὸ ὁποῖον πιθανῶς νὰ ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τῆς ὁμοιότητός του πρὸς τὸ γνωστὸν ἐργαλεῖον, ἦτο ἄλλοτε τσιφλίκιον ἀνήκον εἰς τὴν Ἱ. Μ. Μεταμορφώσεως καὶ εἰς τοὺς Γιαννουσοτακαίους. Εἶναι ἐκτάσεως συνολικῆς 20.706 στρεμμάτων, ἐξ ὧν δάσος 15.080 στρεμμ. ἐκ δρυῶν.

Οἱ κάτοικοί του ἀσχολοῦνται εἰς τὴν μικρὰν γεωργίαν μὲ τελευταίαν παραγωγὴν 65 χιλ. ὀκ. σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 10 χιλ. σικάλεως καὶ 100 χιλ. ἀραβοσίτου, καὶ τὴν μικρὰν κτηνοτροφίαν μὲ 2.979 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 200—300 μεγάλα ζῶα. Μετὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἔγιναν καὶ ἐνταῦθα μερικὰ καινούργια σπίτια.

### 4. Κοινότης Βλαχάδας.

Τρεῖς ὥρας Β. τῆς Καλαμπάκας εὕρισκεται τὸ χω-



Μετέωρα: Ἡ Μονὴ Ἁγίας Τριάδος ἐπὶ ἀπροσίτου βράχου

## ΑΠΟ ΤΑΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: Ὁ ναὸς τῆς Ἱεράς Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως

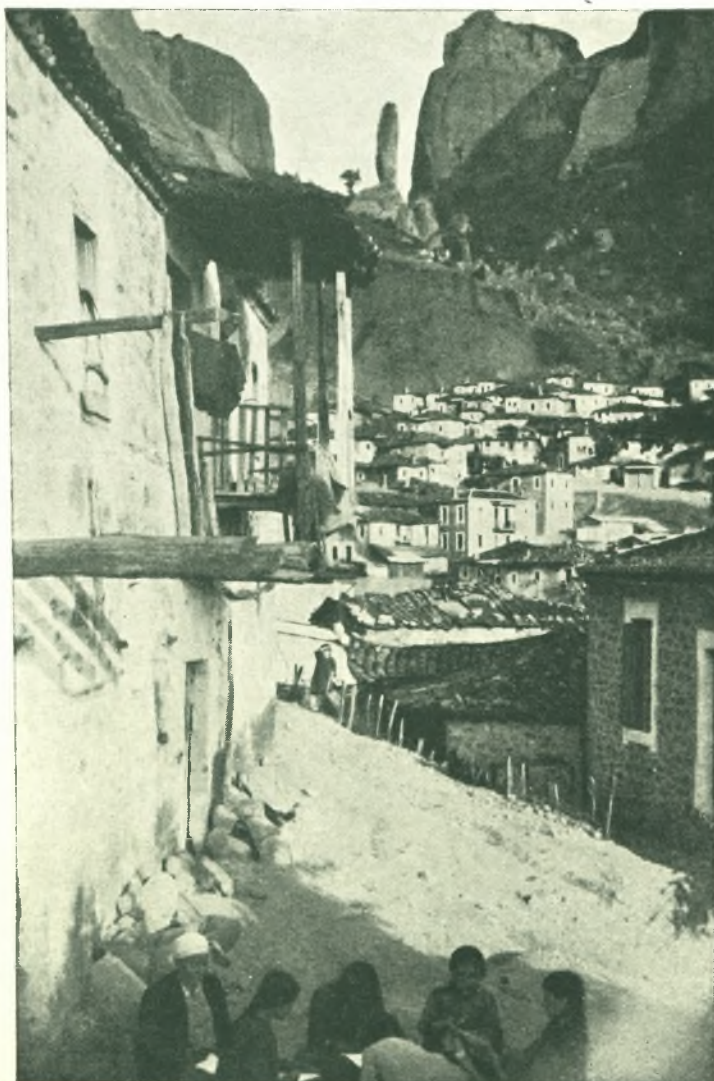




Καστράκι: Ναΐσκος Ἁγ. Γεωργίου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου

## ΑΠΟ ΤΑ ΓΡΑΦΙΚΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Καστράκι: Ἐνα γραφικώτατο δρομάκι τοῦ ὠραίου χωριοῦ



ρίον «Βλαχάθα», ἀποτελοῦν ἰδίαν κοινότητα (κάτοικοι 473, ἄρρ. 255, θήλ. 218), μὲ προϋπολογισμὸν ἐσόδων 18.712 δρχ.

Τὸ χωρίον Βλαχάθα εἶναι ἡ πατρὶς τῶν ἠρωϊκῶν ἀρματωλῶν τῶν Χασίων καὶ τοῦ Ὀλύμπου Ἁθ. Βλαχάθα καὶ τῶν ἀξίων υἱῶν του Παπαθύμιου, Θεοδώρου καὶ Δημητρίου καὶ τῶν ἀνεψιῶν του Νικολάου καὶ Ἀθανασίου, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὸ χωρίον Βλαχάθα ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα τῶν Βλαχαθαῖοι.

Ἡ Βλαχάθα ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν μὲ ἔσοδα 10 χιλ. δραχ., τοῦ Προφήτου Ἡλία, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὸ ΝΔ. ἄνω μέρος τοῦ χωριοῦ, εἰς θέσιν περίοπτον (971 μ.), ἀπὸ τὴν ὁποῖαν φαίνεται ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Θεσσαλία.

Τὸ χωρίον ἦτο ἄλλοτε τσιφλίκιον τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀπαλλοτριωθὲν ἤδη ὑπὲρ τῶν χωρικῶν. Εἶναι ἐκτάσεως συνολικῆς 26.794 στρεμμ., ἐξ ὧν 20.010 δασώδης ἔκτασις ἐκ δρυῶν. Εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίας Τριάδος ἔμεινε μικρὸν μόνον τμῆμα τοῦ δάσους. Οἱ κάτοικοι εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Ἡ τελευταία γεωργικὴ παραγωγή των ἦτο 30 χιλ. ὄκ. σίτου, 3 χιλ. κριθῆς, 50 χιλ. σικάλεως καὶ 40 χιλ. ἀραβοσίτου, λόγω καὶ τῆς ἀφορίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγόνου ἐδάφους. Ἡ κτηνοτροφία των ἀνέρχεται εἰς 3.449 αἰγοπρόβατα καὶ εἰς 200 μεγάλα ζῶα περίπου.

Ἔργα κοινοτικά κ' ἐδῶ, ἐκτὸς τῆς κατασκευῆς μερικῶν βρύσεων καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῆς ἐκκλησίας, δὲν ἔγιναν ἄλλα.

### 5. Κοινότης Κοπραίνης.

ΒΑ. τῆς Καλαμπάκας καὶ εἰς ἀπόστασιν 1.30' ὥρας ἀπ' αὐτῆς εὐρίσκεται τὸ χωρίον Κόπραινα, πρωτ. τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἡ ὁποία ἔχει προϋπολογισμὸν 16.833 δρχ.

Ἡ Κόπραινα ἔχει πληθυσμὸν 557 κατοίκων (293 ἄρρ. καὶ 264 θήλ.) καὶ μονοτάξιον Σχολεῖον ἰδρυθὲν τῷ 1888 μὲ μαθητὰς 95. Τὸ σχολικὸν κτίριον, κτισθὲν δαπάναις τοῦ κληροδοτήματος Συγγροῦ, εἶναι ἀρκετὰ καλόν. Ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, μὲ 13.575 δρχ. ἔσοδα. Ἔχει καὶ τηλέφωνον. Αὕτη ἦτο ἄλλοτε τσιφλίκιον, ἀγορασθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐν μέρει πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον ἀπαλλοτριωθεῖσα τελευταίως. Εἶναι ἐκτάσεως συνολικῆς 15.145 στρεμμάτων. Ἔχει δάσος ἐκ δρυῶν 2.000 περίπου στρεμμάτων. Οἱ κάτοικοί της εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Παράγει περὶ τὰς 30 χιλ. ὄκ. ἐτησίως καπνοῦ. Ἡ τελευταία εἰς δημοτριακὰ παραγωγή της ἦτο, μαζὶ μὲ τὸ χωρίον Σπαθάδες, 130 χιλ. ὄκ. σίτου, 24 χιλ. κριθῆς, 25 χιλ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. ἀραβοσίτου. Ἐπίσης ἔχει 6.950 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 300 μεγάλα ζῶα.

Εἰς τὴν Κοινότητα Κοπραίνης ὑπάγονται καὶ τὰ χωρία:

1) Σπαθάδες μὲ 243 κατ. (ἄρρ. 132 καὶ θήλ. 111).

2) Χειμάδιον (Κάτω Μπούρσιανη) μὲ 200 κατ. (108 ἄρρ. καὶ 99 θήλ.), τὸ ὁποῖον ἐπιτυχῶς μετωνομάσθη ἔτσι, διότι πράγματι εἶναι δάσος-λειβάδιον, 10 χιλ. περίπου στρεμμ., ἀνήκον εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίου Στεφάνου καὶ χρησιμεῖον ὡς χειμαδιὸν εἰς χίλια καὶ πλέον αἰγοπρόβατα.

3) Τὸ ἀγρόκτημα Βερετζῆ μὲ πολλὰ καρποφόρα δένδρα.

## 6. Κοινότης Θεόπετρας (Κουβελτσίου).

ΝΑ. τῆς Καλαμπάκας καὶ ὀλίγον ἄνωθεν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς εὐρίσκεται τὸ χωρίον Θεόπετρα, ὡς μετωνομάσθη τελευταίως, λόγω τοῦ ἄνω αὐτοῦ θεόρατου βράχου (Θεόπετρα), τὸ ἄλλοτε λεγόμενον Κουβέλτσιον, ὅπερ ἀπαντᾷ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ εἰς παλαιὸν χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου, τοῦ ἔτους 1332, ἀντιγεγραμμένον εἰς Βασιλικὴν Καλαμπάκας. Ἔχει 757 κατ. (ἄρρ. 365 καὶ θήλ. 392), κοινοτικά ἔσοδα δρχ. 23.000 καὶ μονοτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1887, μετὰ 152 μαθητάς. Τὸ σχολικὸν διτάξιον κτίριον, ἀνεγερθὲν τελευταίως δαπάναις τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Κράτους, εἶναι ὠραιότατον. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἔχει ἔσοδα δρχ. 24.007. Οἱ κάτοικοί του ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, μετὰ τελευταίαν γεωργικὴν παραγωγὴν 152.500 ὄκ. σίτου, 30 χιλ. κριθῆς, 7.500 σικάλεως καὶ 100 χιλ. ἀραβοσίτου καὶ μετὰ 4.271 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 400 μεγάλα ζῶα. Ἡ Θεόπετρα ἦτο προηγουμένως τσιφλίκιον ἀπαλλοτριωθὲν ἤδη. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις τοῦ εἶναι 15.583 στρεμμ., ἐξ ὧν 9.679 στρέμμ. καλλιεργήσιμα καὶ τὰ ὑπόλοιπα χέρσα.

## 7. Κοινότης Βασιλικῆς (Βοεβόδας).

Δύο ὥρας ΝΑ. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Βασιλική, πρωτ. τῆς Κοινότητος, τὸ ὁποῖον μετωνομάσθη οὕτως ἀπὸ «Βοεβόδα» ποῦ ἐλέγετο πρῶτα, πρὸς τιμὴν τῆς Κυρᾶς-Βασιλικῆς, τῆς περιφήμου εὐνοουμένης τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἡ ὁποία ἰδίαις δαπάναις ἔκτισε τὴν παλαιὰν τοῦ χωρίου ἐκκλησίαν, κατὰ σχετικὴν ἐπιγραφὴν, σωζομένην ἐν αὐτῇ. Τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, μικρὰν οὔσαν διὰ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τοῦ χωρίου, ἐμεγάλωσαν τελευταίως καὶ ἐκαλλώπισαν οἱ κάτοικοι, δαπανήσαντες περὶ τὰς 90.000 δρχ.

Ἡ Βασιλικὴ μετὰ 990 κατ. (504 ἄρρ. καὶ 486 θήλειες) ἔχει ἰδίαν ἐνορίαν τοῦ Ἁγ. Νικολάου, μετὰ ἔτησια ἔσοδα δρχ. 15.546. Ἔχει διτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1886 καὶ ἔχον 206 μαθητάς καὶ μαθητριάς. Εἰς σχολικὸν κτίριον ὠραῖον καὶ ἐκπληροῦν ὄλους τοὺς ὅρους μετεσκευάσθη τελευταίως, ἐπὶ τοῦ νῦν ἐπιθεωρητοῦ, ἡ παλαιὰ «Κούλια», διότι τὸ χωρίον ἦτο πρὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τσιφλίκιον ἀνήκον εἰς τὴν Βαλιντέ Σουλτάναν (βασιλομήτορα τοῦ Σουλτάνου). Ἡ κοινότης Βασιλικῆς, ἀποτελουμένη ἀπὸ γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους, ἔχει ἔσοδα δρχ. 15.650 καὶ ἔκτασιν συνολικὴν 20.414 στρεμμ., μετὰ γεωργικὴν παραγωγὴν 260 χιλ. ὄκ. σίτου, 10 χιλ. κριθῆς, 20 χιλ. σικάλεως καὶ 100 χιλ. ἀραβοσίτου καὶ 4.574 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 400 μεγάλα ζῶα. Τελευταίως, μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ἡ Βασιλικὴ προώδευσε πολὺ, κατασκευασθεισῶν πολλῶν νέων οἰκῶν ἀσθεστοκτίστων. Παράγει λίαν καλὸν σίτον ντεβέταν. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ χωρίον «Ἁγ. Θεόδωροι, μετὰ συνολικὴν ἔκτασιν 2.340 στρεμμ., μετὰ 76 κατ. (38 ἄρρ. καὶ 38 θήλ.), ἄνωθι τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται εἰς περίοπτον θέσιν καὶ ἡ Ἱ. Μονὴ Ἁγ. Θεοδώρων, προσηρτημένη νῦν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγ. Στεφάνου (πρβλ. «Μετέωρά» μου, σελ. 125–126).

## 8. Κοινότης Σαρακίνας.

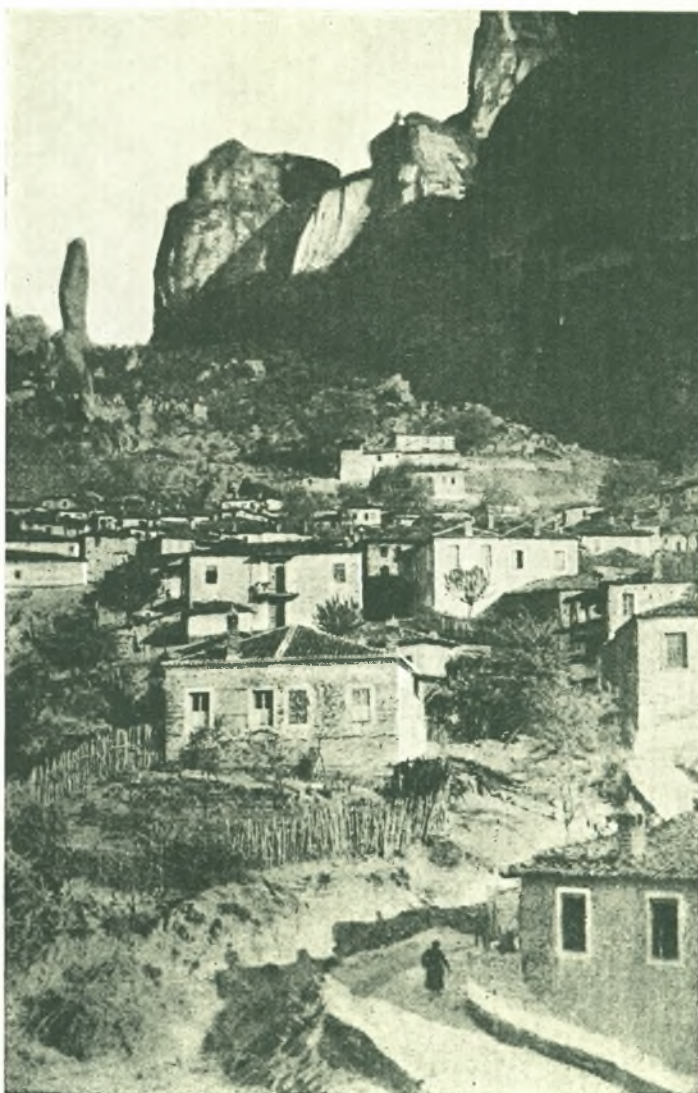
Ν. τῆς Καλαμπάκας καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, εὐρίσκεται τὸ χωρίον Σαρακίνα, μετὰ 357 κατ. (ἄρρ. 174 καὶ θήλ. 138) καὶ μετὰ ἔσοδα 12.203. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, μετὰ

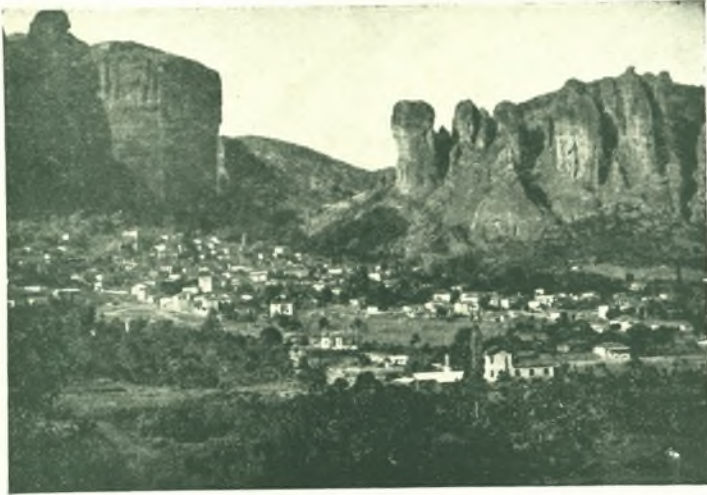


Καστράκι: Ἐνα γραφικὸ δρομάκι ποῦ ὁδηγεῖ εἰς τὸ χωριὸν

## ΑΠΟ ΤΑ ΓΡΑΦΙΚΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Καστράκι: Μία μεγαλοπρεπὴς καὶ ὠραία ἀποψὶς τοῦ χωρίου





Καλαμπάκα: Μία γενική άποψις τῆς ὠραίας κωμοπόλεως

## Η ΩΡΑΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Καλαμπάκα: "Ένα σπίτι με φόντο ἕνα βράχο τῶν Μετεώρων



ἔσοδα 5.000 δρχ. Ἔχει μονοτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1822, ἔχον 61 μαθητὰς καὶ στεγάζεται εἰς καλὸν ὀπωσθήποτε οἶκημα. Οἱ κάτοικοί της, γεωργοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παράγουν ἐξ ὄλης τῆς περιφερείας τὸ ἄριστον σιτάρι «ντεβέτα», «κίτρινο σάν λίρα», πού λέγουν, διὰ νὰ τὸ ἐπαινέσουν. Ἡ τελευταία παραγωγὴ των ἦτο 99 χιλ. ὀκ. σίτου, 78 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλεως καὶ 80 χιλ. ἀραβοσίτου. Ἔχουν καὶ μικρὰν κτηνοτροφίαν, ἀνερχομένην εἰς 1.512 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 100 μεγάλα ζῶα.

Παρὰ τὸ χωρίον Σαρακίνα εὐρίσκεται καὶ ἡ ἱστορικὴ καὶ περίφημος βυζαντινὴ ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ, ὅστις στενοῦται ἐνταῦθα, λιθίνη γέφυρα τῆς Σαρακίνας, ἣτις ἐπεσκευάσθη τελευταίως καὶ παρὰ τὴν ὁποίαν τὴν 9ην Ἀπριλίου 1878 ἐγένετο σπουδαία μάχη μεταξὺ τῶν ἡμετέρων ἐπαναστατῶν καὶ τῶν Τούρκων. Ἡ γέφυρα αὕτη ἐξυτηρεῖται καὶ θὰ ἐξυτηρεθῆ μέχρι τῆς κατασκευῆς τῆς «γεφύρας Γκαθοῦ» τὰ μέγιστα τὴν συγκοινωνίαν τῶν χωρίων τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Ἀσπροποτάμου.

### 9. Κοινότης Διάθας (Πρεβέντας).

ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας καὶ δεξιὰ τοῦ Πηνειοῦ κεῖται ἡ Διάθα (τέως Πρεβέντα), ἡ ὁποία μετωνομάσθη οὕτω λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι πραγματικῶς ἡ διάθα(σις) ὄλων πρὸς τὰ χωρία τοῦ Ἀσπροποτάμου καὶ τάνάπαλιν. Α. τῆς Διάθας καὶ παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν, εἰς ὕψος 283 μ., εὐρίσκεται ἡ θέσις «Χαρακώματα», ἀπὸ τὰ χαρακώματα πού εἶχαν κάμει ἐδῶ τῷ 1854 οἱ ἐπαναστάται τοῦ Χρ. Χατζηπέτρου καὶ Καταραχιᾶ.

Εἰς τὴν Κοινότητα Διάθας ὑπάγονται καὶ τὰ χωρία:

1) Κορομηλιά (ὑψ. 1175 μ.) ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Κόζιακα καὶ ἀπέναντι τῆς Καλαμπάκας. Ἡ Κορομηλιά ἔχει ὑγιεινότερον κλίμα. Διὰ τοῦτο τὸ καλοκαίρι πηγαίνουν καὶ παραθερίζουν εἰς αὐτὴν ἀρκεταὶ οἰκογένειαι.

2) Παρασκευή, ἐν μέσῳ δάσους δρυῶν καὶ πρίνων, με 189 κατ. (101 ἄρρ. καὶ 88 θήλ.). Πλησίον τοῦ χωρίου τούτου καὶ τοῦ χωρίου Βητουμᾶ καὶ παρὰ τὰ ἔτι καὶ νῦν συζόμενα ἀρχαῖα ἐρείπια, τὰ λεγόμενα «Σκοῦμπος», τοποθετοῦσι πολλοὶ καὶ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔνδοξον θεσσαλικὴν πόλιν Φαλώρειαν ἢ Φαλώρην, εἰς ἣν ὁ Φίλιππος Ε΄ ὁ Μακεδών, ὑποχωρῶν, ἀφῆκε φρουρὰν ἐκ 2.000 Μακεδόνων, ὅπερ δεικνύει τὴν τότε σπουδαίαν σημασίαν τῆς πόλεως ταύτης, τὴν ὁποίαν πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων πόλεων ἐληλάτησαν, ὅταν τὴν ἐκυρίευσαν οἱ Ῥωμαῖοι, ὑπὸ τὸν ὑπάτον Κόϊντον Φλαμίνιον (τῷ 197 π. Χ.). Ὁ στρατηγὸς καὶ σπουδαῖος ἱστορικὸς συγγραφεὺς κ. Βίκτωρ Δοῦσμανης τοποθετεῖ τὴν Φαλώρειαν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Κλινοβοῦ (Ἱστορ. Θεσσαλίας, Τόμ. Α΄, σελ. 85, Θεσσ. Χρονικά, σελ. 29).

3) Ἡ Περιστερά (Τσάσι), μετονομασθεῖσα ἴσως οὕτω λόγῳ τῶν ἀγρίων περιστερῶν. Ἔχει 193 κατοίκους (94 ἄρρ. καὶ 99 θήλ.).

### 10. Κοινότης Βανακουλίων.

Ὀλίγον δυτικώτερον τῆς Διάθας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Βανακούλια, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ὁμώνυμον Κοινότητα με 784 κατ. (423 ἄρρ. καὶ 361 θήλ.) καὶ προϋπολογισμὸν ἐσόδων 7.109 δρχ.

Κάτωθι τῶν Βανακουλίων εὐρίσκονται καὶ τὰ χάνια Κουτσοουλιά, Σαμαρᾶ καὶ Τσουλούφα, εἰς τὰ

όποια διανυκτερεύουν οί αναβαίνοντες καί καταβαίνοντες Ἀσπροποταμίται.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Αἰγινίου.

- 1) Καλαμπάκας Ἰωάννης 1883—1887.
- 2) Σταθάκης Βασίλειος 1888—1903.
- 3) Ραμμίδης Γεώργιος 1903—1907.
- 4) Ἀλεξιάδης Κωνσταντῖνος 1907—1914.

Β'.

## ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΤΥΜΦΑΙΩΝ

### 1. Κοινότης Ἀσπροκκλησιᾶς.

Ἀρχίζομεν ἀπό ταύτην, διὰ νά τὰς ἐξετάσωμεν κατόπιν μέ τήν σειράν, στρεφόμενοι περίξ τῶν ὁρίων τοῦ τέως Δήμου.

Πέντε ὥρας Β. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται τό χωρίον Ἀσπροκκλησιᾶ, ἐπί ὠραίας καί ἀναπεπταμένης τοποθεσίας τῶν Χασίων, εἰς ὕψος 591 μ. Παρὸ ταύτην, κειμένην εἰς τήν τέως μεθόριον μετὰ τῆς Τουρκίας γραμμῆν, τῷ 1897 ἐγένετο μάχη, εἰς ἣν ἔλαθον μέρος ὡς ἀνθ)γοὶ Πεζικοῦ, οἱ κατόπιν ἐνδοξοὶ στρατηγοὶ Ἀθ. Ἐξαδάκτυλος καί Κ. Μαζαράκης.

Ἦδη, ὁ ἄλλοτε ἑλληνικός σταθμὸς μετετράπη εἰς ἐκκλησίαν τοῦ Π.ρ. Ἡλιοῦ. Εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, μέ πληθυσμὸν 605 κατ. (ἄρρ. 333 καί θήλε. 272).

Ἔχει ἴδιαν ἐνορίαν, τῆς Ἀγίας Τριάδος, μέ πολλὰ ἐξωκκλήσια καί ἔσοδα ἐτησίως 8.060 δρχ. Ἔχει τηλεφῶνον ἀπὸ τοῦ 1912 ἀκόμη, Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν καί δασικὸν φυλάκιον. Τελευταίως ἔγινε καί ἔδρα Μεταβατικοῦ Πταισματοδικείου.

Ἔχει ἐπίσης μονοτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθέν ἀπὸ τοῦ 1889 καί ἔχον 112 μαθητάς, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καί προυτάθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ πολλάκις νά προαχθῆ εἰς διτάξιον. Τὸ σχολεῖον ἐστεγάζετο παλαιότερον εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο τῷ 1911 οἱ ἐν Ἀμερικῇ ὀλίγοι Ἀσπροκκλησιῶται, τῇ προτροπῇ τοῦ ὑποφαινομένου καί τοῦ μακαρίτου Βασ. Χ. Μόκα, ἔστειλαν χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐκτίσθη καλὸν ὀψωδῆποτε διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μονοτάξιον Σχολεῖον. Τῷ 1930—1932 δέ, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὑποφαινομένου, δαπάναις τῆς Κοινότητος καί τοῦ Γεωργ. Συν. Ἀποκ. Καλλιεργητῶν, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Κράτους καί διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων, ἔγινεν ὠραῖον διτάξιον σχολικὸν κτίριον, συμφῶνως σχεδιαγράμματι Ὑπ. Παιδείας, ἀξίας πλέον τῶν 200 χιλιάδων δραχμῶν. Τοῦτο ἐπλουτίσθη καί μέ καλὰ διέδρα θρανία, τύπου Ὑπουργείου.

Οἱ κάτοικοί τῆς, ἐργατικοί, φιλήσυχοι καί φιλοπρόδοι, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καί κτηνοτροφίαν.

Ἡ Ἀσπροκκλησιᾶ, ἐκτάσεως 32 χιλ. στρεμμ., ἔξ ὧν 19 χιλ. πυκνοῦ καί ἀραιοῦ δάσους ἐκ δρυῶν, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ εὐφορώτερα καί ὠραιότερα χωρία τῶν Χασίων καί διὰ τοῦτο καί «Νύμφη τῶν Χασίων» ἀποκαλεῖται ἀπὸ πολλούς. Ὁ ἀραβόσιτός τῆς ἔλαθε διὰ τοῦ ἐκθέτου θεῖου μου Ἀλ. Παπασωτηρίου ἀπὸ τὴν Διεθνή Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης Χρυσοῦν Βραβεῖον.

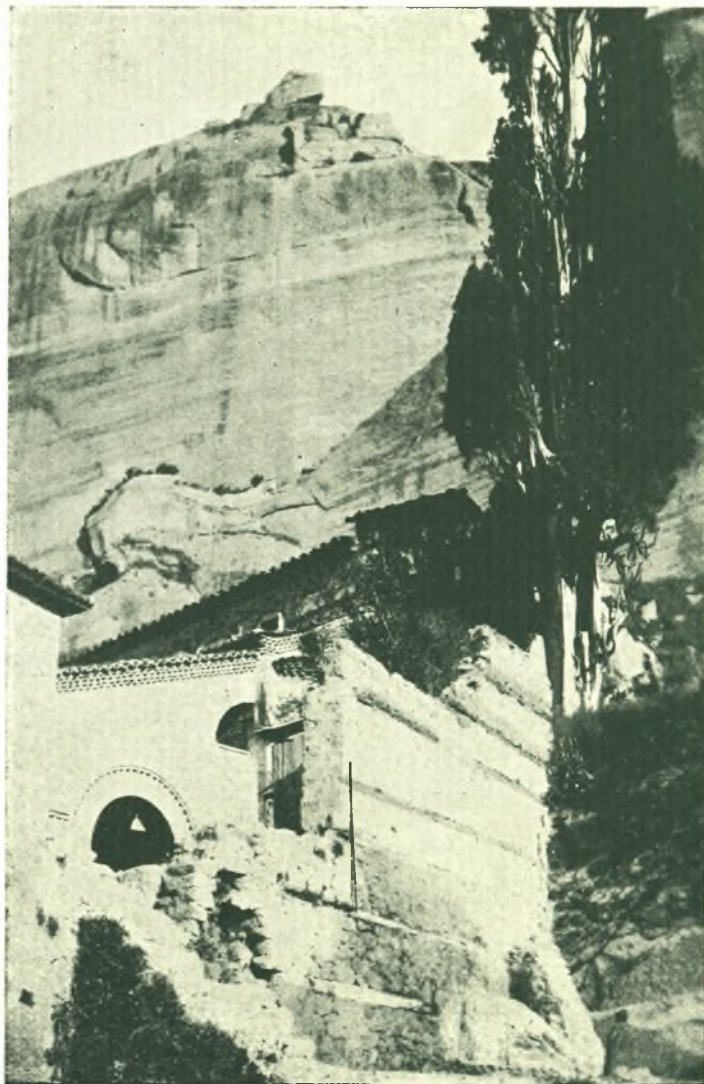
Ἡ τελευταία γεωργικὴ παραγωγή τῆς μετὰ τῆς Σίνας Κερασιᾶς καί Κριτσοτάδων ἀνήλθεν εἰς 235 χιλ.



Καλαμπάκα: Ἡ μεγάλη κεντρικὴ πλατεῖα τῆς κομοπόλεως

## ΑΠΟ ΤΗΝ ΩΡΑΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

Καλαμπάκα: Ὁ Βυζαντινὸς Ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου

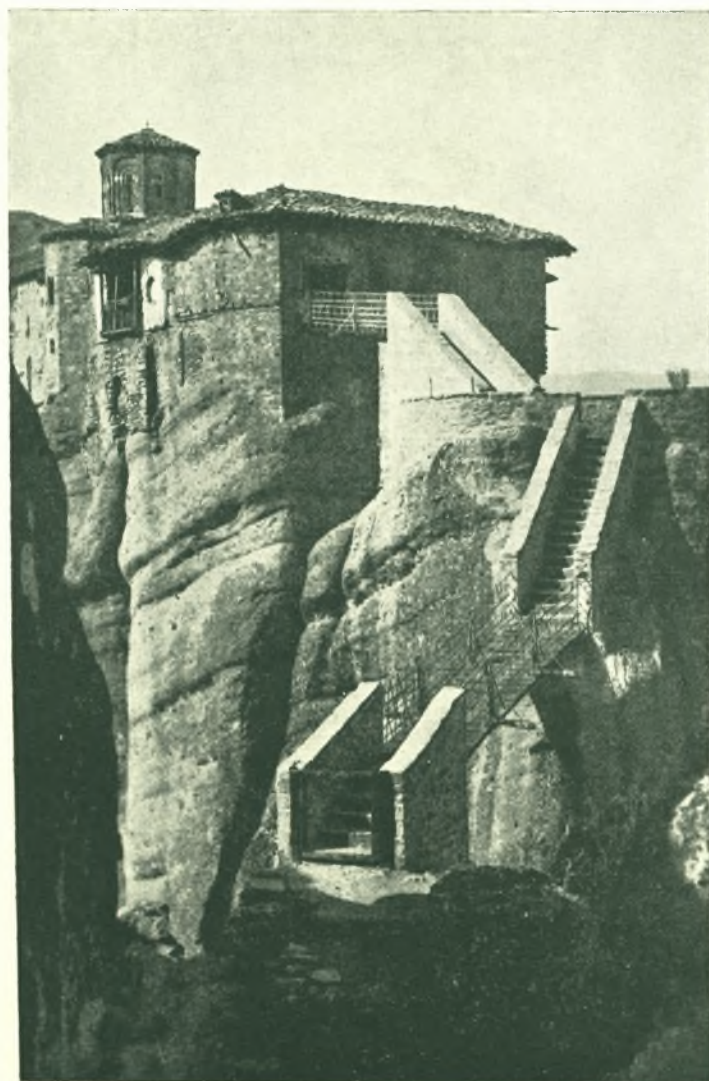




Μετέωρα: Ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐπὶ βράχου

## ΑΠΟ ΤΑΣ Ι. ΜΟΝΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: Ἡ περίφημος καὶ ἱστορική Μονή τῆς Ρουσάνης



ὀκάδας σίτου, 18 χιλ. κριθῆς, 50 χιλ. σικάλεως καὶ 300 χιλ. ἀραβοσίτου.

Ἡ δὲ κτηνοτροφία τῆς εἰς 8.324 αἰγοπρόβατα καὶ περὶ τὰ 500 μεγάλα ζῶα.

Τὸ χωρίον ἦτο πρὸ τοῦ 1918 τσιφλίκιον, ἀνήκον καθ' ὁλοκληρίαν εἰς Τουρκαλθανοὺς Μπέηδες. Τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὑποφαινομένου, ἀπηλλοτριώθη ὑπὲρ τῶν κατοίκων ἐκ τῶν πρώτων ἀπαλλοτριωθέντων χωρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα ὀλοκληρωτικῶς. Ἀπὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεώς τῆς, ἡ ὁποία ἦτο πραγματικὴ ἀπελευθέρωσις ἐκ ζυγοῦ δουλείας, ἡ Ἀσπροκκλησιὰ προώδευσε σημαντικῶς καὶ ποικιλοτρόπως, πράγμα ὅπερ ἀποδεικνύει τὰ μεγάλα ἀγαθὰ, τὰ ὁποία ἔφερον ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν τσιφλικίων. Ἡ παραγωγή τῆς ηὐξήθη. Νέα πολλὰ ἀσθεστόκτιστα ἐκτίσθησαν σπίτια, ἀντὶ τῶν τῆς ἀχυροσκεπῶν καλυθῶν ἢ μᾶλλον τρωγλῶν. Ἐκτίσθη νέον σχολεῖον καὶ ἐπεσκευάσθη τὸ παλαιόν, ὅπου ἤδη στεγαζέται ὁ Ἀστυνομικὸς Σταθμὸς. Ἐγινε νέον Νεκροταφεῖον ἔξω τοῦ χωρίου, τοῦ παλαιοῦ μεταβληθέντος εἰς ὠραῖον σχολικὸν κήπον. Ἐγιναν βρύσεις. Ἐρρυμοτομήθη ὁ Συνοικισμὸς συμφώνως σχεδίῳ. Τὰ ἔσοδα τῆς Κοινότητος ἀπὸ 4–5 χιλ. ηὐξήθησαν εἰς 52.693 κατὰ τὴν τριετίαν 1933–1936 καὶ προβλέπεται νὰ ἀνέλθουν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος εἰς 100 χιλ. Καὶ ἐνὶ λόγῳ, ἤλλαξεν ὄψιν ἐπὶ τὰ βελτίω.

Εἰς τὴν Κοινότητα Ἀσπροκκλησιᾶς ὑπάγονται καὶ τὰ χωρία:

1) Κριτσοτάδες, ἡμίσειαν ὥραν Α. τῆς Ἀσπροκκλησιᾶς καὶ ΒΑ. τῆς Καλαμπάκας, μὲ 194 κατ. (108 ἄρρ. καὶ 86 θήλ.). Τὸ σχολικὸν κτίριον, κτισθὲν δαπάναις τῆς κοινότητος καὶ διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων, εἶναι καλόν.

2) Ἡ Σίνα Κερασιᾶ Α. τῶν Κριτσοτάδων, μὲ 136 κατ. ἄρρ. 88 καὶ θήλ. 48). Ἀπέχει 7 ὥρας ΒΑ. τῆς Καλαμπάκας, καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῆς Τραχνιώτης μίαν ἐνορίαν μὲ 5 χιλ. ἔσοδα.

### 2. Κοινότης Τσιούκας.

Α. τῆς Σίνας Κερασιᾶς εὐρίσκεται τὸ χωρίον Τσιούκα, ὅπερ μόνον ἀποτελεῖ τὴν ὁμώνυμον Κοινότητα, μὲ 588 κατ. (ἄρρ. 303 καὶ 285 θήλ.) καὶ ἔσοδα Κοινότητος 13.854 δρχ. Ἐχει ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, καὶ μονοτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1909 καὶ ἔχον 90 μαθητάς. Οἱ κάτοικοί τῆς εἶναι κτηνοτρόφοι μὲ 5.519 αἰγοπρόβατα καὶ γεωργοὶ μὲ τελευταίαν γεωργικὴν παραγωγὴν 85 χιλ. ὀκ. σίτου, 18 χιλ. κριθῆς, 45 χιλ. σικάλεως καὶ 60 χιλ. ἀραβοσίτου.

### 3. Κοινότης Μαυρελίου.

Μακρὰν τῆς Καλαμπάκας 7.30' ὥρας καὶ Α. τῆς Τσιούκας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Μαυρέλι(ον), εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ 1897 ἦτο ἔδρα Λόχου στρατοῦ μας. Εἶναι πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου Κοινότητος, ἔχον 854 κατ. (439 ἄρρ. καὶ 415 θήλ.) καὶ ἔσοδα Κοινότητος δρχ. 19.970. Ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μὲ 22.782 δρχ. ἔσοδα. Ἐχει καὶ τηλεφώνον καὶ Ἀστυνομικὸν Σταθμόν. Ἐχει διτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1881, εἰς ὃ φοιτοῦν 166 μαθηταί. Οἱ κάτοικοί του εἶχον τελευταίως μετὰ τῆς Ἀχελλινιάδας παραγωγὴν 95 χιλ. ὀκ. σίτου, 24 χιλ. κριθῆς, 150 χιλ. σικάλεως καὶ 80 χιλ. ἀραβοσίτου καὶ 50 χιλ. ὀκ. πατάτας. Τὸ Μαυρέλι(ον) μὲ 3.183 αἰγοπρόβατα ἔχει 4 τυροκομεῖα,

εις τὰ ὁποῖα ἐπεξεργάζεται τὸ γάλα τῶν περισσοτέρων Κοινοτήτων τοῦ τέως Δήμου Τυμφαίων καὶ παρασκευάζεται σκληρὸς τυρὸς (κασέρι) περὶ τὰς 40 χιλ. ὄκ.

Εἰς τὴν Κοινότητα Μαυρελίου ὑπάγεται, ἀπέχον 7.30' τῆς Καλαμπάκας, καὶ τὸ χωρίον Ἀχελλινάδα μὲ 228 κατ. (127 ἄρρ. καὶ 101 θήλ.) καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐχούσης 3.850 δρχ. ἔσοδα καὶ μὲ Σχολεῖον ἰδρυθὲν τῷ 1924 καὶ ἔχον 64 μαθητάς, τοῦ ὁποῦ ὁμως τὸ κτίριον εἶναι ἐντελῶς ἀκατάλληλον. Ἔχει καὶ τηλέφωνον.

#### 4. Κοινότης Γερακαρίου.

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον χωρίον, ἀπέχον 7 ὥρας τῆς Καλαμπάκας καὶ κείμενον νοτίως τοῦ Μαυρελίου. Ἔχει 452 κατ. (237 ἄρρ. καὶ 215 θήλ) καὶ ἔσοδα Κοινοτήτος 15.027 δρχ. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, κτηνοτρόφοι καὶ γεωργοί, ἔχουν 10.050 αἰγοπρόβατα καὶ τελευταίαν παραγωγὴν 50 χιλ. ὄκ. σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 60 χιλ. σικάλεως καὶ 20 χιλ. ἀραβοσίτου.

Εἰς τὴν κοινότητα Γερακαρίου ὑπάγεται καὶ τὸ δασοκτηνοτροφικὸν κτῆμα τῶν Ζουρνατζαίων Τρικκάλων, Κατσαοῦνι, ἐκτάσεως 10 χιλ. στρεμμ., ἀποτελούμενον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ δρυῶν καὶ εἰς τὸ ὅποιον βόσκουν περὶ τὰς 2 χιλ. αἰγοπρόβατα.

#### 5. Κοινότης Λογγᾶ.

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ χωρίον Λογγᾶ, κείμενον Α. τοῦ Γερακαρίου, 8 ὥρας μακρὰν τῆς Καλαμπάκας, παρὰ τὴν κορυφὴν τῶν Χασίων, Ὁξυὰ (ὑψος 1.216 μ.), ὁπόθεν πηγάζει ὁ Ἴων (Μήκων). Ἡ κοινότης ἔχει 576 κατ. καὶ ἔσοδα δραχμᾶς 12.155. Ἔχει σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1883, εἰς ὃ φοιτοῦν 70 μαθηταί, ἐντὸς ὠραίου σχολικοῦ κτιρίου, ὅπου ὑπάρχει καὶ τηλέφωνον.

Οἱ κάτοικοί του εἶναι γεωργοί καὶ κτηνοτρόφοι. Τελευταία παραγωγή του 20 χιλ. ὄκ. σίτου, 3 χιλ. κριθῆς, 80 χιλ. σικάλεως καὶ 50 χιλ. ἀραβοσίτου. Ὀνομαστά εἶναι τὰ φασόλια (λόπια-γίγαντες) Λογγᾶ, τὰ ὁποῖα εἶναι νοστιμώτατα. Τὸ Λογγᾶ ἔχει ὠραῖον δάσος ἀπὸ ὄξυές, δι' ὃ καὶ «Ὁξυὰ» καλεῖται. Ἄλλοτε τὸ χωρίον ἦτο τσιφλίκιον τῆς Ἱ. Μονῆς Μετεώρων. Εἰς τὴν Κοινότητα Λογγᾶ ὑπάγεται καὶ τὸ δασοκτηνοτροφικὸν κτῆμα Σκοτίνια, ἀποτελούμενον ἐκ 10 χιλ. περίπου στρεμμάτων, εἰς ὃ βόσκουν περὶ τὰς 2 χιλ. αἰγοπρόβατα.

#### 6. Κοινότης Κονισκοῦ.

Ἐξ ὥρας ΒΑ. τῆς Καλαμπάκας καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κορυφῆς τῶν Χασίων «Πάδης» (ὑψος 1.197 μ.) κεῖται εἰς ὠραῖαν κοιλάδα, τὴν ὁποίαν διαρρέει ὁ Ἴων, τὸ χωρίον Κονισκός, πρωτεύουσα ἄλλοτε τοῦ τέως Δήμου Τυμφαίων καὶ σήμερον τῆς ὁμώνυμου κοινότητος, ἧς τὰ ἔσοδα εἶναι 16.557 δρχ. Ἔχει τηλέφωνον, Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν καὶ δασοφυλακεῖον. Οἱ κάτοικοί του, γεωργοί καὶ κτηνοτρόφοι, εἶναι 524 (ἄρρ. 271 καὶ 243 θήλ.).

Ἔχει 7.463 αἰγοπρόβατα καὶ τελευταίαν παραγωγὴν μετὰ τοῦ Μανδραθελίου 92 χιλ. ὄκ. σίτου, 9 χιλ. κριθῆς, 50 χιλ. σικάλεως καὶ 100 χιλ. ἀραβοσίτου. Ἄλλοτε ἦτο τσιφλίκιον τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Στεφάνου. Ἔχει δάσος καλόν, ἐκ δρυῶν. Ἐνταῦθα ὑπάγεται τώρα καὶ τὸ χωρίον Μανδραθελί(ον), μὲ 182 κατ. (86 ἄρρ. καὶ 76 θήλ.).

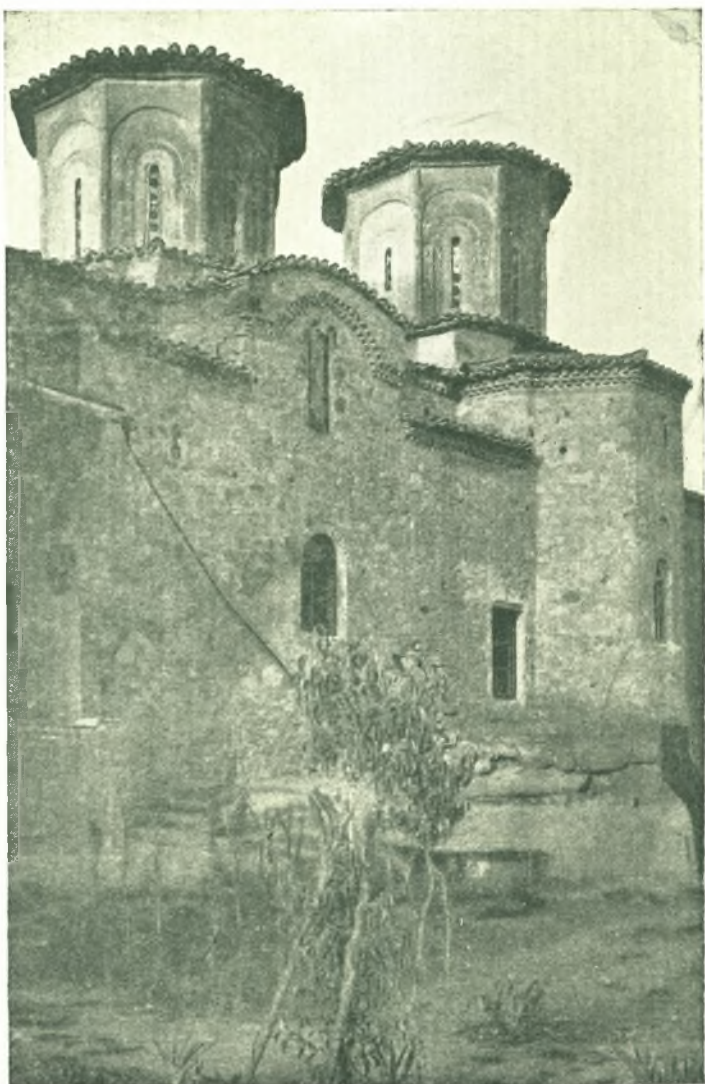
Ἐπίσης εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ Κονισκοῦ ὑπάγεται καὶ ἡ Ἀνω Μπούρσιανη, ἡ ὁποία, οὔσα δάσος καὶ

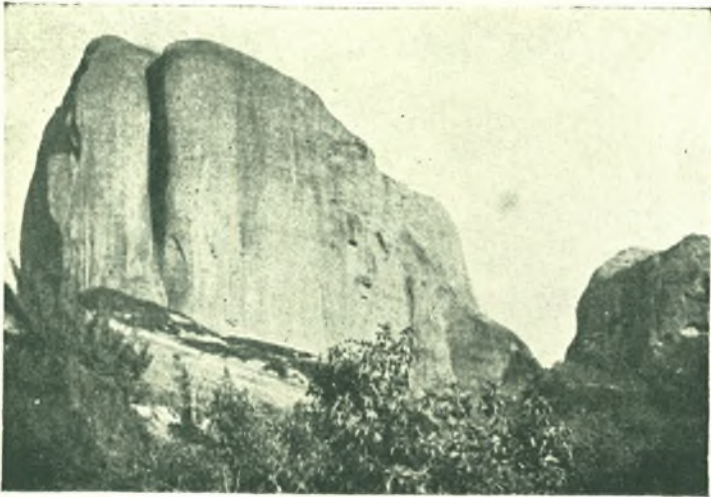


Μετέωρα: Ἄλλη ἄποψις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Στεφάνου

## ΑΠΟ ΤΑΣ Ι. ΜΟΝΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: Ὁ Βυζαντινὸς ναὸς Ἀγ. Πάντων Μονῆς Βαρλαάμ

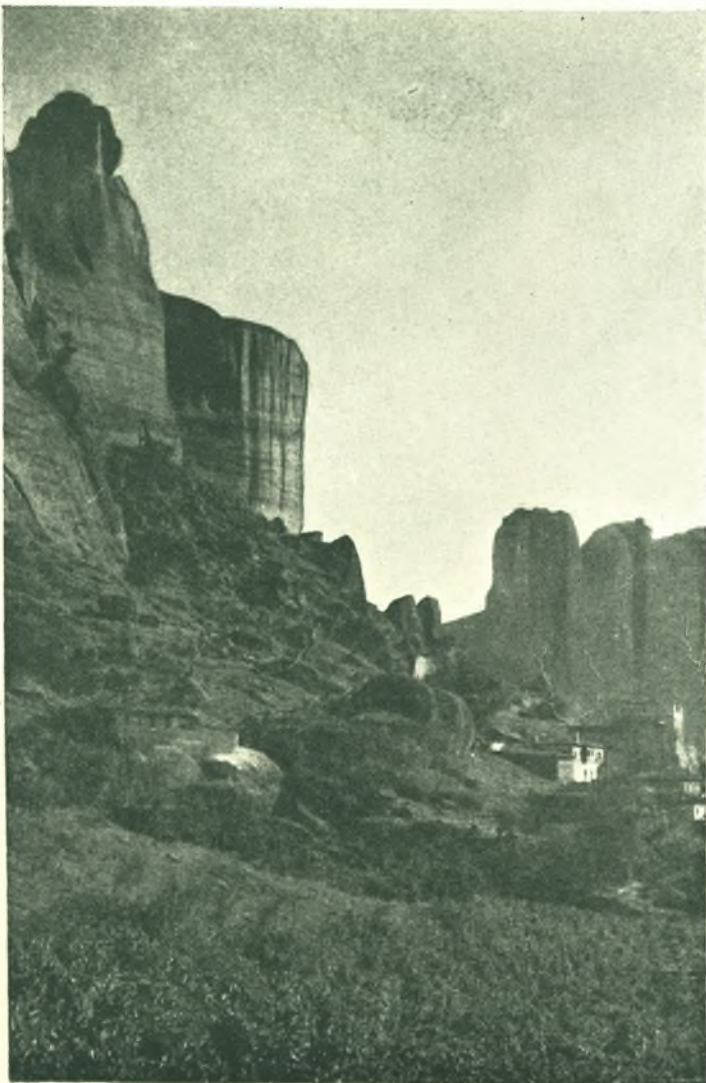




Μετεώρα : Ἄφαντάστου ἐπιβλητικότητος βράχους τῶν Μετεώρων

## ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

Μετεώρα: Ἀπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς βράχους τῶν Μετεώρων



λειθάδιον, ἀνήκει εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Βαρλαάμ. Εἰς τὸ λειθάδι τῆς βόσκουν 1.000 αἰγοπρόβατα περίπου.

### 7. Κοινότης Φλαμπουρεσίου.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον χωρίον, κείμενον πρὸς Δ. τοῦ Κονισκοῦ καὶ ἔχον 540 κατ., τηλέφωνον καὶ ἰδίαν ἐνορίαν τοῦ Ἁγ. Νικολάου, μὲ 4 χιλ. δρχ. ἔσοδα. Οἱ κάτοικοί του τὸ ἀποκαλοῦν «Φλάμπουρον» τῶν λασίων. Τὰ κοινοτικά ἔσοδα εἶναι 14.522 δρ. Τὸ μονοτάξιον Σχολεῖον του, ἰδρυθὲν τῷ 1902, ἔχει 74 μαθητὰς καὶ στεγάζεται εἰς καλὸν κτίριον, κτισθὲν δαπάναις τοῦ Αὐγερινοῦ Ἀθέρωφ, κατὰ τὸν τύπον τῶν σχολείων Συγγραφοῦ. Οἱ κάτοικοί του, κτηνοτρόφοι καὶ γεωργοὶ ὄντες, ἔχουν 9.844 αἰγοπρόβατα καὶ παραγωγὴν, μαζὶ μὲ τὰ Χασάν Καλύθια καὶ τὴν Τραχανιώτην, μὲ τὰ ὁποῖα μέχρι πέρυσιν ἀπετέλει μίαν Κοινότητα, 135 χιλ. ὀκ. σίτου, 18 χιλ. κριθῆς, 60 χιλ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. ἀραβοσίτου. Ἦτο ἄλλοτε τσιφλίκιον, ἐξαγορασθὲν πρὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Εἰς τὴν Κοινότητα Φλαμπουρεσίου ὑπάγεται καὶ τὸ χωρίον Τραχανιώτη, συνολικῆς ἐκτάσεως 10.192 στρεμμ., ἐξ ὧν 5.553 δάσος.

### 8. Κοινότης Χασάν Καλυθίων.

Εἶναι νεωτάτη Κοινότης, περυσινή, μὲ πρωτεύουσαν τὰ Χασάν Καλύθια, εὐρισκόμενα ΝΔ. καὶ πλησίον τοῦ Φλαμπουρεσίου, μεθ' οὗ ἀπετέλει προηγουμένως μίαν κοινότητα.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Τυμφαίων.

- 1) Πούλιος Στέργιος 1883—1887 καὶ 1895—1899.
- 2) Σεπυργιώτης Ἄθαν. 1887—1895.
- 3) Μαγγούρης Βασίλ. 1899—1903.
- 4) Ἀναγνωστόπουλος ἢ Γκολιάτης Νικ. 1903—1907.
- 5) Τούλιος Δημήτριος 1907—1914.

Γ'.

## ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΟΞΥΝΕΙΑΣ.

### 1. Κοινότης Γαύρου (Γαυρόβου).

Τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ὥρας ΒΔ. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Γαῦρον, κάτωθι βράχων τῆς αὐτῆς συστάσεως μὲ τὰ Μετέωρα καὶ τοῦ ὄρεινοῦ ὄγκου Ἀρκούδας (828 μ.). Ἔχει 492 κατ. (253 ἄρρ. καὶ 239 θήλ.), ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργοκτηνοτροφίαν. Ἡ Κοινότης Γαύρου ἔχει ἔσοδα 33.513 δρ. Ἐπίσης μονοτάξιον Δημ. Σχολεῖον, ἔχον 63 μαθητὰς. Αἰγοπρόβατα ἔχει 5.384 καὶ τελευταίαν παραγωγὴν μετὰ τοῦ Τσοῦγκουρου 105 χιλ. ὀκ. σίτου, 19 χιλ. ὀκ. κριθῆς, 15 χιλ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. ἀραβοσίτου. Ἦτο προηγουμένως τσιφλίκιον. Ἔχει ἀρκετὸν δάσος ἐκ δρυῶν, ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ Γεωργ. Συνεταιρισμὸς καὶ ἡ Κοινότης ἔχουσιν ἕν καλὸν ἔσοδον. Οἱ κάτοικοί του εἶναι φιλοπρόδοι καὶ διὰ προσωπικῆς ἐργασίας κατεσκεύασαν διαφόρους κοινοτικούς δρόμους, ὡς καὶ δρόμον καλὸν ὁπωσδήποτε πρὸς Καλαμπάκαν.

Ἐδῶ ὑπάγεται καὶ τὸ χωρίον Τσοῦγκουρον, μὲ 148 κατ. (84 ἄρρ. καὶ 64 θήλ.) καὶ μὲ ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἔχουσαν 5 χιλ. δρ. ἔσοδα. Ἦτο τσιφλίκιον συνολικῆς ἐκτάσεως 15 χιλ. στρεμμάτων, ἐξ ὧν 3 χιλ. περίπου δάσος. Ἔχει ποτιστικὰ χωράφια ποτιζόμενα δι' ὕδατος τῆς Μήκανης.



Ἐπίσης ἐδῶ ὑπάγεται καὶ τὸ δάσος-λειθάδιον Ριγκλόθου, ἐκτάσεως 8 χιλ. στρεμμάτων παρὰ τὸν ὁμώνυμον ὄρεινόν ὄγκον (696 μ.), παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου κάμπεται τὸ Μοργκάνι καὶ διευθύνεται πρὸς Ν. Τὸ δασοκτηνοτροφικόν τοῦτο κτῆμα, κατόπιν πολλῶν μόχθων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας περιήλθεν εἰς πλήρη κυριότητα τῆς Ἱ. Μονῆς Σταγιάδων, ἡ ὁποία ἐξάγει ἐντεῦθεν ἄρκετὰ δασικά προϊόντα ἐκ δρυός.

## 2. Κοινότης Βουρλοχωρίου.

Πρὸς Β. τοῦ Γαυρόβου καὶ εἰς ἀπόστασιν 5 ὥρῶν τῆς Καλαμπάκας, κεῖται τὸ χωρίον Βουρλοχώρι(ον). Ἔχει 238 κατ. (126 ἄρρ. καὶ 112 θήλ.) γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους. Ἔχει καὶ τηλέφωνον καὶ σχολεῖον μὲ 34 μαθητάς, ἰδρυθὲν τῷ 1926. Μετὰ τῆς Φλιάκας-Κερασιάς παρήγαγε τελευταίως 85 χιλ. δκάδ. σίτου, 9 χιλ. δκ. κριθῆς, 10 χιλ. δκ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. δκ. ἀραβοσίτου. Ἦτο τσιφλίκιον ἀπαλλοτριωθὲν, συνολικῆς ἐκτάσεως 8.775 στρεμμ., ἐξ ὧν περὶ τὰ 2 χιλ. στρέμματα δάσους δρυός.

Ἡμίσειαν ὥραν ΒΔ. τούτου εὐρίσκεται ἡ Φλιάκα-Κερασιά, μὲ 258 κατ. (131 ἄρρ. καὶ 127 θήλ.) καὶ μὲ σχολεῖον ἰδρυθὲν τῷ 1934 καὶ ἔχον 47 μαθητάς.

## 3. Κοινότης Ἁγιοφύλλου (Βελεμιστίου).

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ χωρίον Ἁγιοφύλλον, ὡς μετωνομάσθη τελευταίως τὸ χωρίον Βελεμιστί, ὅπως καὶ εἶναι πράγματι. Ἀπέχει 5 ὥρας τῆς Καλαμπάκας. Ἔχει 518 κατοίκους (266 ἄρρ. καὶ 252 θήλ.), ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Ἔσοδα τῆς κοινότητος 30.819 δρ. καὶ τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου 13.550 δρ. Τὸ σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1896, ἔχει 71 μαθητάς. Ἔχει 7.072 αἰγοπρόβατα καὶ παραγωγὴν τελευταίως 70 χιλ. δκάδων σίτου, 18 χιλ. δκ. κριθῆς, 15 χιλ. δκ. σικάλεως καὶ 80 χιλ. δκ. ἀραβοσίτου. Ἔχει τηλέφωνον, Ταχυδρομικὸν Γραφεῖον, Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν καὶ δασοφυλακεῖον. Παρὰ τὸ Ἁγιοφύλλον καὶ δὴ παρὰ τὴν τέως ὄροθετικὴν γραμμὴν, ὅπου οἱ παλαιοὶ Σταθμοὶ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ἔγινε καὶ Σιδηροδρ. Σταθμὸς τοῦ Σιδηροδρόμου Καλαμπάκας-Κοζάνης-Βερροίας.

## 4. Κοινότης Ἀγναντιᾶς (Ὀστροβοῦ)

Ἐξ ὥρας ΒΔ. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Ἀγναντιᾶ. Ἔχει 612 κατοίκους (ἄρρ. 345 καὶ 276 θήλ.). Εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου Κοινότητος, ἥτις ἔχει ἔσοδα 4.712 δραχ. Τὸ μονοτάξιον σχολεῖον τῆς μὲ 114 μαθητάς ἰδρύθη τῷ 1896. Ἡ Ἀγναντιᾶ ἔχει 4.137 αἰγοπρόβατα καὶ τελευταίαν παραγωγὴν 75 χιλ. δκ. σίτου, 12 χιλ. δκ. κριθῆς, 20 χιλ. δκ. σικάλεως καὶ 90 χιλ. δκ. ἀραβοσίτου. Ἔχει δὲ καὶ ἄρκετὰ ἀμπέλια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παράγεται καλὸ κρασί μὲ τὸ ὄνομα «Κρασί Ὀστροβοῦ ἢ Νοστροβοῦ».

Εἰς τὴν Κοινότητα Ἀγναντιᾶς ὑπάγεται καὶ τὸ χωρίον Σταγιάδες, ἀπέχον 30' Δ. αὐτῆς. Ἔχει 174 κατοίκους (74 ἄρρ. καὶ 100 θήλ.).

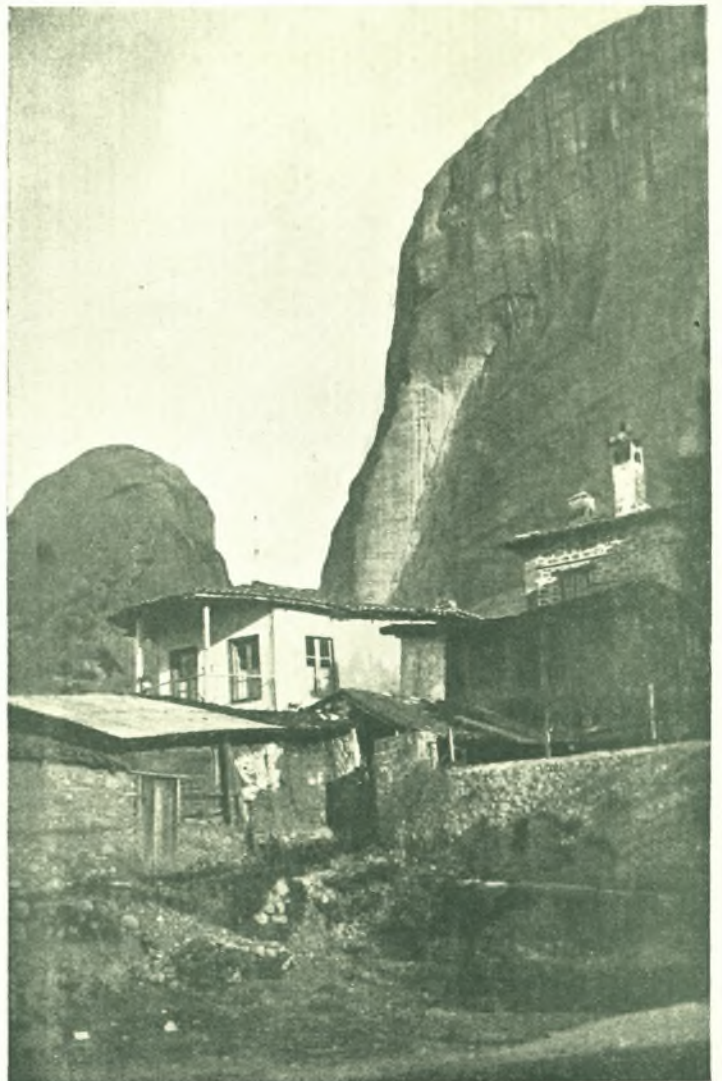
Πλησίον τοῦ χωρίου Σταγιάδες εὐρίσκεται εἰς περίοπτον καὶ ὑγιεινὴν θέσιν καὶ ἡ ἐπὶ τουρκοκρατίας κτισθεῖσα Ἱ. Μονὴ Σταγιάδων (Γέννησις τῆς Θεοτόκου). Εἰς ταύτην συνεχωνεύθησαν τελευταίως καὶ ἡ τοῦ Λυμποχόβου καὶ τῶν Σιαμάδων, ὡς καὶ τοῦ Χρυσίνου καὶ ἡ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Κλεινοβοῦ. Ἡ

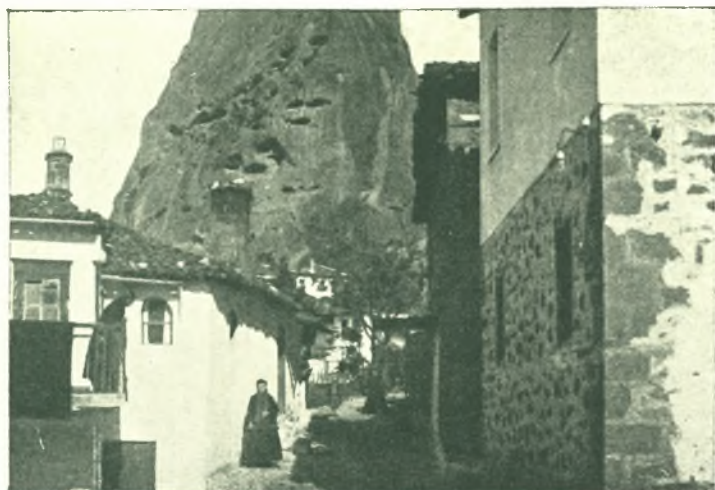


Καλαμπάκα: Μία ἄποψις τῆς κωμοπόλεως μὲ φόντο τὸν Πηνειό

## ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΝ

Καλαμπάκα: Ἀπόμερος συνοικία ἐναντι βράχων τῶν Μετεώρων





Καλαμπάκα: Συζήτησις χωρικῶν μετὰ τὸ πρωινὸ ξύπνημα

## ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΙ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Μετέωρα: Μία μεγαλοπρεπής ἀποψις τῆς Μονῆς Βαρλαάμ



Ἡ Μονὴ Σταγιάδων ἔχει σήμερον περὶ τὰς 150 χιλ. ἔσοδα καὶ περὶ τὰ 20 αἰγοπρόβατα, ἐνῶ ἄλλοτε εἶχε πλέον τῶν 200 χιλ. δρχ. ἑτησίως καὶ πλέον τῶν 300 αἰγοπρόβατων.

### 5 Κοινότης Κακοπλευρίου.

Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ὁμωνύμου χωρίου, ὅπερ ἐκτίσθη ὑπὸ προσφύγων Ἑπειρωτῶν ἐκδιωχθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὀνομάζεται οὕτω λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι ἐκτισμένον εἰς πλαγιάν, «κακὴν πλευράν». Ἐκ τῆς Καλαμπάκας ἀπέχει ΒΔ. 7 ὥρας. Ἔχει 674 κατοίκους (348 ἄρρ. καὶ 326 θήλ.) καὶ προϋπολογισμόν Κοινότητος 14.395. Τὸ μονοτάξιον σχολεῖον του, ἰδρυθὲν τῷ 1875, ἔχει 97 μαθητάς. Τὸ Κακοπλευρί(ον) ἔχει 2.692 αἰγοπρόβατα καὶ τελευταίαν παραγωγὴν 50 χιλ. ὄκ. σίτου, 9 χιλ. ὄκ. κριθῆς, 10 χιλ. ὄκ. σικάλεως καὶ 90 χιλ. ὄκάδ. ἀραβοσίτου.

### 6. Κοινότης Ὀξυνείας (Μερίτσας).

Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ὁμωνύμου χωρίου «Ὀξύνεια», ὡς μετωνομάσθη τελευταίως ἢ Μερίτσα, κείμενον πέντε ὥρας ΒΔ. τῆς Καλαμπάκας. Ἐδῶ πλησίον λέγεται ὅτι ἔκειτο ἡ ἀρχαία Θεσσαλικὴ πόλις «Ὀξύνεια», τῆς ὁποίας σώζονται ἐρείπια καὶ φρούριον, ἐν εἶδει «Ντάπιας», μετὰ πλακῶν καὶ κεράμων. (Πρὸβλ. Θεσσαλικά Χρονικά, Τόμ. Δ'. σ. 46). Αὕτη ἔχει σήμερον 445 κατοίκους (234 ἄρρ. καὶ 211 θήλ.), ἔσοδα Κοινότητος 17.338 δρ. Ἔχει τηλέφωνον, Ἄστυν. Σταθμόν, Δασοκομεῖον καὶ σχολεῖον μὲ 75 μαθητάς, ἰδρυθὲν τῷ 1895. Αἰγοπρόβατα καὶ παραγωγὴν 35 χιλ. ὄκ. σίτου, 9 χιλ. ὄκ. κριθῆς, 10 χιλ. ὄκ. σικάλεως καὶ 80 χιλ. ὄκ. ἀραβοσίτου. Νοτίως τοῦ Συνοικισμοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 39' διέρχεται ἡ σιδ. γραμμὴ Κ.Κ.Β., ἔχουσα Σιδηρ. Σταθμόν ἐνταῦθα.

Ἡ Ὀξύνεια ἐντὸς τοῦ χωρίου ἔχει δύο ἐκκλησίας, μίαν πρὸς τιμὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν ἑτέραν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἡ δευτέρα εἶναι παλαιότερα τῆς πρώτης καὶ κοσμεῖται μὲ ἓνα ὠραιότατον τέμπλον, ἔργον πολὺ καλῆς ξυλογλυπτικῆς.

Ἔχει ὑψόμετρον περὶ τὰ 250 μ. καὶ τὸ ἔδαφός της εἶναι ἀρκετὰ γόνιμον καὶ κατάλληλον δι' ὄλα τὰ δημητριακὰ καὶ τὴν ἀμπελον. Πειράματα γενόμενα ὑπὸ τοῦ γεωπόνου κ. Χρηστάκου πρὸς φυτεῖαν βάμβακος καὶ γεωμήλων ἐπέτυχον πληρέστατα. Τελευταίως ἐδῶ πολὺ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ δενδροκομία καὶ σήμερον εἶναι ἀδύνατον νὰ εὔρησιν σπῆτι, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἔχη 5—10 καρποφόρα δένδρα καὶ δὴ ἀμυγδαλέας. Εἰς θέσιν «Κλιτινάρι» ὑπάρχει καὶ πλῆθος ἀγρίων ἀμυγδαλιῶν καὶ ἀχλαδιῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἀγνωστον ἕως πότε θὰ περιμένουν τὸν ἐμβολιασμόν των.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Ὀξυνείας.

- 1) Καταφυγιώτης Χρ. 1883—1891.
- 2) Δριτσέλης Γεώργ. 1891—1899.
- 3) Παπαθανασιάδης Γεώργ. 1899—1914.

Δ'.

## ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

### 1. Κοινότης Μαλακασίου.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον χωρίον, ἀπέχον ΒΔ. τῆς Καλαμπάκας 8 ὥρας. Τὸ Μαλακάσι(ον) ἔχει σήμερον, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν, 832 κατοίκους



ΘΕΣΣΑΛΙΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΙ  
ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

(ἄρρ. 397 καὶ 435 θήλ.). Κεῖται ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν κλιτύων τῆς Πίνδου, εἰς ὕψος 853 μ. Ἐκτείνεται ἐπὶ ἐπικλινούσ ἐδάφους καὶ διὰ χειμάρρου χωρίζεται εἰς δύο συνοικίας, τὴν τοῦ Προσηλίου καὶ Ἀνηλίου. Καλύπτεται ὀλόκληρον ὑπὸ ὄπωροφόρων δένδρων. Ἔχει κλίμα ὑγιέστατον. Ἀποτελεῖ τὸ ἀπώτατον βορειοδυτικὸν σημεῖον τῆς Θεσσαλίας καὶ ὁσονούπω ἐνοῦται μετὰ τῆς Καλαμπάκας δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, ἣ ὁποία θὰ προχωρήσῃ πρὸς Ἰωάννινα. Ἐπὶ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Β' τοῦ μεγαλοπρεποῦς (1520—66), ὅτε ἡ Ἑλλάς διηρέθη εἰς 15 ἄρματωλίκια, τὸ Μαλακάσι(ον) ἦτο ἔδρα ἄρματωλικίου. Τὸ Μαλακάσι(ον) ἔκειτο παλαιότερον εἰς ἀπόστασιν 45' νοτίως τοῦ σημερινοῦ, ἐν τῇ θέσει «Παληοχώρι(ον)» καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τρικκάλων—Ἰωαννίνων. Πλησίον τῆς θέσεως ταύτης καὶ τῆς κορυφῆς βραχέως χαράδρας ὑπάρχει θέσις «Μοναστήρι» καλουμένη, ἔνθα τῆδε κακέϊσε εὐρίσκονται θραύσματα πηλίνων ἀγγείων καὶ σημεῖα ὁδοῦ ἀγοῦσης ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης, ἐξ οὗ τεκμαίρεται, ὅτι ἐνταῦθα ὑφίστατο μονύδριον πάλαι ποτέ. Λόγῳ δὲ τῆς θέσεως τοῦ χωρίου πλησίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ, οἱ κάτοικοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσι τὰς πιέσεις τῶν διερχομένων τουρκικῶν στρατευμάτων, ἠναγκάσθησαν νὰ τὸ ἐγκαταλείψωσι καὶ νὰ συνοικισθῶσιν εἰς τὴν σημερινὴν θέσιν, ἣτις ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ δασῶν. Τὸ πλεῖστον ὅμως τῶν κατοίκων διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη καὶ μάλιστα πολλοὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Σέρρας. Πότε ἔλαθε χώραν ἡ ἴδρυσις τοῦ σημερινοῦ συνοικισμοῦ ἄγνωστον, πάντως ὅμως περὶ τὰ τέλη τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος, διότι ὁ πυρποληθεὶς τῷ 1892 κεντρικὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἔφερε χρονολογίαν 1729. Ἀπὸ τοῦ 1659—1795, ἐπὶ τουρκοκρατίας, τὸ Μαλακάσι(ον) ἀπήλαυεν εὐρυτάτων προνομίων, χάρις εἰς τὸ προνομιούχον φερμάνιον τοῦ Μετσόβου, τοῦ ὁποῦ ἡ ἔκδοσις ὠφέλιετο, ὡς λέγουσιν, εἰς τὸν ἐκ Μετσόβου κτηνοτρόφον Κυριάκον Φλόκον, ὅστις ὑπέθαλψε καὶ διετήρησεν εἰς τὴν παρά τὸ Νεοχώριον Τρικκάλων ποιμενικὴν του καλύβην τὸν Βεζύρη τῶ Σουλτάνου Ἀχμέτ Δ', ὑποπεσόντα εἰς δυσμένειαν, ἐξορισθέντα καὶ καταδικασθέντα εἰς θάνατον κατ' ἀρχάς, ἔπειτα δὲ λαθόντα χάριν καὶ ἀνελεθόντα καὶ πάλιν εἰς τὴν Μεγάλην Βεζυρείαν.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐδαφικῆς ἐκτάσεως καλύπτεται ὑπὸ πυκνῶν δασῶν πεύκης, ἅτινα ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ μέχρι τοῦ 1897 ἀπετέλουν τὴν κυριωτέραν κοινοτικὴν περιουσίαν, ἐκ τῶν προσόδων τῆς ὁποίας ἡ Κοινότης διετήρει τοὺς ναοὺς, ἀνήγειρε σχολεῖον ἀρρέων καὶ θηλέων, ἐξετέλει ἔργα κοινῆς ὠφελείας ἐμισθοδότηι κοινοτικὸν ἱατρὸν, παρῆχε δωρεάν εἰς τοὺς μαθητὰς οὐ μόνον τὰ διδακτικά βιβλία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν γραφικὴν ὕλην. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εὐρισκομένη ἡ Κοινότης Μαλακασίου, ἀπέρριψε μεθ' ὑπερηφάνειας τὰς δελεαστικὰς προτάσεις τῆς Ρουμανικῆς προπαγάνδας περὶ ἰδρύσεως Ρουμανικῆς σχολῆς ἐν Μαλακασίῳ. Δυστυχῶς ὅμως, κατόπιν τοῦ ἀτυχοῦς Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1897 καὶ τῆς γενομένης τότε διαρρυθμίσεως τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν ὀρίων, ἣ τε Κοινοτικὴ καὶ ἀτομικὴ ἀκίνητος περιουσία τῶν κατοίκων περιήλθεν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ ἔκτοτε ἤρξατο ἡ παρακμὴ τοῦ Μαλακασίου. Διὰ τῆς ἀγορᾶς δὲ τοῦ ἀγροκτηματοῦς Μοκοσίου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων Κουτσοφλιανιτῶν, τὸ Μαλακάσι(ον) ἀπεκλείσθη ὡς ἐν κλωθῶ καὶ ἔχασε καὶ τὴν κτη-



Καλαμπάκα: Ἐνα πολὺ χαρακτηριστικὸ σπίτι τῆς κωμοπόλεως

## ΓΡΑΦΙΚΑ ΣΠΙΤΙΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Μετέωρα: Μία ἀποψὶς τῶν Μετεώρων ἀπὸ τὸ Καστράκι





Καστράκι: Γενική άποψις τοῦ ωραίου καί γραφικοῦ χωριοῦ

## ΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΡΟΣΟΛΟΥΣΤΑ ΧΩΡΙΑ

Καλαμπάκα: "Ένα ωραίο κατάφυτο κομμάτι τῆς κωμοπόλεως



νοτροφίαν καί τήν γεωργίαν του. Μετά τόν νικηφόρον πόλεμον τοῦ 1912, ἀπλευθερώθη μὲν ἅπασα ἡ ἑδαφική του ἔκτασις, ἀλλά δυστυχῶς δι' αὐτό, τὰ κοινοτικά δάση κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. Δημοσίου καὶ οὕτω ὄχι μόνον ἡ Κοινότης, ἣτις ἦτο ἄλλοτε ἡ πλουσιωτέρα τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας, ἀπώλεσε τὴν ἐκ δασῶν κολοσιαίαν περιουσίαν της, καταστᾶσα ἡ πενιχροτέρα, ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοί της ἀπώλεσαν τὴν ἐξ ἄγρων καὶ λειβαδίων ἀτομικὴν περιουσίαν των, διότι ταῦτα, μείναντα ἀκαλλιεργήτα ἀπὸ τοῦ 1897—1912, ἐκαλύφθησαν ὑπὸ δασῶν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς σήμερον τολμᾷ νὰ καλλιεργήσῃ τὸ κτῆμα του, φοβούμενος τοὺς δασικοὺς νόμους, τὸ Μαλακάσι(ον) ἀδυνατεῖ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ κατ' ἀνάγκην φυτοζωεῖ καὶ πολλοὶ ἀναγκάζονται ν' ἀποδημήσουν ἢ νὰ ἐκπατρισθοῦν.

Τὸ Μαλακάσι(ον) ἐξάγει σήμερον, κατὰ τὸ θέρος, κτηνοτροφικά προϊόντα ἐκ τῆς κτηνοτροφίας τῶν ἐγκατασταθέντων πλησίον αὐτοῦ σκηνιτῶν «Ἄρβανι-τοβλάχων» λεγομένων, οἱ ὅποιοι ὅμως εἶναι περισσότερον Ἑλληνες τῶν Ἑλλήνων. Τὰ παραθερίζοντα εἰς Μαλακάσι(ον) αἰγοπρόβατα ὑπερβαίνουν τὰς 10 χιλιάδας. Τὰ κυριώτερα ἐπαγγέλματα, τὰ ἐξασκούμενα ὑπὸ Μαλακασιωτῶν σήμερον, εἶναι τὸ τοῦ ξυλουργοῦ, ὑλοτόμου, ὑποδηματοποιοῦ, παντοπώλου καὶ καφεπώλου ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες.

Εἰς Μαλακάσι(ον) ἔμεινε πρὸ τοῦ 1912 καὶ ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ μας, διευθύνων τοὺς πλησίον κειμένους μεθοριακοὺς Ἑλληνικοὺς σταθμούς. Ἦδη ἔχει ἀστυνομικὸν σταθμὸν. Κατὰ δὲ τὸν ἐνδοξον πόλεμον τοῦ 1912 διήλθον ἐντεῦθεν διάφορα ἀνταρτικά σώματα, τὸ ἀνεξάρτητον Σῶμα τοῦ Μήτσα, τὰ Σώματα τοῦ Πιπίνου Γαριθάλδη, τὸ 4ον Σύνταγμα μὲ τὸν ἀείμνηστον Παπακυριαζῆν, ὁ στρατηγὸς Μαθιόπουλος μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του καὶ τόσοι ἄλλοι, οἱ ὅποιοι, μὴ δυνάμενοι νὰ διαθῶσι τὸν Ζυγόν, λόγῳ τῶν χιονοθελλῶν, ἔμειναν ἐπὶ ἡμέρας ἐδῶ. Κατὰ τὰς δυσκόλους διὰ τὸ Ἔθνος μας ἐκείνας στιγμάς, καθ' ἃς καὶ ἡ μάχη τοῦ Μπεκήρ Ἀγᾶ πρὸς κατάληψιν τοῦ Μετσόβου ἠκούετο ὡς νὰ γίνηται ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ Μαλακάσι(ον) καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ, πανικόβλητοι, ἦσαν ἔτοιμοι νὰ φύγουν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, ἀνεκτιμῆτους ὑπηρεσίας προσέφερε τότε ὁ δήμαρχος κ. Λάμ. Μπάρδας, ὅστις, ἄστατος, ἀπὸ πρώτας μέχρῃς ἑσπέρας, κατηύθυνε καὶ καθωδήγει τὰ διάφορα Σώματα καὶ τοὺς πάντας, νηστικός, κρυωμένος, κουρασμένος, καθὼς καὶ ὁ διδάσκαλος κ. Κωνστ. Βανακάρης.

Ἡ Κοινότης Μαλακασίου, ἡ ἄλλοτε πλουσιωτάτη, μόλις ἔχει σήμερον ἔσοδα δραχ. 56.725. Ἔχει ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μὲ 20.590 δρχ. ἔσοδα, ἣτις ὑπήγετο ἄλλοτε, πρὸ τοῦ 1881, ἐκκλησιαστικῶς εἰς Μέτσοβον. Τὸ σχολεῖον του ἔχει 98 μαθητάς, στεγαζόμενον εἰς πολὺ καλὸν οἶκημα. Ἡ κτηνοτροφία τῶν παραχειμαζόντων ἐνταῦθα Μαλακασιωτῶν μόλις φθάνει τὰς 959 αἰγοπρόβατα καὶ ἡ τελευταία του παραγωγή τὰς 25 χιλ. ὀκ. σίτου, 6 χιλ. ὀκ. κριθῆς, 20 χιλ. ὀκ. σικάλεως καὶ 45 χιλ. ὀκ. ἄραβοσίτου.

### 2. Κοινότης Νέας Κουτσούφλιανης (Λυμποχόβου).

ΒΑ. τοῦ Μαλακασίου καὶ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας αὐτοῦ, 8 δὲ ὥρῶν ἐκ Καλαμπάκας, εὐρίσκεται τὸ χωριὸν Νέα Κουτσούφλιανη, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, μὲ 749 κατοίκους, ἡ ὁποία συνφκίσθη εἰς Συνοικισμὸν μετὰ τὸν ἀτυχή πόλεμον τοῦ 1897

ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Παλαιᾶς Κουτσούφλιανης, οἱ ὅποιοι, ὡς ἄλλοι Παργηνοί, προὔτιμησαν νὰ ἐκπατρισοῦν. Ἡ Νέα Κουτσούφλιανη ἐκτίσθη παρὰ τὸ χωρίον Λυμπόχοθον, μικρὸν Συνοικισμὸν εἰς τὸ ἀγρόκτημα Μοκόσι(ον), τὸ ὁποῖον ἠγόρασεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις χάριν τῶν προσφύγων Κουτσουφλιανιτῶν καὶ τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἦτο χωρίον, οὗ τὰ ἐρεῖπια ἐσώζοντο μέχρι πρὸ 25 ἐτῶν, καταστραφέν περὶ τὰ τέλη τοῦ 19 αἰῶνος καὶ τῶν κατοίκων του καταφυγόντων εἰς τὸ σημερινὸν Μαλακάσιον. Σώζεται δὲ ἐν αὐτῷ μέχρι σήμερον ἐπὶ μεμονωμένου λοφίσκου καὶ ἐπὶ τερπνῆς θέσεως, ἀρχαιοτάτος ναῖσκος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτήρος, κτίσμα τοῦ 10ου αἰῶνος. Διὰ μέσου τοῦ χωρίου τούτου διήρχετο ὁδὸς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἄγουσα ἐκ Θεσσαλίας εἰς Ἡπειρον.

Ἐν τῇ θέσει «Καταθήκη», ἄνωθεν τοῦ χωρίου Ν. Κουτσούφλιανης, ἐπὶ μεμονωμένου μικροῦ βράχου, σώζονται θεμέλια μικροῦ φρουρίου, κάτωθεν τοῦ ὁποίου πρὸ ἐτῶν ἀνευρέθη ἀργυροῦν νόμισμα τοῦ Ρωμαίου Αυτοκράτορος Ἀντωνίου Πίου (138—162 π. Χ.), ἐξ οὗ φαίνεται, ὅτι τὸ φρούριον θὰ ἦτο Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Ἡ Ν. Κουτσούφλιανη ἔχει ἐνορίαν τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου μὲ ἔσοδα 18.028 δρχ. Ἔχει τηλεφώνον καὶ Διτάξιον Δημοτ. Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1889 καὶ ἔχον 150 μαθητάς. Στεγάζεται εἰς ὠραῖον σχολικὸν κτίριον. Ἡ Κοινότης ἔχει ἔσοδα 12.139 δρχ. Οἱ κάτοικοι εἶναι γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι, μὲ 2.417 αἰγοπρόβατα καὶ μὲ παραγωγήν 120 χιλ. ὄκ. σίτου, 12 χιλ. ὄκ. κριθῆς, 20 χιλ. ὄκ. σικάλεως καὶ 200 χιλ. ὄκ. ἀραβοσίτου.

Ἐδῶ ὑπῆρχεν ἄλλοτε καὶ ἡ Ἱ. Μονὴ Λυμποχόθου τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὸ χρυσόβουλλον τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ 1332. Σώζονται ἀκόμη σήμερον ἡ μικρὰ ἐκκλησία τῆς τοιχογραφημένη.

Εἰς τὴν Κοινότητα Ν. Κουτσουφλιάνης ὑπάγεται καὶ ἡ Παλαιὰ Κουτσούφλιανη, κειμένη ΒΑ. αὐτῆς, εἰς ὑψόμεν. 911, ἣτις εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Νέας. Ἡ Παλαιὰ Κουτσούφλιανη, ἐλευθερωθεῖσα τῷ 1881, περιήλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ 1897, κατὰ τὴν νέαν διαρρύθμισιν τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς μεθορίου γραμμῆς, ὡς σπουδαῖον στρατηγικὸν σημεῖον.

### 3. Κοινότης Κορυδαλοῦ (Τζενεράδων).

Ἡμίσειαν ὥραν ΒΑ. τῆς Νέας Κουτσούφλιανης εὐρίσκεται τὸ χωρίον «Κορυδαλός», ὡς μετωνομάσθη τελευταίως τὸ χωρίον Τζενεράδες, ἀπέχον 8 ὥρας τῆς Καλαμπάκας. Ἐν τῇ θέσει «Τσιούκα», ΒΑ. καὶ εἰς ἀπόστασιν 15' ἀπὸ τοῦ χωρίου, σώζονται ἐρεῖπια θεμελίων ἀρχαίου φρουρίου καὶ ἀρχαίου ὑδραγωγείου, δι' οὗ ὕδρευετο τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου κείμενον φρούριον.

### 4. Κοινότης Πεύκης (Στρούζας).

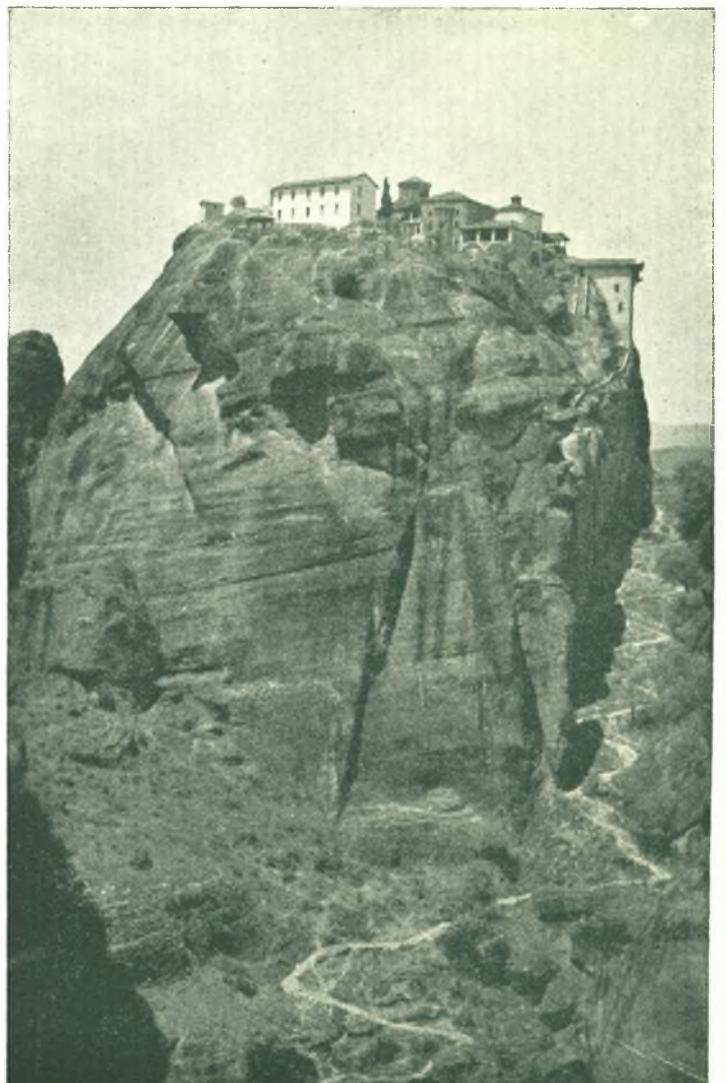
Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον χωρίον Πεύκη, ὡς μετωνομάσθη ἡ Στρούζα, κείμενον μίαν ὥραν Α. τῆς Νέας Κουτσούφλιανης καὶ ἀπέχον 7 ὥρας ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας, παρὰ τὴν «Τσοῦμαν Βατσέλη» (ὑψόμεν. 1066 μ.). Ἔχει κατοίκους 344 (ἄρρ. 171 καὶ 173 θήλ.) καὶ ἔσοδα Κοινότητος 3.111 δρχ. Ἡ τελευταία παραγωγή τῆς εἶναι 45 χιλ. ὄκ. σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 10 χιλ. σικάλεως καὶ 150 χιλ. ὄκ. ἀραβοσίτου. Ἦτο τσιφλίκιον ἀπαλλοτριωθὲν, ἐκτάσεως συνολικῆς 14.472 στρεμμ., ἐξ ὧν 4 χιλ. περίπου στρέμματα δάσος πεύκης, ἐξ οὗ καὶ τὸ νέον του ὄνομα Πεύκη.



Χαλίκιον: Γενικὴ ἀποψὶς τοῦ χωρίου καὶ ὑποδοχὴ τῶν ξένων

## ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Μετέωρα: Ἡ ἐπιθλιτικὴ Ἱερά Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως

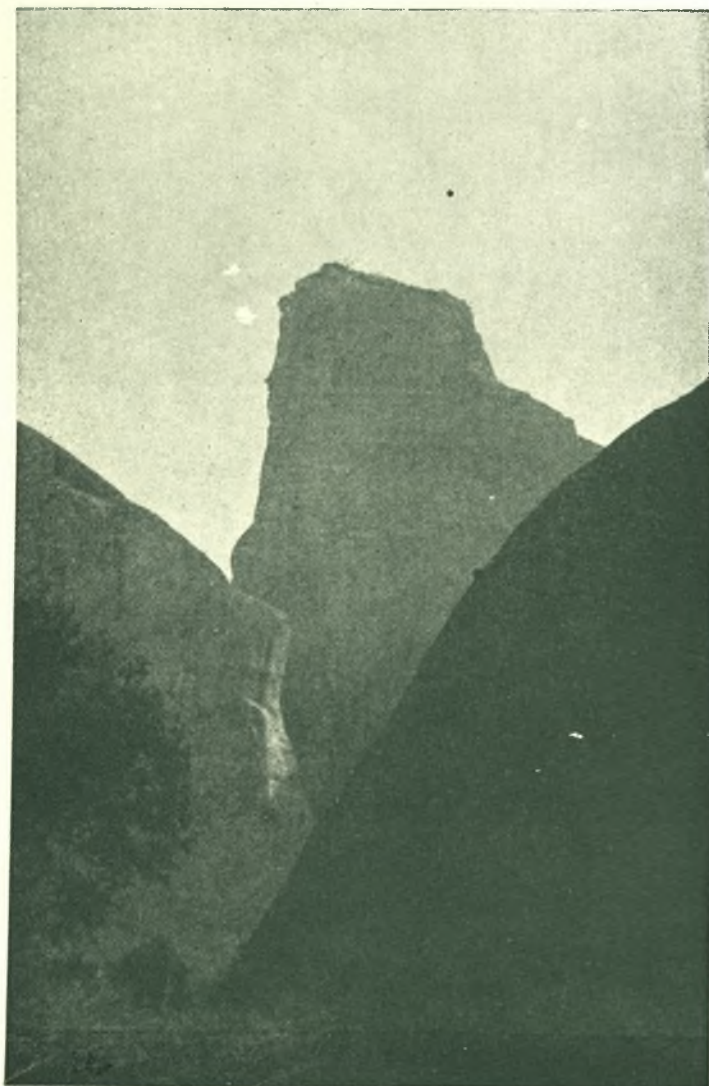




Καλαμπάκα: Χορός χωρικών κατά τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας

## ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

Μετέωρα: Ἐνας ἀπὸ τοὺς πῖο πολὺ ἐπιβλητικούς βράχους



### 5. Κοινότης Τρυγόνας (Χλιτζιάδων).

Μίαν ὥραν περίπου ΝΑ. τοῦ Κορυδαλοῦ καὶ 6 ΒΔ. μακρὰν τῆς Καλαμπάκας κείται τὸ χωρίον Τρυγόνα, ὡς μετωνομάσθη τελευταίως τὸ χωρίον Χλιτζιάδων, ἔχον 331 κατ. καὶ ἀποτελοῦν τὴν ὁμώνυμον κοινότητα, μὲ ἔσοδα 3.318 δρχ. καὶ τελευταίαν παραγωγὴν 15 χιλ. ὄκ. σίτου, 3 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλεως καὶ 30 χιλ. ἄραβοσίτου. Ἔχει ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, μὲ 6 χιλ. δρχ. ἔσοδα καὶ σχολεῖον μὲ 47 μαθητάς, ἰδρυθὲν τῷ 1923.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ Τέως Δήμου Μαλακασίου

- 1) Πρασουλίδης Ἰωάννης 1883—1887.
- 2) Νακόπουλος Ἀθαν. 1887—1902.
- 3) Πρασουλίδης Μιχ. 1902—1903.
- 4) Μπάρδας Λάμπρος 1903—1914.

### Ε΄.

## ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΣΤΑΝΕΑΣ

### 1. Κοινότης Καστανέας (Καστανιάς).

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον χωρίον, ἀπέχον ὁδοιπορικῶς 6 ὥρας τῆς Καλαμπάκας, μεθ' ἧς συνδέεται ἤδη κατὰ τὸ θέρος καὶ δι' αὐτοκινήτου. Εἶναι ἓν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων καὶ ὠραιότερων χωρίων τῆς Πίνδου, ἐκτισμένον εἰς τοὺς πρόποδας τῆς «Μοράβας», παραφυάδος τῆς Πίνδου, εἰς ὑψόμ. 850 μ., ἐν μέσῳ ἐξόχου ὠραιότητος καὶ μεγάλης ἐκτάσεως δάσους, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν κατώτερον ἡμισυ εἶναι κατάφυτον ἐκ καστανίων, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου Καστανέα ἢ Καστανιά, καὶ λεπτοκαρυῶν, τὸ δὲ ὑψηλότερον ἐξ ὑψικορύφων ὄξυων καὶ τινων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διεσπαρμένων φυλῶν καὶ ἐλατῶν. Ἔχει ἄφθονα διαυγέστατα καὶ κρυστάλλινα κρύα νερά, ἔνεκα τῶν ὁποίων τὸ κλίμα εἶναι κάπως ὑγρὸν. Ἐμπρὸς ἀπ' ἐδῶ ἀνοίγεται ἓνα μεγάλο δροπέδιον, ὅπου ὑπάρχει τὸ ὑποδειγματικὸν ἀγροκῆπιον-φυτώριον τοῦ Κράτους, καὶ τὸ ἐξωκκλησάκι Ἁγία Τριάς. Ἀριστερὰ ὑψώνεται τὸ μεγαλόπρεπο βουνὸ «Τριαντάφυλλο» καὶ δεξιὰ, ἐν σχήματι στέμματος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα, ἡ κορυφή «Κροῦνες» (=Στέμμα) ὑψ. 1.239 μ., ἀνωθεν τῆς ὁποίας, ἐπὶ μικροῦ ἐπιπέδου μέρους, ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ ἡμερονύκτιον τῷ 1822, μετὰ τὴν ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ φυγὴν του, τὸ καύχημα τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὁ μέγας ἥρωας Καραϊσκάκης, δι' ὃ καὶ «Ταμπούρια Καραϊσκάκη» λέγεται. Ἀπ' ἐδῶ δέ, ἀφοῦ προηγουμένως συνεννόηθη μὲ τοὺς προεστῶτας τῆς Καστανιάς, τοὺς ὁποίους διὰ νυκτὸς μετεκάλεσε παρ' αὐτῷ, διεπειραιώθη εἰς τὰ «Ἄγραφα». Ἀπὸ «Κροῦνες» τὸ θέαμα εἶναι ὑπέροχο, ἀσύλληπτο, ἀφάνταστο. Ἀπὸ τὴν «Γκούραν» δέ, ὡς ἀπὸ μεγάλου πράγματι στόματος τῆς γῆς, ἀναθλύζει τόσον ἄφθονον νερόν, ὥστε ὄχι μόνον ὑδρεύεται ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Καστανιά, διεχετευομένου τοῦ ὕδατος διὰ σιδηρῶν σωλῆνων εἰς πολλὰς βρύσεις τῶν διαφόρων συνοικιῶν, ἀλλὰ καὶ ποτίζονται ὄλοι οἱ λαχανόκηποι καὶ τὰ γέμοντα παντοίων ὀπωροφόρων δένδρων περιβόλια καὶ κινουῦνται καὶ δύο ὑδρόμυλοι. Κάτωθι καὶ ΒΑ. τῆς Καστανιάς ρέει τὸ ἐξ αὐτῆς «Καστανιάτικο ποτάμι» λεγόμενον, ὅπερ πηγάζει

ἀπὸ τὰς καταφύτους ἐξ ὄξυων ράχεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπερέχει εἰς κάλλος καὶ μεγαλοπρέπειαν ἡ ὄνομα καὶ πρᾶγμα «Ὠμορφη Ράχη» καὶ τὸ ὁποῖον, μετὰ πορείαν τριῶν περιήτου ὥρων, ἀφοῦ δέχεται πολλὰ ρεύματα, χειμάρρους καὶ ρυσίκια, ἐκβάλλει εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, παρὰ τὸ χάνι Τρύπα.

Ἡ Καστανιά, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν, ἔχει 837 κατοίκους, αὐξανομένους ὅμως τὸ θέρος εἰς διπλασίους περίπου, διότι ἔρχονται ὅλοι σχεδὸν οἱ ξενητεμένοι ἄνδρες εἰς τὰ διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἐνταῦθα, καὶ ἄλλαι οἰκογενεῖαι παραχειμάζουσαι εἰς Τρίκκαλα, Λάρισαν καὶ Καλαμπάκαν. Πρὸ τοῦ 1821 ὅμως, κατὰ βεβαίαν παράδοσιν, ἠρίθμει περὶ τὰς 5—6 χιλ. κατ., ἀλλὰ ἔνεκα τῶν συχῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἀτάκτων Τουρκαλθανῶν καὶ ἴσως καὶ λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ ἐδάφους, ἠναγκάσθησαν οἱ πλείστοι νὰ μετοικήσωσιν εἰς Μακεδονίαν καὶ Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν καὶ ἰδίως εἰς τὰς ὄρεινὰς περιφέρειάς τῶν Σερρῶν καὶ τῆς Δράμας καὶ εἰς τὴν Ἀλιστράτην, ὅπου καὶ σήμερον εὐρίσκονται πολλοὶ ἔχοντες τὰ αὐτὰ ἐπιθέτα μὲ πολλοὺς Καστανιώτας καὶ διατηροῦντες ἐκ παραδόσεως τὴν ἀνάμνησιν τῆς μετοικησεῶς τῶν καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς τουρκοκρατίας, ἡ Καστανιά κατῳκεῖτο καὶ ἀπὸ μεγάλους πατριώτας, ὡς ὁ Κωνσταντῖνος Παπαπολυμέρου, ὅστις κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅπως ὑπογράψῃ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Καστανιάς, ἀπήντησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν δημογερόντων, δι' ὃ καὶ ἀπεπέμφθη σκαϊότατα ὑπ' αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν, κληθεὶς παρὰ τοῦ Διοικητοῦ Θεσσαλίας καὶ Πελοποννήσου Βελῆ, υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἐφυλακίσθη καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὐρέθη κρεμασμένος εἰς τὴν γέφυραν Λαρίσης. Εἰς παράπονα δὲ τῶν γερόντων πρὸς τὸν Σουλτάνον, διατι ἀπηγορεύθη, ἔλαθον τὴν ἀπάντησιν ὅτι τοῦτο συνέβη κατὰ λάθος (γιαγνὶς ὄλντοῦ). Μετὰ δὲ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς Βασίλειον, ἡ Καστανιά, καίπερ τουρκοκρατούμενη, κατῳρθωσε, χάρις εἰς τὴν μεγάλην ἐπιβολὴν καὶ ἰκανότητα τῶν προεστώτων καὶ μελῶν τῶν ἰσχυρῶν τότε οἰκογενειῶν Δημάκη, Κυρνάσιου, Πίσπα καὶ Παπαπολυμέρου, ἐξ ὧν τινες ἐτιμήθησαν διὰ τιμητικῶν τίτλων ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου, πρὸς κολακείαν τῶν, διὰ νὰ μὴ ἐπαναστατήσωσιν, ὡς ὁ Νικολάκης ὁ Καπουτζίμπασης καὶ ἀζᾶς ἐν Ἰωαννίνοις καὶ Τρικκάλοις, θεῖος τοῦ Δημάκη, καὶ ὁ Βασίλειος Κυρνάσιος, ἐπίτιμος ὑπασπιστὴς τοῦ Σουλτάνου, καὶ χάρις εἰς τὸ ὄρεινόν τῆς ἔδαφος, κατῳρθωσε νὰ ἔχῃ πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτοδιοίκησιν, πληρώνουσα μόνον ὠρισμένον ἐτήσιον φόρον, τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως μὴ ἐχούσης ἐνταῦθα οὐδὲ ἀστυνομικὸν σταθμόν. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν δὲ τοῦ 1854 ἐν Θεσσαλίᾳ, ὁ νεαρὸς τότε καὶ ἐνθουσιώδης Δημάκης, συγγενὴς τοῦ Χριστόδουλου Χατζηπέτρου, κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἔσπευσεν εἰς Καλαμπάκαν κρυφίως μὲ 150 ἐνθουσιώδεις ἔθελοντάς νύκτωρ, διὰ νὰ μὴ τὸ μάθουν οἱ Τούρκοι καὶ κάμουν κακὸν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του, καὶ παρετάχθη παρὰ τὸ πλευρόν τοῦ Χατζηπέτρου, πολεμήσας γενναίως κατὰ τῶν Τούρκων. Ἡ Καστανιά ὑπέστη καὶ πολλὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς. Καστανιώτικα σπίτια, σωζόμενα καὶ σήμερον ἀκόμη, μὲ χρονολογίαν 1768 καὶ 1770, εἶχον ἄνωθι



Ἀμάραντον: Ὁ ἐτήσιος χορὸς τῆς ἑορτῆς τῆς 15 Αὐγούστου

## ΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ - ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ

Μετέωρα: Ὁ μεγαλοπρεπὴς βράχος τῆς Νέας Μονῆς Μετεώρων







Μετέωρα: Ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγ. Στεφάνου ὡς ἔχει σήμερα

## ΑΠΟ ΤΑΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: "Αποψις τῆς Ἱεράς Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως



τῶν θυρῶν των ζεματίστρες καί γύρω-γύρω πολεμίστρες πρὸς ἄμυνάν των.

Ἡ Καστανιά, ὄσα ἄλλοτε πρωτεύουσα τοῦ τέως Δήμου Καστανέας καί σήμερα ἀποτελοῦσα χωριστὴν κοινότητα, μὲ ἔσοδα δραχμᾶς 43.081, ἔχει καί χωριστὴν ἐνορίαν, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μὲ 37.551 δραχ. ἔσοδα, μὲ 3 ἐξωκκλήσια καί δύο κεντρικὰς ἐκκλησίας. Ἔχει ἐπίσης ταχυδρομεῖον, τηλεφωνεῖον, ἀστυνομικὴν ὑποδιοίκησιν, δασονομεῖον, δημόσιον ἀγροκίτιον-φυτῶριον καί ὠραίας ἰδιωτικὰς οἰκοδομὰς.

Ἀπὸ τοῦ 1873 μέχρι τοῦ 1891 εἶχεν Ἑλλ. Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε φθάσει εἰς τοιαύτην περιωπὴν, ὥστε οἱ ἐξ αὐτοῦ ἀπόφοιτοι εἰσήγοντο θριαμβευτικῶς, κατόπιν αὐστηρῶν ἐξετάσεων, εἰς τὴν Β' καί Γ' τάξιν τῆς περιφέρειου Ζωσιμαίας Σχολῆς τῶν Ἰωαννίνων. Τὸ εἰρημένον σχολικὸν κτίριον ἐκτίσθη τῷ 1826 δαπάνῃ τοῦ αὐτιμίου εὐεργέτου Δημοστέργιου, ὅστις ἐκ Καστανέας καταγόμενος καί μεταναστεύσας εἰς Ρουμανίαν, ὅπου ἠδικοκίμησεν οἰκονομικῶς, ἐκκληροδότησεν εἰς τὴν γεννέτειράν του ὀλόκληρον τὸ ἐν Ρουμανίᾳ ἀγρόκτημα «Μπαλτένι», ἵνα χρησιμεύῃ τὸ εἰσόδημά του πρὸς συντήρησιν τοῦ ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Ἑλλ. καί Δημ. Σχολεῖου, πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας τῆς τε ἰδιαιτέρας του πατρίδος καί τῶν πέριξ χωρίων. Ἡ Δημοστέργιος Σχολή, ἣτις ἐλειτούργει εὐδοκίμως, ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1870—1891, ὅτε ἐδημεύθη ἐν Ρουμανίᾳ τὸ δωρηθὲν ἀγρόκτημα, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν πολλῶν διαπρεπῶν διδασκάλων, τοῦ Ζηκίδου, τοῦ Λαμπριδίου, τοῦ Χασιώτου κλπ., συνετέλεσεν εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν οὐ μόνον τῆς Καστανιάς καί τῶν πέριξ χωρίων, ἀλλὰ καί ὀλοκλήρου τῆς περιφέρειας. Ἐκ τῆς σχολῆς ταύτης ἤντησαν τὰ πρῶτα νάματα τῆς Ἑλλ. Παιδείας πολλοὶ ἐπιστήμονες καί διανοούμενοι ἐν γένει, τῶν ὁποίων ἡ ἐκπολιτιστικὴ δράσις, ὡς φορέων τῆς Ἑλλ. Παιδείας καί σκέψεως καί ὡς σκαπανέων τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν, ὑπῆρξεν ἀξιόλογος. Οὕτω εἰς τὸν περίφημον ἰατροφιλόσοφον ἀρχιμανδρίτην Διονύσιον Πύρρον, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Καστανέᾳ τῷ 1774 καί καρεῖς μοναχὸς καί ἐκπαιδευθεὶς τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων, κατόπιν εἰς Τρίκκαλα, Ἀθήνας, Κωνσταντινούπολιν, Κυδωνίας, Χίον, Παθίαν καί Μεδιόλανα τῆς Ἰταλίας, ἔπειτα εἰργάσθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Σχολὴν Ἐπιστημῶν καί κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν εἰς Πελοπόννησον, θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς καί ἐμψυχῶν διὰ τῶν θρησκευτικῶν καί πατριωτικῶν του λόγων καί ἐγένετο πρόξενος μεγάλης ὠφελείας διὰ τῶν θεολογικῶν καί ἰατρικῶν συγγραμμάτων του, ὑπερβαινόντων τὰ τριάκοντα καί ὅστις ἀποθανὼν τῷ 1853 ἐν Ἀθήναις, ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς, λόγῳ τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὸ Ἔθνος (παρβλ. Θεσσαλικά Χρονικά, Τόμος Γ', σελ. 165—167), προσθετέοι καί πολλοὶ νεώτεροι ἐπιστήμονες, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας μέχρι σήμερα.

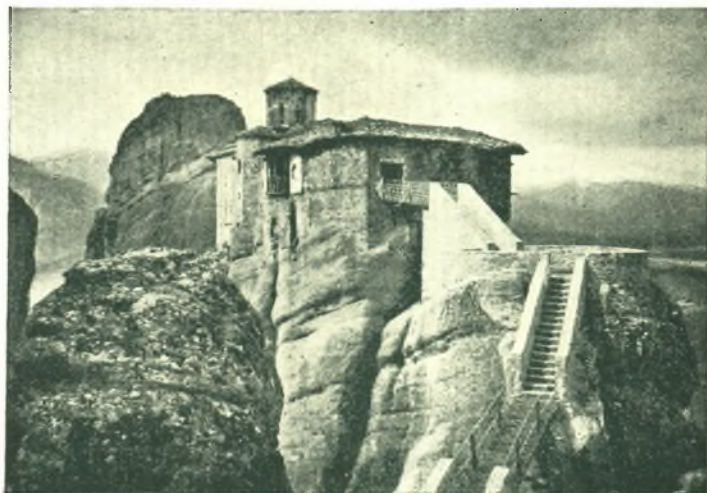
Οἱ Καστανιώται, λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ καλλιεργησίμου ἐδάφους, ἀναγκάζονται νὰ ταξειδεύουν εἰς διάφορους πόλεις τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ρουμανίας καί τῆς Ἀμερικῆς προηγουμένως, ὅπου πολλοὶ πλουτοῦν διὰ τῆς ἐργατικότητός των καί εὐφυΐας των. Ὅσοι μένουσιν εἰς Καστανίαν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν μικρὰν κτηνοτροφίαν καί γεωργίαν, μὲ τελευταίαν παραγωγὴν 30 χιλ. ὀκάδ. σίτου, 3 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλως καί 45 χιλ. ἀραβοσίτου καί πολλὰς ὀκάδας λευκῶν φασολίων περιζη-

τήτων διὰ τὸ εὐγευστον καὶ βραστερόν αὐτῶν, εἰς διάφορα ἄλλα μικροεπαγγέλματα, ὡς τοῦ ἀγωγέως κλπ. καὶ ἰδίως, τελευταίως, εἰς τὴν δενδροκομίαν καὶ δὴ τῶν μηλεῶν, αἱ ὁποῖαι κάμνουν ὠραία, εὐγευστα καὶ εὐώδη μῆλα, τὰ «σκιοῦπια» λεγόμενα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ Καστανιά εἰσπράττει κατ' ἔτος ἡμισυ σχεδὸν ἑκατομμύριον δρχ., χωρὶς νὰ ἀμελοῦν καὶ τὶς ἀχλαδιές, κερασιές, βυσσινιές, δαμασκηγιές, ροδακινιές, καρυδιές καὶ καστανιές, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπίσης εἰσπράττουν ἕνα καλὸν καὶ ἀνέξοδον ἔσοδον. Ἀπὸ τὶς καστανιές, ἀπὸ τὰς ὁποίας βρίθεται ἡ Καστανιά καὶ ἐκ τῆς ἐξατμίσεως τῶν ὁποίων, καθὼς καὶ ἀπὸ τῆς καρυδιές, κατὰ Μάϊον, τὸ κλίμα εἶναι βαρὺ ἀκόμη, δὲν κερδίζουν ὅσα θὰ ἔπρεπε, διότι εἶναι ἀνεμβολίαστοι αἱ πλείστα. Ἐπίσης ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τὴν ἀμπελοφυλακίαν, ἂν καὶ ὄχι ὅπως πρότερον, παράγοντες ἐξαιρετικὸν κρασί. Τὰ περίφημα ἐκ πεύκων καὶ ὄξυων δάση τῆς καὶ πρό παντός τὸ ὑπέροχον δάσος τῆς ὄνομα καὶ πράγμα «Ὠμορφῆς Ράχης», τὸ ὁποῖον μετωνομάσθη εἰς «Βασιλικὸν δάσος», διότι τῷ 1881, ὅτε μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α' ἐπεσκέφθη καὶ τὴν κωμόπολιν Καστανιάς, φιλοξενηθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἀδελφῶν Δημάκη, καὶ ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν του διὰ τὸ δάσος τοῦτο καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἔρχηται συχνὰ ἐξεπίτηδες διὰ νὰ ἐπισκέπτηται τὸ δάσος τοῦτο καὶ κυνηγῇ εἰς αὐτό, ἡ Κοινότης, τῇ εἰσηγήσει τῶν προεστώτων καὶ δὴ τῶν ἀδελφῶν Δημάκη, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τὸ ἐδῶρησε διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως εἰς τὸν τότε Βασιλέα, δι' ὃ καὶ «Βασιλικὸν δάσος» ἐκλήθη ἔκτοτε τὸ δάσος τῆς «Ὠμορφῆς Ράχης». Ὁ Βασιλεὺς κατηχαριστήθη καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης δωρεᾶς θὰ φροντίσῃ νὰ γίνῃ ἀμαξιτὴ ὁδός, συνδέουσα τὴν Καστανιάν μετὰ τὸν πλησιέστερον Σιδηρ. Σταθμὸν Καλαμπάκας. Καὶ πράγματι, μετὰ καιρὸν ἤρχισε νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ δοθεῖσα βασιλικὴ ὑπόσχεσις. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἔχει μεγάλην σημασίαν ὄχι μόνον διὰ τὴν Καστανιάν, ἀλλὰ δι' ὅλοκληρον τὴν ὄρεινὴν περιφέρειαν, διότι ἐξυπηρετεῖ ὄχι μόνον τὴν ἐπιβατικὴν συγκοινωνίαν τῆς ἐν ἀπομονώσει μέχρι τοῦδε εὐρισκομένης περιφέρειας ταύτης, ἀλλὰ καὶ διότι συντελεῖ εἰς τὴν εὐχερεστέραν καὶ ταχύτεραν μεταφορὰν τῶν προϊόντων τῆς εἰς τὰ κέντρα καταναλώσεως καὶ πρό παντός τοῦ σημαντικοῦ δασικοῦ πλοῦτου τῆς.

Εἰς τὴν Κοινότητι Καστανιάς ὑπάγεται καὶ ἡ εἰς ὠραίαν τοποθεσίαν εὐρισκομένη Ἱ. Μονὴ Σιαμάδων (Ἁγίου Νικολάου), 2 ὥρας ἀπέχουσα ταύτης. Σώζεται ἡ ἐκκλησίαις τῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τὸ ἐκκλησάκι τῆς τῶν Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἄλλοτε ἡ Ἱ. Μονὴ Σιαμάδων ἠπόρει.

## 2. Κοινότης Ἀμαράντου (Βεντίστης).

Πρωτεύουσα τῆς Κοινότητος ταύτης εἶναι τὸ Ἀμαράντον, ὡς μετωνομάσθη ἡ Βεντίστα, ἡ ὁποία, κατὰ τὸ ἄξιον αὐτῆς τέκνον, τὸν αἰδιμὸν καὶ σοφὸν Μητροπολίτην πρῶτον Λαρίσης Δωρόθεον Σχολάριον, «κώμη ἐστὶ τοῦ Ἀσπροποτάμου τερπνὴ, εὐάερος, ὑγιεινὴ, καλλίρροος, εἰς θέσιν ἀποπτον κειμένη μεταξὺ τῶν κωμῶν Καστανιάς, Σκληνιάσης, Κρανιάς καὶ Κλινοβοῦ. Πρό τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τοῦ 1821, ἡ κωμόπολις

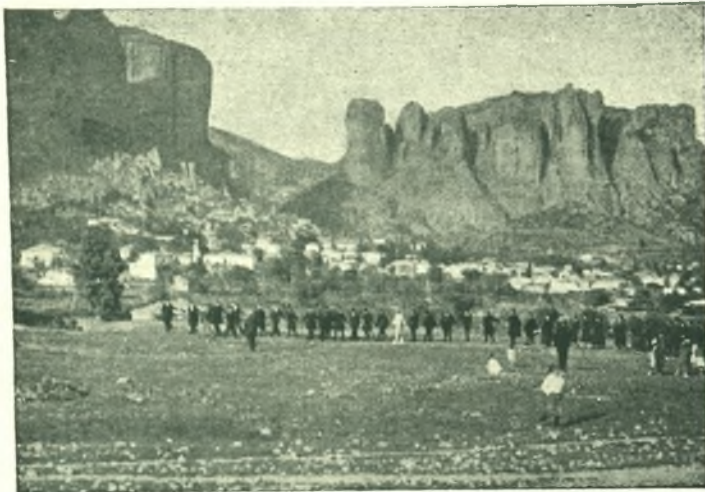


Μετέωρα: Ἡ περίφημος καὶ ἱστορικὴ Ἱερὰ Μονὴ Ρουσάνης

## ΑΠΟ ΤΑΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Μετέωρα: Ἄλλη μία ἀποψὶς τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Ρουσάνης

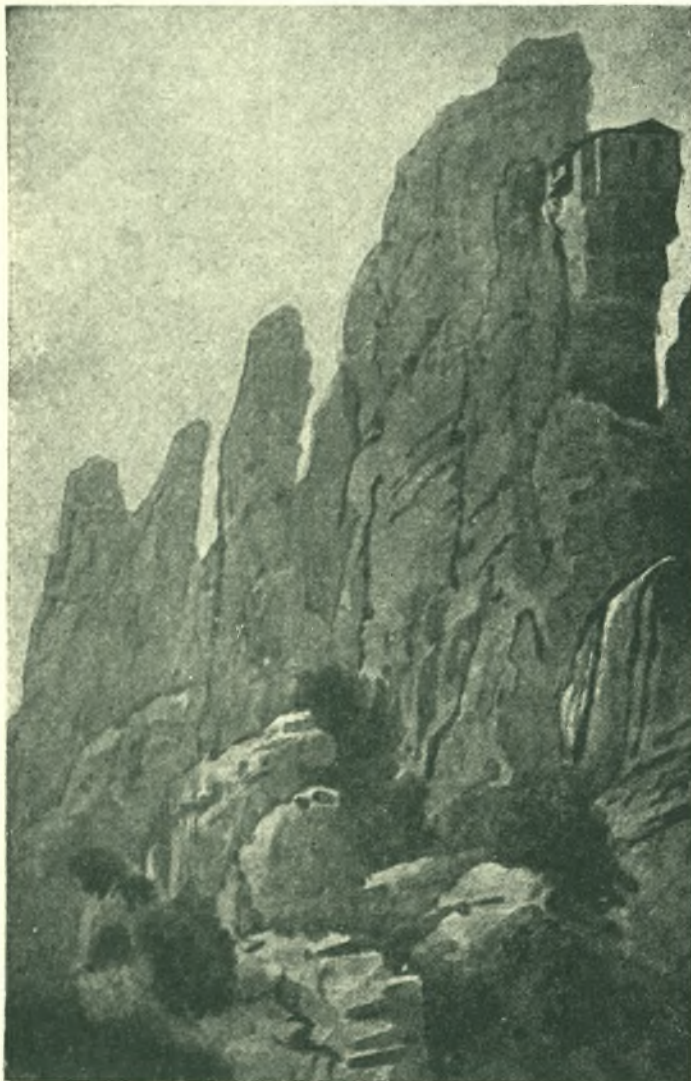




Καλαμπάκα: Κατὰ τὰς πανηγύρεις οἱ χωρικοὶ διασκεδάζουσι

## ΑΠΟ ΤΑΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ - ΑΠΟΦΕΙΣ

Μετέωρα: Μεγαλοπρεπεῖς βράχοι τῆς Μονῆς Ἀγίας Τριάδος



αὕτη εἶχεν οἰκογενείας ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας. Ἄλλὰ κατόπιν ἕνεκα τῶν τότε δεινῶν περιστάσεων καὶ συχνῶν ἐπιδρομῶν, πολλὰ οἰκογένεια ἄκουσαι ἐγκατέλιπον τὸ γλυκὺ τῆς πατρίδος ἔδαφος, διασκορπισθεῖσαι εἰς τὰς Ἐπαρχίας Δράμας, Σερρῶν. Κατοικεῖται δὲ ἤδη — κατ'ὡκείτω δηλαδὴ τότε, ὅτε ἐγράφεν ὁ ἀείμνηστος, ἦτοι τῷ 1865 — ὑπὸ περίπου 170 οἰκογενειῶν, ὅλως Ἑλληνικῶν, λαλουσῶν τὴν ἔκφυλον καὶ ἀχρηστον Βλαχικὴν γλῶσσαν. Πάλαι δὲ εἶχε καὶ Ὀθωμανοὺς κατοίκους περὶ τὰς 50 οἰκογενείας. Μόνη δὲ αὕτη ἢ κώμη ἐκ τῶν χωρίων τοῦ Ἀσπροποτάμου εἶχεν Ὀθωμανοὺς κατοίκους, διὰ τὰς καλλονὰς τοῦ τόπου καὶ τὸ εὐάρεστον τῆς θέσεως. Ἄλλ' ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἅπασαι αἱ οἰκογένεια, ἐκποιήσασαι τὰ κτήματά των, μετώκησαν εἰς Τρίκκαλα (Τρίκκην)». (Πρὸβλ. Ἔργα καὶ Ἡμέραι, Δωροθέου Σχολαρίου, σελ. 326—327).

Σήμερον ἔχει 649 κατ. (ἄρρ. 280 καὶ 365 θήλ.).

Τὸ χωρίον ἀπεκαλεῖτο καὶ «Γῆ τῶν γενναίων», λόγῳ τῶν ὠρωϊκῶν οἰκογενειῶν τῶν Γιαννουσοτακιάων καὶ τοῦ Γώγου Στρογγύλη ἀρματωλοῦ, αἵτινες ἐπροστάτεον τοὺς κατοίκους ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Τουρκαλθανῶν καὶ τῶν ληστῶν. Εἶναι ἐκτισμένον εἰς τις πλαγιὰς τοῦ λόφου «Στινίτσα», εἰς ὕψος 860 μέτρων καὶ εἰς ἀπόστασιν 6 ὠρῶν τῆς Καλαμπάκας, μεθ' ἧς ἐπικοινωνεῖ τὸν χειμῶνα διὰ ζῶων καὶ τὸ θέρος δι' αὐτοκινήτων, διότι ἀπὸ Καστανιάς ἀπέχει μόλις 15'. Ἐχει δάση ὀξυῶς, ἐλάτης, δρυὸς καὶ τὸ «καστανέτον» ἐκ καστανεῶν. Ὑδρεύεται μὲ γάργαρα νερὰ διὰ πολλῶν πηγῶν, ὑπαρχουσῶν ἐντὸς τοῦ χωρίου. Ἐκτὸς αὐτῶν, ἔξω τοῦ χωρίου ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα πηγαί, δι' ὧν ποτίζονται ἅπαντες οἱ καλλιεργούμενοι ἀγροὶ καὶ οἱ κῆποι τοῦ χωρίου. Ἐχει καὶ 248 οἰκόσιτα αἰγοπρόβατα. Ἡ τελευταία γεωργικὴ παραγωγή του μετὰ τοῦ Λοζεστίου ἦτο 45 χιλ. ὀκ. σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλεως καὶ 20 χιλ. ὀκ. ἀραβοσίτου. Ἐπίσης παράγει λευκὰ φασόλια, ἀρκετὰ καρύδια καὶ χιλιάδας ὀκάδας μῆλων καὶ καστανῶν καὶ πατάτας ὀρεινῆς ποτιστικῆς. Ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τὴν ἀμπελοφυῖαν. Εἶναι φημισμένα τὰ Βεντιστινὰ ἀμπέλια. Οἱ ἀδελφοὶ Τάκη ἔχουν περὶ τὰ 100 στρέμμ. ἀμπέλου παρὰ τὴν θέσιν «Τεκέ» (= Μοναστήρι Τουρκισί), διὰ τὴν ἐν αὐτῷ φιλοξενίαν ὄλων ἀνεξαίρετως, δικαίων καὶ ἀδίκων, διότι ἡ φιλοξενία θεωρεῖται ὡς δευτέρα θρησκεία ἀπὸ τοὺς Τακαίους. Οἱ ἀδελφοὶ Τακαῖοι ἔχουν τελείας ἐγκαταστάσεις οἰνοποιίας. Ἐχουν ὑπόγεια εἰς τὰ ὁποῖα καταβαίνει κανεὶς μὲ 24 σκαλοπάτια. Ὁ ρητινίτης Τεκέ εἶναι ἀνώτερος κάθε ἄλλου οἴνου, ἐγχωρίου καὶ ξένου. Εἶναι σωστόν νέκταρ. Οἱ Βεντιστινοὶ διακρίνονται καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Ἡ Κοινότης Ἀμαράντου ἔχει ἔσοδα 57.126 δρ. Ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, κτισθεῖσης τῷ 1752, μὲ ἔσοδα 16.735 δρ. καὶ μὲ μίαν ἀκόμη κεντρικὴν ἐκκλησίαν, τῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κτισθεῖσαν τῷ 1798, ἣτις τελευταίως ἀνεκαινίσθη. Ἐχει καὶ τηλέφωνον καὶ διτάξιον σχολεῖον μὲ 96 μαθητάς.

Πρῶτος ἐπιστήμων τοῦ χωρίου Βεντίστης εἶναι ὁ περιώνυμος Δωρόθεος Σχολάριος. (Πρὸβλ. Ἔργα καὶ Ἡμέραι Δωροθέου Σχολαρίου καὶ δὴ σελ. 109—120, ἐνθα ἡ ἐκτενὴς βιογραφία αὐτοῦ).

### 3. Κοινότης Ἀμπελοχωρίου (Μπουροβίκου).

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ χωρίον Ἀμπελοχώριον, ὡς μετωνομάσθη πολὺ καλῶς, λόγῳ τῶν πολλῶν ἀμπέλων του, τὸ Μπουροβίκον. Εἶναι κατάφυτον ἐκ μηλεῶν καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, μελισσοκομίαν καὶ ἀμπελοργίαν, ὡς καὶ οἱ τῶν πέριξ χωρίων Ματονερίου καὶ Καλομοίρας. Ἔχει 489 κατοίκους (ἄρρ. 219 καὶ θήλ. 270) καὶ ἔσοδα κοινοτικά 16.182 δραχ. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μὲ ἔσοδα 18.955 δραχ. Ἔχει καὶ μονοτάξιον Σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1881 καὶ ἔχον 88 μαθητάς.

### 4. Κοινότης Ματονερίου (Κουκλαίων).

Αὕτη εἶναι νεωτάτη Κοινότης, τοῦ 1935, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸ χωρίον Ματονερί(ον). Ἔχει 277 κατοίκους (125 ἄρρ. καὶ 152 θήλ.), ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μὲ 6 χιλ. δραχ. ἔσοδα. Τὸ σχολεῖον του, ἰδρυθὲν τῷ 1923, ἔχει 52 μαθητάς.

### 5. Κοινότης Καλομοίρας (Γκοντοβάσδας).

Κεῖται ἀνατολικῶς τοῦ Ματονερίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 6 ὥρων ΒΔ. τῆς Καλαμπάκας, παρὰ τὸ δμώνυμον ποτάμιον, τὸ ὅποιον καταρρέον ἐκ τῶν πλευρῶν τῆς Πίνδου καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Πηνειὸν ἐδῶ πλησίον, φέρει μὲν ὀλίγα νερά, τὰ ὅποια καταπίπτοντα ὅμως εἰς ἀλλεπαλλήλους καταρράκτας καὶ περιβαλλόμενα καὶ ὑπὸ ὄχθων καταφύτων χορηγοῦσιν εἰς τὰ πέριξ ἀγρίαν καὶ ρωμαντικὴν ὠραιότητα. Ἔχει 393 κατοίκους (ἄρρ. 206 καὶ θήλ. 187) καὶ ἔσοδα Κοινότητος δραχ. 9.798. Ἔχει 986 αἰγοπρόβατα καὶ παραγωγὴν 35 χιλιάδας ὀκτάδας σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. ἀραβοσίτου.

ΝΔ. τῆς Καλομοίρας εὐρίσκεται ἡ Παλιὰ Γκοντοβάσδα, ἡ ὁποία θὰ εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Νέας.

### 6. Κοινότης Μεγάλης Κερασιᾶς (Μεϊντάν Κερασιᾶς).

Τὸ χωρίον Μεγάλη Κερασιά, ὅπερ ἐλέγετο προηγουμένως Μεϊντάν Κερασιά, ἔχει 317 κατοίκους (ἄρρ. 156 καὶ θήλ. 161) καὶ εἶναι πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἐχούσης 8.950 δραχμᾶς ἔσοδα καὶ τελευταίαν γεωργικὴν παραγωγὴν μετὰ τοῦ Ὁρθοθουνοῦ 70 χιλ. ὀκ. σίτου, 12 χιλ. κριθῆς, 15 χιλ. σικάλεως καὶ 70 χιλ. ὀκ. ἀραβοσίτου καὶ 4.323 αἰγοπρόβατα. Ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, μὲ 4.695 δραχ. ἔσοδα καὶ μὲ σχολεῖον ἰδρυθὲν τῷ 1914 καὶ ἔχον 43 μαθητάς. Ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Κερασιᾶς ἀπηλλοτριώθη καὶ τὸ παρακείμενον ἀγρόκτημα «Βουτάδες», ἐκτάσεως 3 χιλιάδων στρεμμάτων. Εἰς τὴν Κοινότητα ταύτην ὑπάγεται καὶ τὸ χωρίον Ὁρθοθουνοῦ.

### 7. Κοινότης Καλογρηανῆς.

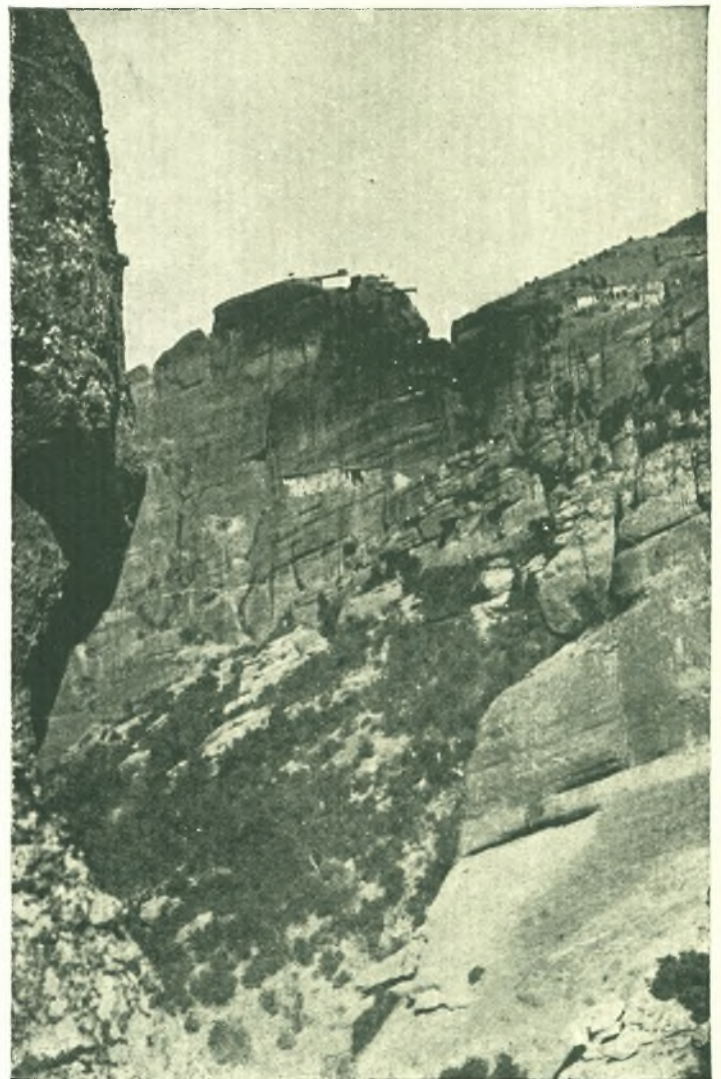
Ἡ Καλογρηανὴ ἀπετέλεσε τῷ 1935 τὴν ὁμωνύμου Κοινότητα. Ἔχει 249 κατοίκους (ἄρρ. 114 καὶ θήλ. 127) καὶ ἔσοδα Κοινότητος 7.505 δραχμᾶς. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Τιμίου Προδρόμου, μὲ ἔσοδα 6 χιλ. δραχ. Τὸ σχολεῖον της, ἰδρυθὲν τῷ 1924, ἔχει 47 μαθητάς. Ἔχει συνολικὴν ἔκτασιν 13.572 στρεμμάτων καὶ πολὺ καλὸν δάσος, ἀνήκον εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σιαμάδου καὶ εἰς διαφόρους ἄλλους ἰδιοκτῆτας.



Καλλιρρόη: Ἡ πρὸ κεντρικῆ συνοικία τοῦ καταφύτου χωριοῦ

## ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΦΥΤΑ ΧΩΡΙΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Μετέωρα: Ἀπόψεις τῶν διαφόρων ἐπὶ τῶν βράχων Μονῶν





Κρανιά: Ἡ ὠραία καὶ γραφικὴ συνοικία τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς

## ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ-ΑΠΟΨΕΙΣ

Καλαμπάκα: Μία ἀποψὶς τῆς μεγάλης πλατείας τῆς κωμοπόλεως



Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Καστανέας.

- 1) Τσιάφης Μιχ. 1883—1887.
- 2) Δημάκης Χριστόδουλος 1887—1891.
- 3) Τάκης Ἀλεξάκης 1891—1899.
- 4) Τάκης Κωσταντούλας 1899—1914.

ΣΤ΄.

## ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Ἡ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΚΜΩΝΟΣ

### 1. Κοινότης Χαλικίου.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν κωμόπολιν Χαλίκι(ον), ὅπερ κεῖται παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, καὶ παρὰ τὸν ἐκ Περιστερίου πηγάζοντα Καπρὰρύαν, ὀνομαζόμενον οὕτως ἐκ τῶν δίκην κάπρας (γίδας) πηδημάτων (μικρῶν καταρρακτῶν τῶν ὑδάτων αὐτοῦ) καὶ ἔχει τὸ θέρος 150 περίπου οἰκογενείας. Ἡ θεὰ ἐκ τοῦ χωρίου τῶν πέριξ εἶναι θαυμασία. Τὸ κλίμα του λαμπρότατον. Τὰ νερά του ἀφθονα, δροσερά καὶ χωνευτικά καὶ διὰ τοῦτο ἢ κατὰ τὸ θέρος διαμονὴ ἐνταῦθα εἶναι ἐξαισία. Ἀπὸ τὸ ἄνωθι τοῦ Χαλικίου Περιστέρι φαίνονται καὶ αὐτὰ τὰ Ἰωάννινα μὲ τὴν μαγεμένη λίμνη των.

Εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸ σημερινὸν Χαλίκι(ον) τοποθετοῦν πολλοὶ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Χαλκίδα παρὰ τὸν Ἀχελῷον, ἣτις ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τῆς Ἠπείρου (πρβλ. Μελετίου Ἀθηνῶν Ἱστοριογραφίαν καὶ Χαλκίς παρ' Ἀσπροποτάμῳ, δικηγόρου Ι. Παπαδημητρίου, εἰς «Ἀναγέννησιν» 17-2-37).

Τὸ Χαλίκιον μέχρι τοῦ 1767 καὶ ἴσως μέχρι τοῦ 1800 ἐσώζετο ὡς κωμόπολις φέρουσα τὸ ὄνομα Χαλκίς μεταξὺ τῶν λογίων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δύο εἰκόνων ὑψίστης ζωγραφικῆς ἀξίας, εὑρισκομένων εἰς τὸ τέμπλον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως: «Ἀφιέρωμα κὺρ Δημάκη, ἀρχοντος κώμης Χαλκίδος, ἔτος 1767». Ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὁμως ἐλέγετο Χαλίκι(ον) καὶ ὡς Χαλίκι(ον) ἀπαντᾷ καὶ εἰς χρυσόβουλλον τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ 1332, ἴσως κατὰ παραφθορὰν τοῦ λογίου ὀνόματος Χαλκίς εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ. Ἐν Χαλικίῳ, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς τουρκοκρατίας καὶ μέχρι τοῦ 1837 περιφημος ἦτο ἡ οἰκογένεια Δημάκη. Λέγεται ὅτι ὁ μετέπειτα φοβερὸς σατράπης τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασσᾶς, πρὶν ἢ προαχθῆ εἰς Δερβέναγαν Τρικκάλων Ἰωαννίνων, ἐχρησιμοποίηθη ὡς φύλαξ καὶ σκοπὸς εἰς τὸ ἐν Χαλικίῳ μέγαρον Δημάκη, ὁπότε ὁ ἅγιος Κοσμάς τοῦ προεῖπεν ὅτι θὰ γίνῃ μέγας ἀνθρωπος, καὶ δι' αὐτό, ὅταν πράγματι ἔγινε, τὸν εἶχεν εἰς μεγάλην ἐκτίμησιν. Πρὸ τῆς μεγάλης δὲ Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἰσχυοῦσης ἐν Χαλικίῳ τῆς οἰκογενείας Δημάκη καὶ περιβεβλημένης διὰ πολλῶν προνομίων ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Σουλτάνων, δὲν ἐνεφανίζοντο εἰς Χαλίκιον Τοῦρκοι, πλὴν τῶν εἰσπρακτῶρων πρὸς εἰσπραξίν των ἐλαχίστων φόρων. Ἡ κωμόπολις Χαλκίς, καεῖσα τῷ 1828 ἀπὸ ἕνα ληστὴν Κατσαρόνα, ὠκοδομήθη καὶ πάλιν, καὶ σήμερον βλέπει κανεὶς εἰς αὐτὴν πολὺ καλὰς οἰκίας, ὡς καὶ τὸ περισωθὲν μέγαρον Δημάκη. Μέχρι τοῦ 1878, ὡς καὶ ὄλα σχεδὸν τὰ χωρία καὶ κωμοπόλεις τῆς Πίνδου, καταφεύτο καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὁ ἐκ Χαλικίου δικηγόρος κ. Ἰωάν. Παπαδημητρίου, εἰς ὃν ὀφείλω καὶ τὰς πλείστας περὶ Χαλικίου πληροφορίας, μοῦ ἔλεγεν ὅτι καὶ ὁ ἴδιος κατῴκει μέχρι

τοῦ 1878 οικογενειακῶς καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς Χαλικί, μεθ' ὧν τῶν λοιπῶν οικογενειῶν τοῦ Χαλικίου, τὸ ὅποιον εἶχε τρεῖς ἱερεῖς, δύο διδασκάλους, καὶ ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον εὐήμερον οἱ κάτοικοι, ὥστε, πλὴν τῶν ἄλλων ἀφθόνων τροφῶν, εἶχον καὶ κρασιά δύο εἰδῶν." Ἐκτοτε ἤρχισαν νὰ ἀποδημῶσι κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ ἰδίως μέρη τῆς Θεσσαλίας ἐκ τῆς ἐξῆς αἰτίας: Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1878, πλὴν τῶν ἄλλων χωρίων τοῦ τέως δήμου Λάκμωνος καὶ Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμῳ, ἐληστεύθη καὶ τὸ Χαλικί(ον) ὑπὸ τῆς ἐκ 10 μελῶν ληστοσυμμορίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Τσιτσιμητσον, ἣτις καὶ συναπεκόμισε τὰ εἰς χρυσᾶς λίρας λύτρα εἰς ὀλόκληρα δισάκκια, ἰδίως ἐκ τῆς οικογενείας τῶν Δημακῶν. Ἡ ληστοσυμμορία αὕτη μετὰ ἓνα μῆνα, συμπλακεῖσα μεθ' ἑνὸς τάγματος Τουρκικοῦ στρατοῦ πλησίον τῆς θέσεως «Ὁξυὰ Δεσπότη», ἔνθα μετέπειτα ἦσαν οἱ συνοριακοὶ σταθμοὶ Ἑλλάδος—Τουρκίας, ἀπεδεκατίσθη, ἀλλ' οἱ κάτοικοι, φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν σωθέντων ληστῶν, ἤρχισαν νὰ κατέρχωνται τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἔκτοτε ἐξακολουθοῦν νὰ πράττουν τὸ ἴδιον λόγῳ καὶ τῆς κεκτημένης συνηθείας.

Τὸ Χαλικί(ον) ἀμέσως μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας ὑπήχθη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Καλαμπάκας καὶ ἐγένετο θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ τέως Δήμου Λάκμωνος, ἐνῶ προηγουμένως ἀπετέλει μέρος τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου. Τῷ 1882 ἐπεσκέφθη τὸ Χαλικί καὶ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α'.

Τὸ Χαλικί(ον) ἀποτελεῖ σήμερον χωριστὴν Κοινότητα ἔχουσαν 87.435 δρχ. ἔσοδα. Ἔχει θερινὸν ἀστυνομικὸν φυλάκιον καὶ τηλέφωνον. Ἐπίσης καὶ χωριστὴν ἐνορίαν, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅτε καὶ πανηγυρίζει, μὲ 9.500 δρχ. ἔσοδα. Ἔχει καὶ πολλὰς ἐκκλησίας. Ἐπίσης ἡ Ἁγ. Παρασκευὴ ἔχει ὠραῖον τροῦλλον μὲ ἐξαισίας τέχνης Παντοκράτορα καὶ εἰκόνας τοῦ τέμπλου θαυμασίας καὶ ἰδίως τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀπὸ ἓνα δένδρον τῆς περιοχῆς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐκήρυξε, κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ὁ ἱερομάρτυς καὶ ἐθναπόστολος Ἅγιος Κοσμάς, ὅτε διήλθεν ἐντεῦθεν. Ἐκ Χαλικίου κατάγονται πλεῖστοι διαπρεπεῖς ἄνδρες τῆς πατρίδος μας, ἀποδημήσαντες ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὰς διαφόρους ἐπαναστάσεις, ὡς π. χ. ἡ οικογένεια τοῦ Χρυσοχοῖδου, ἥς ἀπόγονοι εὐρίσκονται ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Βόλῳ καὶ Πορταριᾷ, ὁ Δημ. Χατζίσκος κ. ἄ.

Τὸ Χαλικί(ον) ἔχει μεγάλα δάση ἀπὸ ὄξυες καὶ ἔλατα, ἀνεκμετάλλευτα λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνίας, καθὼς καὶ λειβάδια ἀρκετὰ διὰ 15.000 αἰγοπρόβατα. Σήμερον θὰ παραθερίζουν εἰς τὴν περιφέρειαν Χαλικίου 10—12 χιλιάδες πρόβατα. Ἔχει καὶ τυροκομεῖον κασερίου. Ὄνομαστὸν εἶναι καὶ τὸ τυρὶ φέτα τοῦ χαλικίου. Κατ' ἔτος θὰ παράγῃται ἐνταῦθα περὶ τὰς 25 χιλ. ὄκ. τυροῦ κασερίου καὶ φέτας.

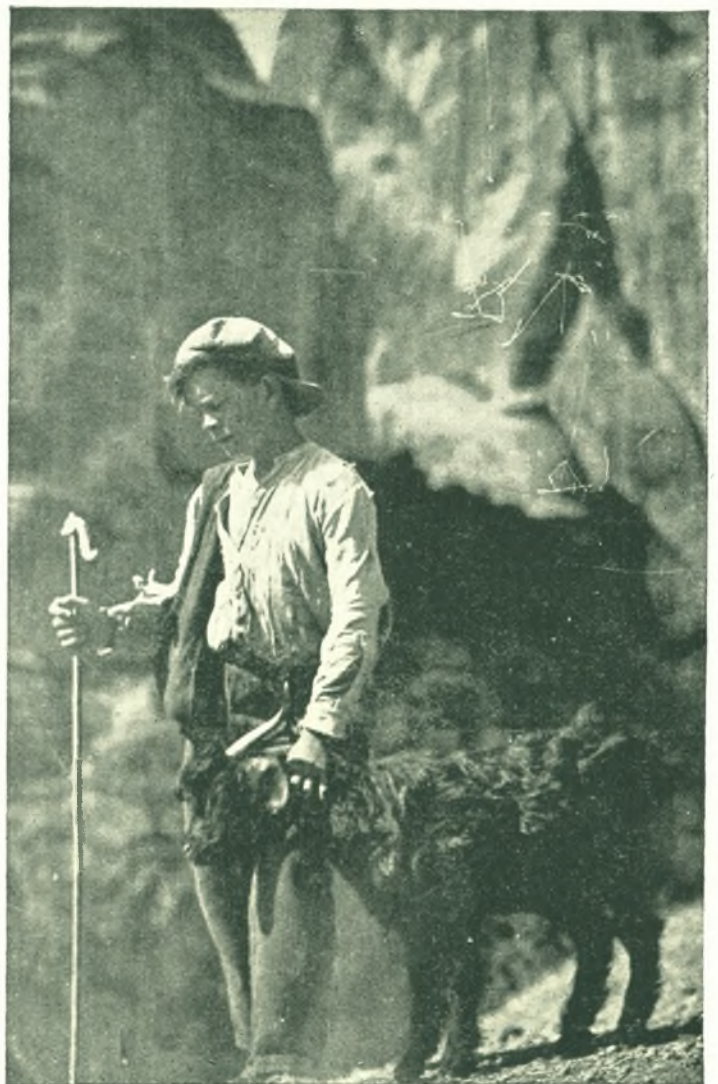
Πλησίον τοῦ Χαλικίου ἐπὶ λόφῳ εὐρίσκεται καὶ ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, τὴν ὁποίαν ἔκτισε πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ὁ φιλογενῆς ἐκ Χαλικίου ἱερομόναχος Ἰλαρίων Μαυρογεώργος μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Δαμιανοῦ, Αὐξεντίου καὶ Κυπριανοῦ. Ὁ Ἰλαρίων πρὸς τοῦτο καὶ διὰ τὴν ἴδρυσιν σχολείου ἐν Χαλικίῳ περιώδευσεν εἰς Ρωσσίαν, Ἀγγλίαν κ.ἄ. ξένας χώρας, κατορθώσας νὰ κτίσῃ μὲ πέτραν πελεκητὴν τὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως καὶ νὰ προικίσῃ τὴν Μονὴν μὲ βιβλία, ἄμφια καὶ περιουσίαν, ἀγοράσας καὶ τὰ 8)12 τοῦ κτήματος τῆς Παληομηλιάς, καὶ νὰ ἰδρύσῃ καὶ σχολεῖον ἐν

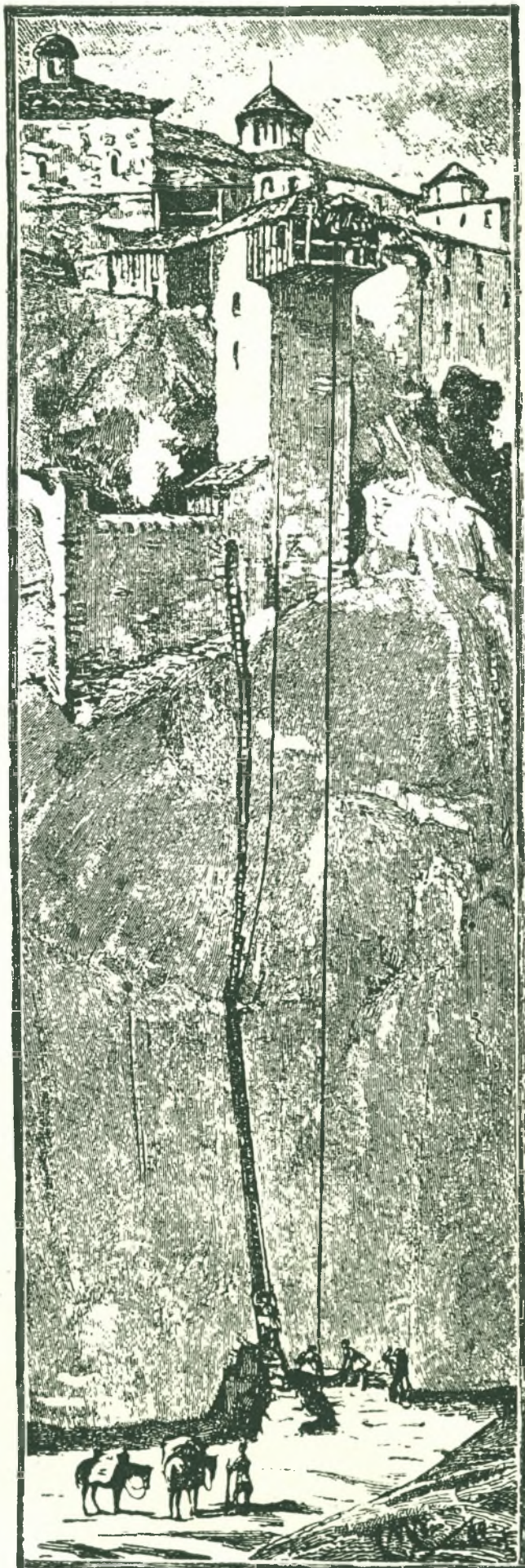


Κρανιά: Ἡ ὠραία πευκόφυτος συνοικία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου

## ΑΠΟ ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΧΩΡΙΑ - ΑΣΧΟΛΙΑΙ ΧΩΡΙΚΩΝ

Καστράκι: Ἐνα μικρὸ τσοπανόπουλο μὲ τὴν κασίκα του





Χαλικίω. Σπουδαία είναι η διαθήκη του αιδιμού ανδρός, γενομένη εν Ἀθήναις τὴν 27ην Μαρτίου 1871, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά καὶ σχετικά μὲ τὸ Χαλικίον: «Ἐγεννήθην εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου, εἰς τὴν κωμόπολιν Χαλικί τοῦ Ἀσπροποτάμου. Ἀνετράφην ἐν τῷ μέσῳ πυκνῶν δασῶν καὶ τερπνῶν κοιλάδων καὶ ἐλογιζόμεν εὐτυχῆς ἀπολαμβάνων τὰ ἀγαθὰ τῆς ὠραίας ἐκείνης φύσεως. Ἀλλὰ φθάσας εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ νοῦς ζητεῖ τροφήν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ σκέπτεται πρωίμως, εἶδον ὅτι ἔζων εἰς ἔρημον. Καὶ τῷ ὄντι ἔρημος ἦτο ὁ τόπος, διότι καὶ ἡ πατρίς μου ἔλαθε τὰ ὄπλα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων τὴν κατέστρεψεν, οἱ δὲ διασωθέντες τῶν κατοίκων διεσπάρησαν εἰς ἄλλας χώρας, ὥστε ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν συνεκεντρώθησαν πάλιν, ἀλλὰ ἦσαν ὀλίγοι καὶ πένητες. Ἐλεῖπον ὅθεν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτὸν τὰ κυριώτερα, Μοναστήρι καὶ Σχολεῖον. Τὸ Μοναστήρι εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους δύναται νὰ θεωρηθῆ καὶ εὐεργετικὸν κατάστημα, διότι ὁ πεινασμένος εὐρίσκει ἄρτον, ὁ ὀδοιπόρος ἄσυλον καὶ ὁ ἀσθενὴς περίθαλψιν. Ἀπεφάσισα ὅθεν νὰ ἐναγκαλισθῶ τὸν μοναχικὸν βίον, ὅπως ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ τοῦ κόσμου ἀφιερῶθω εἰς τὴν πατρίδα μου, διὸ καὶ ἔγινα καλόγερος καὶ ἠγωνίσθην ἀνεנדότως διὰ τὴν ἀνέγερσιν Μοναστηρίου καὶ κατωρθώθη νὰ καταρτισθῆ ἡ ἐν Χαλικίῳ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐνησχολήθην εἰς κατάρτισιν Σχολῆς καὶ μετὰ πολλῶν κόπων ἐκτίσθη τὸ κτίριον ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει καὶ ἤρξαντο αἱ διδασκαλικαὶ παραδόσεις...».

## 2. Κοινότης Ἀνθούσης (Λεπενίτσης).

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ χωρίον «Ἀνθοῦσαν», ὡς μετωνομάσθη ἡ Λεπενίτσα τοῦ Ἀσπροποτάμου. Ἡ Ἀνθοῦσα κεῖται εἰς μικρὰν χαράδραν παραποταμίως καὶ νοτιῶς τοῦ Χαλικίου, τοῦ ὁποίου ἀπέχει περὶ τὰ 25'. Εἶναι μικρὸν χωρίον, ἀλλὰ μὲ μεγάλας βοσκησίμους ἐκτάσεις. Τὸ θέρος παραθερίζουν εἰς αὐτὸ 50 περίπου οἰκογένεια. Λόγῳ ὄμως τῶν λειθαδίων τῆς ἔχει ἔσοδα ἐτησίως 67.535 δρχ. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν τῶν Ἀγ. Πάντων μὲ 9.748 δρχ. ἔσοδα. Ἐχει σχολεῖον κοινοτικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ τηλέφωνον.

Οἱ παλαιότεροι Λεπενιτσιῶται ἦσαν περίφημοι χρυσοχόοι (χρυσικοὶ) ταξειδεύοντες καὶ εἰς Ἰταλίαν καὶ Τεργέστην. Κάτωθι τῆς Ἀνθούσης παρὰ τὸν Ἀχελῷον σώζεται ἡ Ἱερὰ Μονὴ Λεπενίτσης (Κοιμήσεως Θεοτόκου).

## 3. Κοινότης Καταφύτου (Κότορης).

ΝΑ. τῆς Ἀνθούσης περὶ τὴν μίαν ὥραν καὶ 11 ὥρας ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται τὸ χωρίον Κατὰ φύτον, ὡς μετωνομάσθη, λόγῳ τῶν καταφύτων, καταπρασίνων κατὰ τὴν ἀνοιξιν πέριξ λόφων (χωματοβουνίων). Εἶναι ἐκτισμένον εἰς χαράδραν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἐπεκράτει ἡ γνώμη κατ' ἀρχὰς νὰ μετονομασθῆ εἰς Βαθύ. Ἐχει τηλέφωνον καὶ ἀστυνομικὸν σταθμὸν. Τὸ Κατάφυτον ἢ ἡ Κότορη καὶ τὸ Κοτόρι(ον), ὡς ἐλέγετο προηγουμένως, ἦτο ἄλλοτε ἡ χειμερινὴ πρωτεύουσα τοῦ τέως Δήμου Λάκμωνος καὶ νῦν τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἐχούσης ἔσοδα 30.860 δρχ. Τοῦτο παλαιότερον ἦτο δυτικώτερον, πλησίον τοῦ Ἀχελῷου ἐκτισμένον, καταστραφέν καὶ ἐρημωθέν, ὅπως καὶ τὰλλα χωρία τοῦ Ἀσπροποτάμου, κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις τοῦ Λαρίσης—Τρίκκης Διονυσίου (1600 καὶ 1611) τοῦ ἐπικληθέντος Σκυλοσό-

φου, ἔνεκα τῆς ἀποτυχίας του. Οἱ κάτοικοί του, ἀνερχόμενοι εἰς 187 (86 ἄρρ. καὶ 101 θήλ.) παραχειμάζουν ἐνταῦθα, ἀν καὶ τὸν χειμῶνα ἀποκλείονται ἐντελῶς. Ἔχει σχολεῖον, ἰδρυθὲν τῷ 1900, ὅπερ ἔχει 20 μαθητάς. Τὰ λειβάδια τοῦ Καταφύτου τὰ περισσότερα εἶναι ἰδιόκτητα καὶ δι' αὐτὸ ἔχουν ἀλλάξει πολλάκις ἰδιοκτητίας. Σήμερον ἐγκατεστάθησαν εἰς αὐτὰ καὶ πολλοὶ Παληοχωρίται.

Εἰς τὴν Κοινότητα Καταφύτου ὑπάγεται διοικητικῶς καὶ ἡ ΝΑ. τοῦ Καταφύτου καὶ ἀντικρὺ τῆς Πολυθέας κειμένη Μηλιά, ἣτις εὐρίσκεται εἰς ὠραίαν τοποθεσίαν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀσπροποτάμου. Ἔχει 50 κατοίκους (24 ἄρρ. καὶ 26 θήλ.), παραχειμάζοντας ἐνταῦθα καὶ λαλοῦντας τὴν Ἑλληνικὴν ὡς καταγομένους ἐκ τῶν Παληοχωρίων τῶν Κοθωνίων καὶ ἐγκατασταθέντας ἐνταῦθα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Παληομηλιάς, ἡ ὁποία πρὸ τοῦ 1800, ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 300 οἰκογενείας, κατεστράφη ὑπὸ πανώλους ὡς καὶ ἡ Γκλόκοβα. (Ἴδὲ Ἡ Μηλιά εἰς «Λυρικά Περιεργα» Ἀθ. Παπανικολάου, σελ. 25—28). Ἀπὸ τὴν Παληομηλιά τοῦ Ἀσπροποτάμου ἐπέρασε καὶ ὁ Πατῆρ-Κοσμάς, κηρύξας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος.

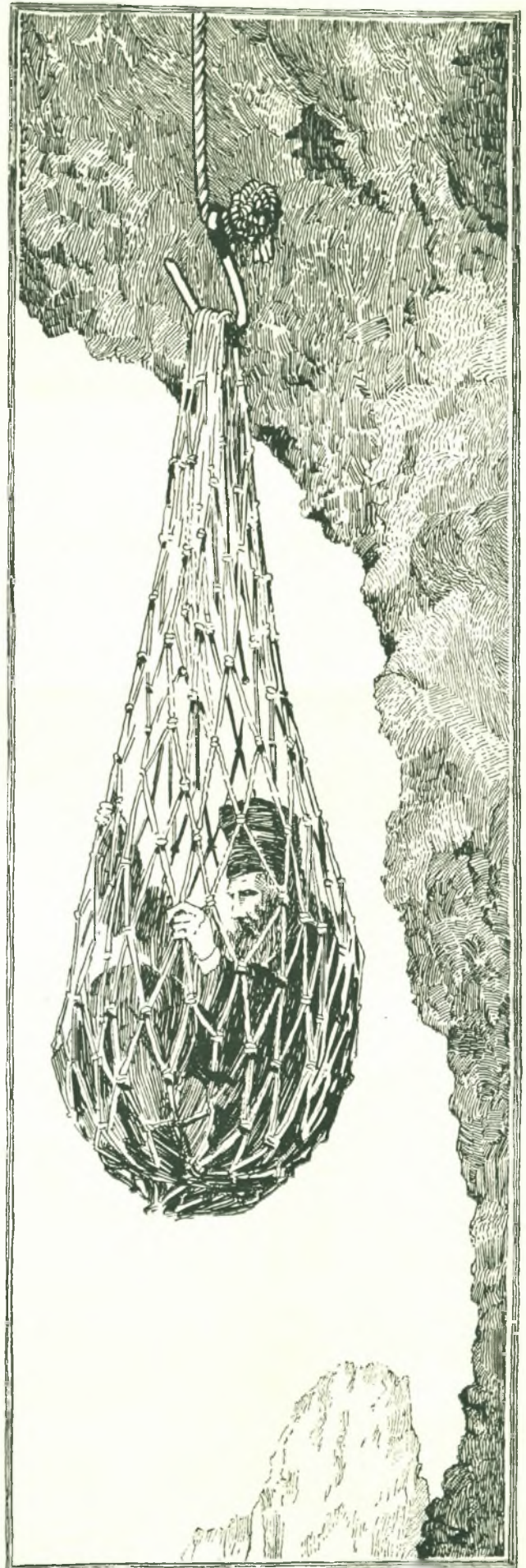
#### 4. Κοινότης Στεφανίου (Σκληνιάσης).

Εἶναι νέα Κοινότης, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸ χωρίον Στεφάνιον, ὡς μετωνομάσθη ἡ Σκληνιάσα, διότι εἶναι πραγματικῶς ἐκτισμένη εἰς πολὺ ἀπότομον ὡς στεφάνιον μέρος καὶ εἰς μεγαλύτερον ὕψος ἀπὸ κάθε ἄλλο χωριὸ τοῦ Ἀσπροποτάμου, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς κορυφῆς τῆς Πίνδου Γκαθόσδα, εἰς ὕψος 1.430 μ. Ἀπέχει 11 ὥρας Δ. τῆς Καλαμπάκας.

Ἐκ τοῦ Στεφανίου κατάγονται περὶ τὰς 150 οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι παραχειμάζουν εἰς διάφορα μέρη τῆς Θεσσαλίας καὶ ἰδίως εἰς τὰ Φάρσαλα, ὅπου πλεον τῶν 60 οἰκογενειῶν ἐντεῦθεν. Ἡ Σκληνιάσα εἶχεν ἄλλοτε μεγάλην ἐπιχειρήσασιν, καὶ δὴ καποτῶν, ὧν ἔκαμνεν ἐξαγωγήν καὶ εἰς Αὐστρίαν ἀκόμη. Σήμερον ὀλίγοι οἰκογενεῖαι τὸ θέρος ἐνταῦθα ἐργάζονται μαλλιά καὶ κάμνουν σκουτιά, βελόντζες καὶ διάφορα ἄλλα πράγματα. Ἐπίσης ἄλλοτε ἦσαν πολλοὶ ἀγωγεῖς, μεταφέροντες καὶ σιτηρὰ ἐκ Θεσσαλίας εἰς Ἡπειρον. Καὶ κτηνοτρόφοι ἦσαν πολλοί. Καὶ σήμερον ἀκόμη παράγει τυρὶ πρώτης τάξεως. Ὀλίγον ξέωθι τοῦ χωρίου ὑπάρχουν ὠραῖα δάση ἀπὸ δρυῖς, ὅπου ὑπάρχουν καὶ ἄρκτοι. Ἔχει βρύσες μὲ ἄφθονα νερὰ κρῦα ὡσάν τὸν πάγον. Ἡ Κοινότης ἔχει ἔσοδα 25.867 δρ. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ἐκτισμένην τῷ 1770 καὶ ἔχουσαν τὸ καλύτερον κωδωνοστάσιον τοῦ Ἀσπροποτάμου, κτισθὲν τῷ 1875. Σήμερον οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων τοῦ Στεφανίου ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ γράμματα.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Λάκμωνος.

- 1) Παπαϊωάννου Δημ. 1884—1887.
- 2) Τσιναρίδης Ἀναστάσιος 1887—1891.
- 3) Κουκουφλῆς Γεώργ. 1891—1907.
- 4) Παπαδημητρίου Θεόδ. 1907—1914.







Μετέωρα: Είσοδος εις την αυλήν τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου

## ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΟΝΩΝ

Μετέωρα: Τὸ ξύπνημα τοῦ ἡγουμένου Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου



Ζ'.

## ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΠΑΡ' ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΩ.

### 1. Κοινότης Κρανιαῖς.

Μετὰ ὀκτῶ περίπου ὥρων πορείαν ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας, ἐν μέσῳ ἐξαισίας ὠραιότητος τοποθεσιῶν, φθάνει κανεὶς εἰς τὴν κωμόπολιν Κρανιαῖν, ἐκτισμένην ἀμφιθεατρικῶς εἰς ὕψος 1.100 μ. ἐπὶ τῶν δύο ὀχθῶν τοῦ Κρανώτικου ποταμοῦ, παραποτάμου τοῦ Ἀσπροποτάμου, καὶ ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν τῆς σχηματιζομένης ὑπ' αὐτοῦ χαράδρας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο καλῶς διὰ τοῦ ποταμοῦ διακρινομένας Συνοικίας ἢ ἐνορίας, τὴν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Καὶ ἡ μὲν τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς εὐρίσκεται εἰς τὰς ὑπῤωρείας τῆς «Γκιόναλης» δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ, ἡ δὲ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου ἀριστερόθεν εἰς τὰς ὑπῤωρείας τοῦ «Τσόρικοῦ». Ἡ Κρανιαῖς περιβάλλεται ἀπὸ πυκνότητα δάση ἐλάτης. Ἀλλὰ τὰ δάση ταῦτα τὰ πυκνὰ καὶ θαυμασία μένουν ἀνεκμετάλλευτα, λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνίας, ἐνῶ ἠδύνατο τὸ Κράτος μόνον ἀπὸ τὰ δάση τῆς Κρανιαῖς νὰ εἰσπράττη πολλὰ ἑκατομμύρια, καθ' ὅσον τὰ δάση αὐτῆς εἶναι τὰ καλύτερα δάση τοῦ Ἀσπροποτάμου μετὰ τὸ δάσος τοῦ Περτουλίου.

Καὶ ἐντὸς τῆς Κρανιαῖς ὑπάρχουν ἔλατα καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα καὶ ἰδίως κορομηλιές, καρυδιές καὶ κρανιές, ἀπὸ τίς ὁποῖες θὰ ἔλαθε καὶ τὸ ὄνομα Κρανιαῖς ἢ κωμόπολις αὕτη. Ἡ Κρανιαῖς, πρωτ. θερινὴ ἄλλοτε τοῦ τέως Δήμου Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμῳ, εἶναι σήμερον πρωτ. τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἀποτελουμένης ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ Παληοχωρίου, ὅπερ εἶναι παλαιότερον τῆς Κρανιαῖς, ἡ ὁποία σχετικῶς δὲν εἶναι πολὺ παλαιὰ, ἀλλὰ νεωτέρα, 150—200 ἐτῶν, ἀποτελεσθεῖσα ἀπὸ κατοίκους τοῦ Παληοχωρίου, ὅπερ ἐλέγετο τὸ παλαιότερον «Γκορτσιὰ», καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλους παλαιῶν χωριῶν, καταστραφέντων διὰ διαφόρους λόγους. Ἡ Κρανιαῖς τὸ θέρος συγκεντρώνει 2.500 περίπου Κρανώτας λόγῳ τοῦ δροσεροῦ κλίματός της, ἐρχομένους ἐνταῦθα πρὸς παραθερισμὸν ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εἶναι διεσκορπισμένοι κατὰ τὸν χειμῶνα. Παλαιότερον, ὡς καὶ τῷ 1897 λόγῳ τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν Τούρκων, πολλοὶ οἰκογένειαι παρεχέμαζον εἰς Κρανιαῖν.

Ἡ Κρανιαῖς ἦτο σπουδαιότατον κέντρον παραγωγῆς καὶ ἐμπορίου μαλλίνων ὑφασμάτων (καποτῶν, φλοκωτῶν, σκουτιῶν κ.τ.λ., «Σκουτιὰ Κρανώτικα»), τὰ ὁποῖα ὡς φημισμένα ἐπώλουν εἰς Κρήτην, Ρόδον, Κύπρον καὶ ἀλλαχοῦ. Πρὸς ὕφανσιν δὲ καὶ κατεργασίαν αὐτῶν κάθε σπίτι σχεδὸν εἶχε τοῦλάχιστον ἀπὸ δύο ἀργαλειοῦς καὶ εἰς κάθε σπίτι εἰργάζοντο γυναῖκες καὶ ἄνδρες, κορίτσια καὶ παιδιὰ.

Ἐπίσης ὑπῆρχον τριάκοντα περίπου ὕδροτριβαὶ (Μαντάνια καὶ ντριστελλες). Ἐκ τοῦ ἐμπορίου δὲ τῶν περιφήμων Κρανώτικων σκουτιῶν, τὸ ὁποῖον σήμερον εὐρίσκεται εἰς μαρμασμὸν, ἀφθονος χρυσὸς εἰσήρχετο εἰς τὴν Κρανιαῖν, τῆς ὁποίας ἔκτοτε χρονολογεῖται ἡ φήμη καὶ ὁ πλοῦτος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καὶ πολλοὶ ληστρικαὶ κατ' αὐτῆς ἐγένοντο ἐπιδρομαί. Μάλιστα τῷ 1835—36 οἱ Καταρραχαῖοι ὡς ἐπαναστάται δῆθεν, ἀλλὰ πραγματικῶς ὡς λησταί, τὰ ἔβαλαν μὲ τοὺς Κρανώτας καὶ δὴ μὲ τὸν προεστῶτα Γιαννίκαν, διὰ τὸν ὁποῖον τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι λέγει: «Γιαννίκα ἀπὸ τὴν Κρα-

νιά...». Οί Καταρραχαίοι εις θέσιν «Γκιγκοάρα» (=Πουρί) συνέλαβον όλόκληρον καραθάνι και έφόνευσαν όλους τούς εκ Κρανιάς καταγομένους. Οί Κρανιώται έφεραν τότε επάνω τουρκικόν στρατόν, ό όποίος έξωλόθρευσε τούς Καταρραχαίους.

Σήμερον εις Κρανιάν κατά τό θέρος ύπάρχει άστυνομικόν φυλάκιον.

Ή Κοινότης Κρανιάς έχει έσοδα 124.450 δρχ., προερχόμενα ιδίως εκ τής ένοικιάσεως τών εκτεταμένων κοινοτικών λειθαδίων, τά όποια εύρίσκονται άνωθι του δάσους, εις τά ύψηλά βουνά, και με τά όποια έσοδα έχουν κάμει τελευταίως αρκετά ώφέλιμα και έξωραϊστικά κοινοτικά έργα. Επίσης έχει ώραϊον διτάξιον Δημ. Σχολείον εις τήν Συνοικίαν Άγίας Παρασκευής. Έργα κοινοτικά είναι τό ύδραγωγείον τής Συνοικίας Άγίου Δημητρίου, αξίας πλέον τών 300 χιλ. δραχμών, διά του όποιου μετεφέρθη έξ άποστάσεως 1500 μέτρων τό ύδωρ και κατασκευάσθησαν 4 κρήναι, εις τήν κεντρικήν πλατείαν τής κωμοπόλεως και εις άλλα μέρη αύτης, ό άρδευτικός αύλαξ, δι' όδ' ποτίζουν οί κάτοικοι τής Συνοικίας Άγίου Δημητρίου τούς κήπους των, γέφυραν επί του ποταμού, τηλέφωνον τώ 1929 και δι' ένισχύσεως του ταμείου τηλεφ. συγκοινωνίας, έπισκευή τών σχολείων, δρόμοι έντός και εκτός τής κωμοπόλεως πλέον τών 6 χιλ. μέτρων και διάφορα άλλα έργα.

Ή Κρανιά καθώς έχει δύο συνοικίας, έχει και δύο ένορίας, του Άγ. Δημητρίου και τής Άγ. Παρασκευής, με 21 χιλ. δρχ. έσοδα. Τώρα άνεγείρεται εις Κρανιάν εκ θεμελίων, κατεδαφισθείσης τής παλαιάς, ή εκκλησία του Άγ. Δημητρίου, επί τη βάσει σχεδίου Βυζαντινού ρυθμού, δι' εισφορών τών Κρανιωτών τόσον τών έν Έλλάδι όσον και τών έν Άμερικη, όπου ύπάρχουν πλέον τών 300. Ό ναός ούτος θά είναι περικαλλέστατος και με δύο κωδωνοστάσια.

Ή Κρανιά είναι ή πατρις πλείστων έπιστημόνων και έν γένει ανθρώπων τών γραμμάτων, οί όποιοι τήν τιμόν, όπου και άν εύρίσκωνται.

Εις τήν Κοινότητα Κρανιάς ύπάγεται και τό χωρίον Παληοχώρι(ον) με 226 κατ. (128 άρρ. και 138 θήλ.) παραμένοντας και τόν χειμώνα ένταύθα. Έχει ιδίαν ένορίαν, του Άγ. Βησσαρίωνος, με 9.627 δραχ. έσοδα. Επίσης σχολείον ιδρυθέν τώ 1899 και έχουν 33 μαθητάς.

## 2. Κοινότης Δολιανών.

Ήμισειαν ώραν Β. τής Κρανιάς εύρίσκεται τό χωρίον Δολιανά του Άσπροποτάμου, αποτελούν τήν όμώνυμον κοινότητα. Έχει και ιδίαν ένορίαν, τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου και σύνολον παραγωγής όμου μετά τής Πολυθέας 2 χιλ. δκ. σίτου και 30 χιλ. άραβοσίτου. Ή Κοινότης έχει έσοδα 39.951 δρχ., προερχόμενα από τά λειθάδια της ιδίως. Τό δάσος τών Δολιανών άποτελείται έξ έλάτης και θά είναι εκτάσεως 10 χιλ. περίπου στρεμμάτων.

Μεταξύ Κρανιάς και Δολιανών ύπάρχει ή Ή. Μονή Δολιανών (Κοιμήσεως Θεοτόκου), ήτις ανεξάρτητος ούσα άλλοτε, συνεχωνεύθη τελευταίως με τήν Ή. Μονήν Άγίου Στεφάνου Μετάρων. Εύρίσκεται εις καλήν όπωσδήποτε κατάστασιν, διατηρουμένη σχεδόν από Κρανιώτας, οί όποιοι πηγαίνουν εις αύτήν προς προσκύνησιν τήν 15ην Αυγούστου και 14ην Σεπτεμβρίου εις εκκλησίαν του Σταυρού, ή όποια είναι αρκετά μεγάλη και με θό-



Μετέωρα: Μεγαλειώδης άπομψ τής Ήεράς Μονής Βαρλαάμ

## ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΕΙΩΡΩΝ

Μετέωρα: Καλόγηρος με τήν στάμνα Μονής Μεταμορφώσεως





**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΤΖΩΡΤΖΟΠΟΥΛΟΣ**

Έκ Καλαμπάκας. Έπυδασε τὰ νομικά εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον. Διευθυντὴς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτοποθετήθη, ἄμα τῆ ἰδρύσει τῆς. Ὡς μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν ὑπῆρξεν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἰδέας πρὸς τέλεσιν τῶν ἑορτῶν τῆς πεντηκονταετηρίδος καὶ ἀπετέλεσε μέλος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἑορτασμοῦ.



**ΤΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ**

Γόνος τῆς οἰκογενείας τῶν Γιαννουσαίων ἐκ Βενδιότσης τῆς Καλαμπάκας. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας ἀνεμίγη εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐκλεγείσ ἐπὶ σειράν ἐτῶν βουλευτὴς τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξυπηρέτησε ποικιλοτρόπως.



**ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ**

Έκ Καλαμπάκας γεννηθεὶς τῷ 1865, ἀνὴρ μεγάλης ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως κατῴρθωσε νὰ ἐπιβληθῆ εἰς τοὺς συμπατριώτας του, οἵτινες ἐξέλεξαν τοῦτον βουλευτὴν τῆς Ἐπαρχίας τῶν, τὴν ὁποίαν ἐξέπροσώπευεν ἐπαξίως. Ἀπεβίωσεν τὸ ἔτος 1901.



**ΚΩΝΣΤ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ**

Ἐγενήθη εἰς Καλαμπάκαν τῷ 1843. Λόγω τῶν πολλῶν του προτερημάτων ἐξελέγη βουλευτὴς τῆς Ἐπαρχίας του κατὰ τὴν περίοδον 1885-87 καὶ Δήμοφχος ἐπὶ σειράν ἐτῶν. Ἰπὸ τῶν ἐτῶν 1895-99 καὶ 1907-14. Ἐργασθεὶς σωφρῶνως καὶ πατρικῶς.

λους καὶ ἐκτισμένη με πώρινον λίθον (=πουρί) καὶ εὐρίσκεται ὀλίγον ἔξω τῆς Μονῆς. Τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἡ ἐκκλησία, ἡ καὶ παλαιότερα, εἶναι πολὺ μικρά.

### 3. Κοινότης Καλλιρρόης (τ. Βελιτσαίων).

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ δμώνυμον χωρίον, ὅπερ κεῖται μεταξὺ Κρανιάς καὶ Καταφύτου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ Καστανέας πρὸς Κατάφυτον. Ἀπέχει ἐκ τῆς Καλαμπάκας 10 ὥρας καὶ εὐρίσκεται δυτικῶς ταύτης.

Ἐπὶ Βυζαντινῶν ἐγράφετο «Βελίτζιανα» καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀναφέρεται καὶ εἰς ἔγγραφον τῆς 20ῆς Αὐγούστου 1894 τοῦ Ἐπισκόπου Σταγῶν Κυρίλλου καὶ εἰς Τουρκικοὺς φορολογικοὺς καταλόγους Βεργίου καὶ Μπεντελίου τοῦ Τουρκοῦ ἔτους 1825, ὅπου γράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ὑποτελῶν καὶ ὑπήγετο εἰς Κ α ζ ἄ ν καὶ Λ ε β ἄ ν Τρικκάλων καὶ Ν α χ α ἔ ν Ἀσπροποτάμου.

Οἱ κάτοικοί τῆς κατὰ τὸ πλεῖστον διαμένουσι μονίμως ἐν αὐτῇ, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, μικρὰν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν τυροκομίαν. Ἔχει σήμερον 60 οἰκογενείας. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ἠρίθμει 200 κατοίκους μόνον, διότι αἱ ὑπόλοιποι οἰκογένειαι εὐρίσκοντο εἰς τὰ χειμαδιά.

Παλαιότερον τὰ Βελίτσεινα ὡς καὶ ἡ Μηλιά ἦσαν τὰ μεγαλύτερα χωρία τοῦ Ἀσπροποτάμου, ἐρημωθέντα κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης—Τρίκκης Διονυσίου (1600 καὶ 1611). Τότε τὰ Βελίτσεινα εἶχον περὶ τὰς 300 οἰκογενείας, ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς εὐρισκόμενα ἐρείπια κτηνῶν καὶ ναῶν. Ἐν μέρος τῶν κατοίκων, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ χωρίου τῶν, ἐγκατεστάθη παρὰ τὴν Ἄγυιαν καὶ ἱδρυσεν συνοικισμὸν ὁμώνυμον Βελίτσειανης, λαθόντα ἀργότερον Τουρκικὴν ὀνομασίαν, ἄλλοι ἐγκατεστάθησαν εἰς Ν τ έ σ σ ι α ν η ν Ἐπαρχίας Δημητριάδος καὶ ἄλλοι εἰς Λειβαδιάν, Θήβας καὶ Χαλκίδα. Ἐλάχιστοι διεσπάρησαν περίξ τῶν Τρικκάλων καὶ ὀλίγοι ἀπὸ τὰς οἰκογενείας ταύτας βραδύτερον ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὸ χωρίον τῶν.

Ἡ Κοινότης ἔχει ἔσοδα 40—50 χιλιάδας καὶ δημόσιον σχολεῖον, ἱδρυθὲν τῷ 1911 με μαθητὰς 35 καὶ οἰκημα ἀνεκτόν. Λειτουργεῖ τηλεφώνον καὶ αἱ οἰκίαι εἶναι λιθόκτιστοι. Ἐπίσης ἔχει χωριστὴν ἐνορίαν, «Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου», με ἔσοδα 4 χιλιάδων δραχμῶν. Ἐμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας ταύτης ὑψοῦνται δύο πελώριοι λεῦκαι, ἀριθμοῦσαι βίον 300 ἐτῶν καὶ ὑψηλότατον καὶ ἐπιβλητικώτατον κωδωνοστάσιον. Ἡ ἐκκλησία αὕτη, καεῖσα τῷ 1600 ὑπὸ Τουρκαλθανῶν, ἀνεκανίσθη τῷ 1759. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι πολὺ παλαιότερος καὶ ὡς θαυματουργὸς τιμᾶται ὑπὸ τῶν πέριξ.

Τὸ χωρίον τοῦτο εὐρίσκεται ἐπὶ ἐδάφους λίαν ὀμαλοῦ καὶ εἶναι πλούσιον εἰς βλάστησιν. Οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀγροὶ ἐπαρκῶς ἀρδεύονται ἀπὸ τὰ ἄφθονα νερά, τὰ ὁποῖα ἀναβλύζουσι ἀπὸ τὰς ὑπερθεν τοῦ χωρίου τοποθεσίας. Λίαν δὲ ἐπιτυχῶς μετωνομάσθη καὶ τὸ χωρίον Καλλιρρόη.

Πρὸ τριακονταετίας ἀνευρέθησαν ἐν Καλλιρρόῃ καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου Ἁγίου Ἀθανασίου δύο σπουδαῖοι τάφοι ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, καταστραφέντες ἀτυχῶς ὑπὸ τῶν χωρικῶν, οἵτινες ἠγνόουν τὴν ἀξίαν αὐτῶν.

Ἡ Καλλιρρόη ἔχει τὴν καλυτέραν τοποθεσίαν ἀπὸ ἀπόψεως διαμονῆς πληθυσμοῦ κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, διότι εὐρίσκεται εἰς μέρος πολὺ εὐήλιον καὶ ὑπὴνεμον.



ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΤΟΠΙΑ  
ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ:  
ΜΙΑ ΑΠΟΨΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

#### 4. Κοινότης Πολυθέας (Δραγοβιστίου).

Αυτή αποτελείται από το νοτιοδυτικώς της Κρανιάς και Ν. και απέναντι της Καλλιρρόης, εις απόστασιν 3)4 ἀπ' αὐτῆς καὶ 9.30' ὥρων ἐκ Καλαμπάκας, εὐρισκόμενον χωρίον Πολυθέα.

Τὸ χωρίον Πολυθέα εἶναι ὄνομα καὶ πρᾶγμα Πολυθέα. Ἄπ' ἐδῶ βλέπει κανεὶς τέσσαρας Δήμους (Ἄθαμάων, Κοθωνίων, Λάκμωνος καὶ Χαλκίδος) καὶ ὀλόκληρον τὴν κοιλάδα τοῦ Ἄσπροποτάμου, ἀπὸ τῶν πηγῶν του μέχρι Γαρδικίου.

Ἡ ἐν γένει ἐντεῦθεν ἄποψις εἶναι χάρις ἰδέσθαι, πράγματι ὡραία θέα μὲ τὰς γύρω φυσικὰς καλλονὰς καὶ μὲ τὰς ὡραίας καὶ μεγάλας οἰκοδομάς, διότι ἡ Πολυθέα εἶναι καὶ σωστὸ ἀρχοντοχώρι.

Ἐντεῦθεν κατήγετο ὁ Σαραχούτης, ὅστις ἐχρημάτισε μυστικοσύμβουλος τοῦ Σουλτάνου, παρασχὼν πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα μας. Τοῦτου ὁ υἱὸς ὤπῃρξε μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.

Τῷ 1790 μὲ 1791 οἱ Δραγοβιστινοὶ, ἐκδικούμενοι τὴν τιμὴν μιᾶς νύμφης των, ἀτιμασθείσης ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἔκαυσαν δύο Κονιαροχώρια τῆς Λαρίσης.

Τῷ 1809, 6 Αὐγούστου, ἦλθεν εἰς τὸ Δραγοβίσι μὲ 80 παλληκάρια καὶ ὁ Γ. Καραϊσκάκης, ὁ ὅποιος ἀκόμη δὲν εἶχε γίνεαι ἄγγελος, ἀλλ' ἦτο διάβολος ἀκόμη πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἔκαυσε τὸ μισὸ χωριὸν καὶ τὴν μισὴ ἐκκλησίαν (τὸ γυναικεῖον) τοῦ χωριοῦ.

Δραγοβιστινοὶ ἦσαν καὶ οἱ Ἀδελφοὶ Τσάκαλοιοι γενικοὶ Δερβεναγάδες ἐν Θεσσαλίᾳ κατὰ τὸ 1821. Οὗτοι ἀπηλευθέρωσαν εἰς φυλάκιον (ταμποῦρ) Φαναρίου Ἑλληνίδα σκλάβαν, τὴν ὁποίαν ἔστειλεν εἰς τὸ χαρέμι τοῦ ὁ Σκόντρα πασᾶς, ὅστις μαθὼν τοῦτο ἔστειλεν ὀλόκληρον τάγμα στρατοῦ εἰς Δραγοβίσι πρὸς σύλληψίν των. Περικυκλωθέντες ἐντὸς οἰκίας οἱ Τσάκαλοι ἠμύθησαν γενναίως, ἀλλὰ φονευθέντος τοῦ Δ. Τσακάλου καὶ ἐξαντληθέντων τῶν πολεμοφοδίων, οἱ ὑπόλοιποι συνελήφθησαν καὶ ὀδηγηθέντες εἰς Λάρισσαν ἐφονεύθησαν παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Πηνειοῦ. Οἱ Τσάκαλοι εἶχον σχέσεις φιλικὰς μὲ τὸν Κατσαντώνην καὶ τὸν Καραϊσκάκην. Δραγοβιστινοὶ ἔλαθον μέρος καὶ εἰς τὴν παρὰ τὴν Καλαμπάκαν μάχην τοῦ 1854, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Χρ. Κατζηπέτρου.

Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυθέας φεύγουν τὸν χειμῶνα, ἐκτὸς ἐλαχίστων οἰκογενειῶν, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ἀριθμεῖ μόνον 51 κατ. (33 ἄρρ. καὶ 18 θήλ.), ἂν καὶ ὑπερβαίνουν τοὺς χιλίους. Τὰ ἔσοδα τῆς Κοινότητος εἶναι 50.307 δρχ. Ὀλόκληρος ἡ ἔκτασις τῆς Πολυθέας φθάνει τὰ 60 χιλ. στρέμμ., ἐξ ὧν περὶ τὰ 20 στρέμμ. δάση ἐξ ἐλάτης, ἐντελῶς ἀνεκμετάλλετα δυστυχῶς, ἐλλεῖπει συγκοινωνίας.

Τὰ λειβάδια τῆς ἐκμεταλλεύονται ὑπὸ τῶν ἰδίων κατοίκων τῆς. Ἄλλοτε ἡ κτηνοτροφία τῆς ἀνῆρχετο εἰς 40 χιλ. πρόβατα. Ἦδη μόλις εἰς 5 χιλ. περίπου ἀνέρχεται ἡ κτηνοτροφία τῆς, λόγω τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν πεδινῶν κτημάτων.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας οἱ μόνοι ἔμποροι ἦσαν οἱ Δραγοβιστινοὶ, οἵτινες εἰσήγαγον τὴν τυροκομίαν εἰς τὰ μέρη μας, φέροντες τυροκόμους ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν διὰ τὸ κασέρι, κεφαλοτύρι κλπ. εἶδη τῆς τυροκομικῆς. Μέχρι τοῦ 1912 ὑπῆρχον ἐντὸς τοῦ Δραγοβιστίου 12 τυροκομεῖα. Ἐπίσης παλαιότερον οἱ Δραγοβιστινοὶ ἠσχολοῦντο καὶ εἰς τὴν ἐπιουργίαν, ὕφαινοντες βελέτζες, κάπότες, δίμιτα καὶ διαφόρων εἰδῶν σκουτιὰ καὶ κάμνον-



ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΟΡΕΣΤΗΣ

Ἐκ Κρανιάς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας, γεννηθεὶς ἐν Τρικκάλοις, ἐνθα ἐπεράτωσε τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς. Εἶτα ἐσπούδασεν εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον τὰ νομικά. Τὸ ἔτος 1906 εἰσηλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἐνθα ἀνῆλθε μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Διευθυντοῦ. Ὡς Διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου τούτου προσέφερε πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἑταιρείαν μας.



ΒΑΣΙΛ. Κ. ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ

Ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ καὶ εἶτα δικηγόρος. Ἠγωνίσθη κατὰ τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας, ὡς ἐκ τούτου αὐτὴ δὲν εἰσεγράφησεν εἰς τοὺς κοινοσφάλους τῆς Πίνδου. Ἐξελέγη βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας κατὰ τὴν περίοδον 1902 - 1905.



ΓΕΩΡΓ. ΡΑΜΜΙΔΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Καλαμπάκᾳ τῷ 1889. Ἐσπούδασεν ἱατρὸς. Εἰργάσθη πατριωτικώτατα διὰ τὴν πατρίδα του καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς. Ἀπὸ τοῦ 1912-1915 διετέλεσε πρόεδρος τῆς κοινότητος Καλαμπάκας. Ἐτυχε τοῦ παρασήμου τοῦ Ἁγίου Σάββα. Ἀπέθανε τῷ 1931.



ΤΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ

Ἐγεννήθη τῷ 1850. Ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς ἐπαρχίας του καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς ἐπὶ σειράν ἔτων, ἐξυπηρετήσας τὴν ἐπαρχίαν του καὶ τοὺς συμπολίτας του ποικιλοτρόπως. Ἀπὸ τοῦ 1909 ἀπεσῶρθη τῆς πολιτικῆς. Ἀπέθανε τὸ ἔτος 1924.



**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΙΑΠΠΙΔΗΣ**

Ἐκ Καλαμπάκας. Ἐσπούδασεν ἰατρός εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον καὶ ἠκολούθησε τὸ στρατιωτικὸν σάβδιον, καθέξας τὸν βαθμὸν τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιάτρου. Ἐξελέγη βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας καὶ διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν πρόεδρος τῆς Κοινότητος Καλαμπάκας. Ἡ δράσις του ὑπῆρξεν εὐεργετικὴ διὰ τὴν ἐπαρχίαν του, δι' ἧς καὶ ἐκτιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται παρὰ τῶν συμπολιτῶν του.



**ΙΩΑΝ. ΚΑΥΤΑΤΖΟΓΛΟΥ**

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1873. Ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Κρητικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1896 καὶ τὸν πόλεμον τοῦ 1897. Διετέλεσε Νομάρχης Τρικκάλων καὶ Γυθείου, βουλευτὴς Καλαμπάκας καὶ Θεσ/νίκης καὶ ὑπουργὸς Συγκοινωνίας. Ἀπέθανε τῷ 1930.



**ΣΩΤ. ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ**

Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1869. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ καὶ ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἐν Τρικκάλοις. Ἐξελέγη βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας, ἀπεσύρθη τῆς πολιτικῆς λόγῳ ὑγείας, ἀφοῦ ἐξυμπρέτησε τὴν περιφέρειαν. Ἀπέθανε τῷ 1934.



**ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ**

Ἐκ Καλαμπάκας. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ ἐν τῷ Ἐθνικῷ καὶ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνδιαφερόμενος διὰ τὰ κοινὰ, ἀνέμιχθη εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς ἐπαρχίας του καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς Καλαμπάκας, ἦν ἐξεπρόσωπήσεν ἐπαξίως.

τες μέχρι τοῦ 1830 ἐξαγωγήν καὶ εἰς Βιέννην καὶ συναγωνιζόμενοι εἰς τὴν ἐπιουργίαν μετὰ τὴν Κρανιάν, Σκληνιάσαν κλπ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ γράμματα δὲν καθυστέρησε τὸ Δραγοβίσι. Εἶναι τὸ μόνο χωριό, ὅπερ εἶχε καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐπιστήμονας. Σήμερον ἔχει οὐκ ὀλίγους ἐπιστήμονας.

Ἡ Πολυθέα ἔχει καὶ τηλέφωνον κατὰ τὸ θέρος. Ἀποτελεῖ καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, μετὰ 14.364 δρ. ἔσοδα ἐτησίως.

#### 5. Κοινότης Ἀηδόνας (Ἀϊθανιοῦ).

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ μεταξὺ τοῦ Παληοχωρίου τῆς Κρανιάς καὶ τῆς Χρυσομηλιάς ἐκτισμένον εἰς ἐπίπεδον μέρος χωρίον Ἀϊθάν, ὅπερ μετωνομάσθη τελευταίως εἰς Ἀηδόνας. Τὰ πέριξ αὐτοῦ βουνὰ σχηματίζουν φυσικὸν φρούριον μετὰ δύο μόνον δρόμους, τὸν ἕνα πρὸς Κρανιάν καὶ τὸν ἄλλον πρὸς Καλαμπάκαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέχει πέντε ὥρας. Τὸ κλίμα του εἶναι ὑγιέστατον, λόγῳ καὶ τῶν πέριξ ἐξ ἐλάτης δασῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐξαγομένη ξυλεία μεταφέρεται εἰς Καλαμπάκαν διὰ τοῦ Κλεινοβίτικου ποταμοῦ καὶ τοῦ Πηνειοῦ. Τὰ πόσιμα νερά του περιφθима!

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀηδόνας μένουσιν μόνιμως ἐνταῦθα, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, μετὰ 2.000 περίπου αἰγοπρόβατα καὶ 300 καὶ πλέον ἀγελάδας, καὶ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν δενδροκομίαν, ἔχοντες πάμπολλα καὶ παντοῖα ὀπωροφόρα δένδρα. Τὰ ἔσοδα τῆς Κοινότητος εἶναι 23.460 δρχ., τῆς δὲ ἐνορίας τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς 23.740 δρχ. Τὸ σχολεῖόν του, ἰδρυθὲν τῷ 1888, ἀριθμεῖ 37 μαθητὰς καὶ ἐπισκευασθὲν τελευταίως εἶναι καλόν.

#### 6. Κοινότης Χρυσομηλιάς (Ἄνω Περλιάγκον).

Εἰς τὰς Δ. ὑπωρείας τῆς «Μαραγκόγιας» καὶ εἰς ὕψος 711 μ., πέντε δὲ ὥρας ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας, εὐρίσκεται τὸ χωριὸν Χρυσομηλιά, ὡς μετωνομάσθη λόγῳ τῶν ἐκλεκτῶν του, χρυσῶν του μῆλων «Σκούπια» τὸ Ἄνω Περλιάγκον. Οἱ 642 κάτοικοί του (332 ἄρρ. καὶ 310 θήλ.) μένουσιν ἐνταῦθα θέρος τε καὶ χειμῶνα. Ἀσχολοῦνται εἰς τὴν δενδροκομίαν, τῶν μηλεῶν ἰδίως, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἔχοντες 3.533 αἰγοπρόβατα καὶ ὄμοῦ μετὰ τοῦ Κάτω Περλιάγκου καὶ τῆς Καλογρηῆς, 95 χιλ. ὄκ. σίτου, 12 χιλ. ὄκ. κριθῆς, 10 χιλ. ὄκ. σικάλεως καὶ 250 χιλ. ὄκ. ἀραβοσίτου. Ἐχει ἔσοδα Κοινότητος 26.324 δρχ. Ἰδίαν ἐνορίαν, τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, μετὰ 25.573 δρχ. ἔσοδα καὶ μονοτάξιον δημ. σχολεῖον μετὰ 104 μαθητὰς, ἰδρυθὲν τῷ 1897.

#### 7. Κοινότης Κάτω Περλιάγκου.

ΒΑ. τῆς Χρυσομηλιάς περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥραν εἶναι τὸ χωριὸν Κάτω Περλιάγκον, ἀποτελοῦν τὴν ὁμώνυμον Κοινότητα μετὰ 224 κατ. (112 ἄρρ. καὶ 112 θήλ.), οἱ ὅποιοι ἀσχολοῦνται εἰς τὰς αὐτὰς ἀσχολίας μετὰ τοὺς κατοίκους τῆς Χρυσομηλιάς. Ἡ Κοινότης ἔχει ἔσοδα 8.519 δρχ. Ἡ δὲ ἐνορία τῶν, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 8.150 δρχ. Ἐχει καὶ σχολεῖον μετὰ 28 μαθητὰς, ἰδρυθὲν τῷ 1898.

Μεταξὺ Χρυσομηλιάς καὶ Κάτω Περλιάγκου ὑπῆρξεν ἄλλοτε καὶ ἡ Ἱ. Μονὴ Ταξιάρχων, ἐκ τῆς ὁποίας σώζεται σήμερον μόνον ἡ ἐκκλησία. Καὶ αὕτη εἶναι συγχωνευμένη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σταγιάδων.

#### 8. Κοινότης Κλεινοβοῦ.

Πέντε ὥρας ΝΔ. τῆς Καλαμπάκας εὐρίσκεται εἰς ὠραῖον ἐπικλινὲς μέρος παρὰ τὰς ὑπωρείας τῆς

«Τριγγιάς», ἥς ἡ κορυφή εἶναι ὕψους 2.100 μ., τὸ χωρίον Κλεινοβός, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος. Τὸ ὄνομά του φαίνεται σλαυϊκόν, διότι χωρίον Κλεινοβον, ὡς ἄλλως τε λέγεται καὶ εἰς τὴν τοπικὴν βλαχικὴν διάλεκτον, εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Σερβίαν. Ἔχει 668 κατ., παραμένοντας καὶ τὸν χειμῶνα. Ἄλλοτε ὅμως εἶχε πολὺ περισσότερους καὶ ἄρκετὰ εὐπόρους. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπῆρχε «Κόλι» ἐνταῦθα, λεγόμενον «Κλεινοβὸ - Κόλι». Ἀνέκαθεν δὲ ἦτο κεφαλοχώρι(ον), ἂν καὶ ὁ τύραννος Ἄλῃ Πασσᾶς ἠθέλησε νὰ τὸ ἀρπάσῃ, φυλακίσας τοὺς δημογέροντας τοῦ χωρίου, ἐξ ὧν πέντε ἀπέθανον εἰς τὰ φοβερὰ μπουδρούμια τῶν Ἰωαννίνων, προτιμήσαντες τὸν θάνατον παρὰ καὶ τὴν οικονομικὴν ὑποδούλωσιν τῆς ἰδιαίτερας των πατρίδος (πρβλ. Λυρικὰ Πάρεργα, Ἀθ. Παπανικολάου, ὁ Γέρω-Γούλας τῆς Δεσκάτης). Οἱ τίτλοι τοῦ χωρίου εἶναι ἐκδεδομένοι ἐπ' ὀνόματι ἀδελφῶν Παπαγιάννη, ἀνυπάρκτων. Ὁ Κλεινοβός ἀπετελέσθη ἀπὸ τοὺς συνοικισμοὺς ἑπτὰ χωρίων, ὧν σῶζονται τὰ ἐρείπια καὶ τὰ ὀνόματα Ριάχοβον, Στρίνοβον, Λιάσινο, Μπουζάνια, Χρύσινο, Μαυροχώρι καὶ Βίτου, συγκεντρωθέντα ἕνεκα τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Τούρκων καὶ τῶν ληστῶν. Ἐνεκα τῆς συγκεντρώσεως ταύτης φαίνεται, ἴσως ὁ Κλεινοβός κατ' ἕκτασιν εἶναι τὸ μεγαλύτερον χωριὸ τοῦ Ἀσπροποτάμου. Ἔχει ἐκτεταμένα δάση ἐλάτης, πεύκης, δρυὸς καὶ πρίνου, τῶν ὁποίων γίνεται κάποια ἐκμετάλλευσις, λόγῳ τοῦ παραρρέοντος ὁμωνύμου ποταμοῦ, ὅστις χρησιμεύει καὶ ὡς μέσον συγκοινωνίας διὰ τὴν ξυλείαν τοῦ Κλεινοβοῦ, τῆς Ἀηδόνας καὶ Καλογρηανῆς. Ἔχει ἐπίσης καὶ λειθάδια ἄρκετὰ ἐπὶ τῆς «Τριγγιάς», εἰς τὰ ὁποῖα ἔρχονται τὸ θέρος καὶ περὶ τὰς πέντε χιλιάδας ξένα πρόβατα καὶ εἰς τὰ ὁποῖα βόσκουν καὶ ἄλλα τόσα περίπου τῶν ἐγχωρίων, τῶν ὁποίων τὰ 2)3 περίπου παραχειμάζουν ἐνταῦθα.

Ὁ Κλεινοβός ἔχει καὶ ἄρκετὴν πεδινὴν ἕκτασιν, διὸ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ἀσχολοῦνται οἱ κάτοικοί του, μὲ παραγωγὴν 30 χιλ. ὄκ. σίτου, 6 χιλ. κριθῆς, 5 χιλ. σικάλεως καὶ 120 χιλ. ἄραβοσίτου. Παλαιότερον, οἱ κάτοικοί του ἠσχολοῦντο καὶ εἰς τὴν κτενοποιίαν (κτενῶν κεφαλῆς), χρησιμοποιοῦντες κέρατα βουβάλων, καὶ εἰς τὴν ξυλουργίαν καὶ ξυλογλυπτικὴν. Ἡ εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Δουσίκου σπουδαία ντουλάπα, ἡ πεποικιλμένη μὲ ἐλεφαντοστοῦν καὶ χρησιμεύουσα ὡς λειψανοθήκη τῶν λειψάνων τῶν Ἀγίων, εἶναι ἔργον, καθὼς δεικνύει καὶ ἡ ἐπιγραφή της, Κλεινοβίτικης χειρός. Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ Κλεινοβίται ἦσαν περίφημοι τεχνίται, δι' αὐτὸ ἔμεινε παροιμιώδης καὶ ἡ φράσις «**χρειαζεται πριόνι Κλεινοβίτικο**».

Ὁ Κλεινοβός ἔπαθε καθίζησιν τῷ 1853—4, ὅποτε πολλοὶ ἔφυγον εἰς Φθιωτιδοφωκίδα καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐσώθη μόνον ἡ ἐκκλησία καὶ ὀλίγα σπίτια. Ὁ νῦν Συνοικισμὸς εἶναι νέος ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐδάφους. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας πολὺ ἴσχυε παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς Τούρκοις τῶν Τρικκάλων ὁ ἄρχων τοῦ Κλεινοβοῦ Γιαννάκης ὁ Μεγάλος λεγόμενος.

Ἡ Κοινότης Κλεινοβοῦ ἔχει 96.708 δρχ. ἔσοδα. Εἰς Κλεινοβὸν ὑπάρχει καὶ Ἀστυν. Σταθμὸς καὶ τηλέφωνον. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ διτάξιον δημ. σχολεῖον μὲ 134 μαθητάς, ἰδρυθὲν τῷ 1896, ὅπερ στεγάζεται εἰς πολὺ καλὸν οἶκημα, τύπου διταξίου. Ὁ Κλεινοβός εἶχε καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας Ἑλληνικὸν σχολεῖον, εἰς ὃ ἐδίδασκον ὡς διδάσκαλοι οἱ ἡγούμενοι καὶ ἱερεῖς τῆς Ἱ. Μο-



**ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΖΙΟΤΖΙΟΣ**

Ἐξ Ἀμαράντου τῆς Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς σπουδὰς του ἠκολούθησε τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, εἰς ὃ διέπρεψεν ὡς ἀξιωματικός, ἀνελθὼν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Συνταγματάρχου. Ὡς Συνταγματάρχης διηύθυνε τὸ Β' Ἐπιτελικὸν Γραφεῖον τοῦ Γ' Σ. Σ. Θεσ/νίκης. Κατὰ τὴν διεθνή Ἐκθεσὶν Θεσ/νίκης τῷ 1927 ἀνεκάλυψε καὶ συνέλαβε 3άδα κομιτατζήδων μετὰ τῶν βομβῶν, ἀποσταλέντων ὑπὸ τοῦ κομιτάτου διὰ τρομοκρατικούς σκοποῦς.



**ΓΕΩΡΓ. Δ. ΜΠΑΡΔΑΣ**

Ἐγεννήθη ἐν Μαλακασίῳ Τρικκάλων. Μετέσχε τῶν πολέμων τοῦ 1912-13 ὡς ἑφεδρος ἀξιωματικός. Διέτέλεσε σύμβουλος τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης καὶ βουλευτὴς τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων. Πρῶην πρωτοδίκης. Δικηγορεῖ ἤδη εὐδοκίμως ἐν Ἰωαννίνοις.



**ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ**

Ἐξ Αἰγινίου τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπερ ἐπέδειξε διὰ τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος του ἐξελέγη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του Δήμαρχος τοῦ Δήμου Αἰγινίου. Εἰργάσθη ἀφιλοκερδῶς διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Δήμου του.



**ΣΠΥΡΟΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ**

Ἐγεννήθη ἐν Καλαμπάκῃ τῷ 1885. Ἐσπούδασε τὰ Νομικὰ καὶ δικηγορεῖ μετ' ἐπιτυχίας ἐν Τρικκάλοις. Ἀναμιχθεὶς εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξελέγη βουλευτὴς Τρικκάλων κατὰ τὰ ἔτη 1920-1922 καὶ 1926-28. Ἐξυπρέτησεν ὡς βουλευτὴς τὴν ἐπαρχίαν του.



#### ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Ἐκ τῶν προχόντων τοῦ τόπου του, κατέκτησε τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῶν συνδημοτῶν του, δι' ὃ καὶ ἐτιμήθη δις διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ δημάρχου τοῦ τέως Δήμου Ἰυμφαίων, μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας. Πατρικῶτα ὡς δήμαρχος ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Δήμου καὶ ἐξυπρέτησεν ἀφιλοκερδῶς τοὺς συνδημῶτας του, ἀφήσας ἀρίστας ἀναμνήσεις ἐκ τῆς διοικήσεώς του.



#### ΓΕΩΡ. ΠΑΤΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν ἐν τῷ Ἐθνικῷ καὶ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ μετ' ἐπιτυχίας καὶ ἀφιλοκερδῶς, παρέχων τὰς ἱατρικὰς του συμβουλὰς εἰς τοὺς πτωχοὺς δωρεάν. Ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν συνδημοτῶν του διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Δημάρχου τοῦ τέως Δήμου Ὁξυνείας διοικήσας τοῦτον ἀπὸ τοῦ 1899-1914 μετ' ἀληθοῦς πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος.



#### ΜΙΧΑΗΛ ΠΡΑΣΟΥΛΙΑΔΗΣ

Ἐκ Μαλακασίου. Ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ κοινὰ τοῦ τόπου του δι' ὃ καὶ ἐξελέγη Δήμαρχος τοῦ Δήμου Μαλακασίου. Ἡ δημοκρατικὴ του θητεία ὑπῆρξε γόνιμος καὶ καρποφόρος, διότι ἐξετελέσθησαν πλεῖστα δημοτικὰ ἔργα ἐξυπηρετικὰ τοῦ τόπου του. Τοὺς συνδημῶτας του ἐξυπρέτησε μὲ μεγάλον ἐνδιαφέρον, δι' ὃ καὶ κατέκτησε τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην πάντων τῶν συνδημοτῶν του.



#### ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΠΑΡΔΑΣ

Ἐκ Μαλακασίου τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Ἠσχολήθη μὲ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου του καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ Δήμου Μαλακασίου ἐπισηρὰν ἐτῶν (1903-1914). Οἱ συνδημῶται του ἀκόμη ἀναπολοῦν τὴν πατρικὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου τῶν καὶ τὸ ἐξυπηρετικὸν ἐνδιαφέρον ὅπερ ἔδειξε κατὰ τὸν χρόνον τῆς δημοαρχίας, δι' ὃ καὶ δικαίως ἐκτιμᾶται παρὰ τῶν συνδημοτῶν του.



#### ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΝΤΑΖΙΟΣ

Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν εἰς τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ του μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας. Οἱ συνδημῶται του ἐκτιμῶντες τὰς μεγάλας του ἀρετάς, ἐξέλεξαν τούτον Δήμαρχον τοῦ τέως Δήμου Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμου, τὸν ὅποιον μετὰ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος διοίκησε καὶ κοινωφελῶς διητύθουσε

νῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Ἔχει καὶ ἰδίαν ἐνορίαν, τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, μὲ 14.850 δρχ. ἔσοδα.

Ἐκ τοῦ Κλεινοβοῦ κατήγετο καὶ ὁ καπετὰν Λιακατᾶς, ὁ ἐπιλεγόμενος διὰ τὴν ὠμορφιά του «Κάλιασος», γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ καπετὰν Στουρνάρα. Οὗτος, ἡρωϊκῶς μαχόμενος μετὰ τῶν παλληκαριῶν του, ἐφονεύθη κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, παρὰ τὸ ἡρῶν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ τὸ ἀγαλμὰ του μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Καπετὰν Λιακατᾶς». Ἐκ τοῦ χωρίου Κλεινοβοῦ κατήγετο καὶ ὁ κλεινὸς Παῖσιος, Ἐπίσκοπος Σταγῶν καὶ κατόπιν Μητροπολίτης Σηλυμβρίας καὶ Φιλιππουπόλεως, ὅστις ἐγεννήθη ἐνταῦθα κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ 17 αἰῶνος. Ὁ Παῖσιος ἴδρυσε Σχολὴν ἐν Σταγούις καὶ ἐν Μετεώροις καὶ ὑπεστήριξε τὰ γράμματα ἐν τῇ Σηλυμβρίᾳ καὶ Ἐπιβάταις, κατέλιπε δὲ μνημεῖα τῆς παιδείας αὐτοῦ, οἷον στίχους καὶ πλείστας ἐπιστολάς περὶ παιδείας κατὰ τὸν 18 αἰῶνα κ.τ.λ. (πρὸβλ. Μ. Γεδεῶν, «Χρονικὰ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας» σελ. 185-187, «Ἐκκλ. Ἀλήθεια», 1888, ἀριθ. 1-5, Μεγ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ. Μακρῆ, Τόμ. 18, σελ. 400). Τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ μέγα μέρος ἐναπόκειται ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἀγ. Τριάδος Μετεώρων, εἰς ἣν ἀφιερῶθησαν ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τινων αὐτογράφων αὐτοῦ.

Ἐκ Κλεινοβοῦ ἐπίσης κατήγετο καὶ ὁ κλεινὸς Πατριάρχης καὶ Πάπας Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος Α', ὅστις ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ 1825-1845, (πρὸβλ. Χρ. Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, σελ. 802-812 καὶ τὴν ἐπιγραφὴν Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ Καίρου, ἐνθα μεταξὺ τῶν κτιτῶρων του πρῶτος καὶ μέγιστος ἀναφέρεται ὁ «ἐκ Κλεινοβοῦ Ἱερόθεος, ποιμὴν Ἀλεξανδρείας» καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου του—ἀπέθανε τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1845 πλήρης ἡμερῶν—ἐπιγραφὴν παρὰ τὸν ἐν Καίρῳ Ναὸν τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ἐν ἣ ὁ ἐκ Κλεινοβοῦ Ἱερόθεος Α' καλεῖται «πατριαρχῶν κλέος, κόσμος τῆς ἐκκλησίας, ὁ ἐκ δυτικῆς ὁρμώμενος Θεσσαλίας». Ἐπίσης ἐκ Κλεινοβοῦ κατήγετο καὶ ὁ Ντεντέσκου, ἄλλοτε Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐν Ρουμανίᾳ καὶ ὁ Ὁρέκης, Πρωθυπουργὸς ἄλλοτε Ρουμανίας. Σήμερον ἀσχολοῦνται πολλοὶ περὶ τὰ γράμματα.

Εἰς τὴν Κοινότητα Κλεινοβοῦ ὑπάγονται καὶ τὰ Καρούτια, μίαν ὥραν ΒΑ. τοῦ Κλεινοβοῦ, παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Κλεινοβίτικου ποταμοῦ. Ἐχουν 196 κατ. (ἄρρ. 111 καὶ 95 θήλ.). Πλησίον τοῦ Κλεινοβοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας ἀνω αὐτοῦ ὑπάρχει ἡ Ἱ. Μονὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἣτις ἦτο ἄλλοτε ἐπὶ Τουρκοκρατίας σπουδαῖον θρησκευτικὸν καὶ πνευματικὸν κέντρον τῶν πέριξ χωρίων. Εἶχεν ἄλλοτε ἕνα ἡγούμενον καὶ πνευματικὸν περίφημον, ὅστις ἔκαμνε πολλὰ καλὰ εἰς τοὺς Κλεινοβίτας καὶ ὄλους τοὺς πέριξ. Ἦδη ἡ Μονὴ αὕτη, προσητημένη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σταγιάδων, διατηρεῖται μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Κλεινοβίτας, οἱ ὅποιοι ἄλλως τε ἐπήρασαν καὶ τὰ κτήματά της.

ΒΑ. τοῦ Κλεινοβοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 1.30' περίπου ὥρας ἀπ' αὐτοῦ καὶ πλησίον τῶν Καρουτιῶν ὑπῆρχεν ἄλλοτε καὶ ἡ Ἱερά Μονὴ Χρυσίνου τῆς Κοιμ. Θεοτόκου τοῦ 18 αἰῶνος, τῆς ὁποίας σήμερον σώζεται μόνον ἡ μικρὰ τῆς ἐκκλησία. Εἶναι καὶ αὕτη ἤδη συγχωνευμένη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σταγιάδων. Λέγουν, ὅτι ἐδῶ ὑπῆρχεν



άλλοτε αρχαίον χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον ὠμίλει περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Κουτσοβλάχων.

Πίναξ τῶν διατελεσάντων Δημάρχων ἐκ τοῦ τέως Δήμου Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμῳ.

- 1) Ζεΐκος Ἰθαν. 1883—1887.
- 2) Γιαννίκας Ἰθαν. 1887—1891 καὶ 1895—1899.
- 3) Λέγκας Κ. 1891—1895 καὶ 1899—1907.
- 4) Πάντζιος Στέφ. 1907—1914.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται καθαρά, ὅτι ἡ Ἰπαρχία Καλαμπάκας, ἂν καὶ εἶναι ἡ τρίτη κατὰ πληθυσμὸν Ἰπαρχία τοῦ Νομοῦ Τρικκάλων, ἐν τούτοις δὲν ὑστερεῖ καθόλου τῶν ἄλλων Ἰπαρχιῶν τοῦ Νομοῦ καὶ ὅλης τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν γεωργικὴν, κτηνοτροφικὴν, ἐμπορικὴν καὶ πνευματικὴν καθόλου πρὸς τὰ πρόσω κινήσιν. Μὲ τὰς 28.479 τῶν κατοίκων τῆς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1928, οἱ ὁποῖοι ὅμως σήμερον θὰ ὑπερέβησαν τὰς 30 χιλ. μὲ τὰς 48 Κοινοτήτας τῆς καὶ τὰ 70 ἐν ὄλῳ χωριά τῆς, μὲ τὰς 1.707.740 δραχ. ἔσοδα τῶν Κοινοτήτων τῆς, καὶ τὰς 780 χιλ. περίπου τῶν ἐκκλησιῶν τῆς, μὲ τοὺς 4.378 μαθητὰς καὶ μαθητριάς τῶν σχολείων τῆς, διότι ὅπου γράφομεν μαθητὰς ἐννοοῦμεν καὶ μαθητριάς μαζί, τὰ ὁποῖα σήμερον ὑπάρχουν εἰς ὄλα σχεδὸν τὰ χωρία τῆς, ἐνῶ πρὸ δεκαπενταετίας τὰ περισσότερα χωριά ἐστεροῦντο διδασκάλων, μὲ τὴν ἐτησίαν γεωργικὴν παραγωγὴν τῶν 2.861.000 ὀκ. σίτου, 394 χιλ. ὀκ. κριθῆς, 865 χιλ. ὀκ. σικάλους καὶ 3.910.000 ἀραβοσίτου τοῦ ἔτους 1935—36, ἡ ὁποία δὲν ἦτο βεβαίως ἀπὸ τὰς καλυτέρας, μὲ τὰς 150 χιλ. καὶ πλέον αἰγοπρόβατα, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς Οἰκονομικῆς Ἰφορίας Καλαμπάκας τοῦ ἔτους 1928, τὰ ὁποῖα ὅμως ἔκτοτε θὰ ἠυῆθήσαν τοῦλάχιστον κατὰ 25%, μὲ τὴν πληθῶραν τῶν ἐπιστημόνων, διδασκάλων, ἀξιωματικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ λοιπῶν διανοουμένων τῆς ἀποδεικνύει ἡ Ἰπαρχία Καλαμπάκας, ὅτι κατὰ τὰ 56 ἔτη, τὰ ὁποῖα ἐπέρασαν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς τῆς μέχρι σήμερον, δὲν ὑστέρησεν εἰς πρόοδον, ἀλλὰ τούναντίον προήχθη, προώδευσεν εἰς ὄλους τοὺς κλάδους καὶ εἰς ὄλα τὰ πεδία τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς μαρτυροῦν καὶ τὰ διάφορα ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων γενόμενα ἔργα κοινῆς ὠφελείας καὶ ἐξωραϊσμοῦ.

Πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν τελευταίαν πρόοδον πολλῶν Κοινοτήτων καὶ χωριῶν τῆς Ἰπαρχίας Καλαμπάκας καὶ ἡ γενομένη ἀπὸ τοῦ 1920 ἀπαλλοτριώσις τῶν τσιφλικίων, ἧτις ἦτο πραγματικὴ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ζυγόν. Ἐπίσης πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ἰπαρχίας καὶ ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἴδρυσις Σχολείων εἰς ὄλα σχεδὸν τὰ χωρία, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἐλληνικὴ γλῶσσα ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐπικρατῇ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Βλαχόφωνα χωρία τῶν τέως Δήμων Μαλακασίου, Καστανέας, Λάκμωνος καὶ Χαλκίδος παρ' Ἀσπροποτάμῳ, ὅπου προηγουμένως ἐπεκράτει, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ὅτι ὠμίλειτο, ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἡ Κουτσοβλαχικὴ. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια ὅτι ἡ Ἰπαρχία Καλαμπάκας δὲν προώδευσεν ὅσον ἔπρεπεν ἀπὸ ἀπόψεως ἔργων ὁδοποιίας καὶ ἐν γένει συγκοινωνίας, ἧτις εἶναι μέγας φορεῦς πολιτισμοῦ. Μάλιστα μέχρι τοῦ 1929 ἡ Ἰπαρχία Καλαμπάκας ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εὐρίσκετο εἰς ἐντελῶς πρωτόγονον κατάστασιν. Ἀπὸ τότε

#### ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΛΑΣ ΓΙΑΝΝΟΥΣΗΣ

Γόνος τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Γιαννουσαίων. Ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου του δι' ὃ καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν πολιτικὴν κίνησιν, ἐκλεγείσ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Δήμαρχος τοῦ τέως Δήμου Καστανέας τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας (1890 - 1914). Ἐφάνη ἀντάξιος τοῦ πατρὸς του Τάκη Γιαννοῦση, ποικιλοτρόπως ἐξυπηρετήσας τὸν Δήμον Καστανέας καὶ ἐν γένει τὴν ἐπαρχίαν Καλαμπάκας.



#### ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ

Ἐκ Κρανιάς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς ἐν τῇ Καλαμπάκῃ καὶ Τρικκαλῶν ἐγκυκλίους τοῦ σοῦδᾶς, ἐσπούδασε τὴν Ἰατρικὴν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον. Ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Ἰατροῦ ἐν τῇ πατρίδι του ἐπιτυχῶς καὶ λόγω τῆς δημότικότητός του διετέλεσε πρόεδρος τῆς κοινότητος Κρανιάς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα ἔγιναν πολλὰ κοινωφελῆ ἔργα ἐν τῇ κοινότητι.



#### ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΓΚΑΔΑΣ

Ἐκ τοῦ χωρίου Κρανιά τοῦ Ἀσπροποτάμου τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ κοινὰ τῆς κοινότητος Κρανιάς δι' ὃ καὶ ἐξελέγετο ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κοινοτικὸς σύμβουλος τῆς κοινότητος Κρανιάς (1922 - 1926). Κατὰ τὸ ἔτος 1922 - 1923 διετέλεσε πρόεδρος τῆς ἰδίας κοινότητος, παρασχὼν πλείστα ἐκδουλεύσεις λόγω τοῦ κύρους του, εἰς τοὺς συγχωριανοὺς του καὶ τῇ κοινότητι.



#### ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΤΟΛΑΣ

Ἐκ Καλλιρρόης τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Ἐλαβε μέρος εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας (1912 - 1913) ὡς ὑπαξιωματικὸς τῶν εὐζώνων, ἐπιδείξας ἀρίστην διαγωγὴν. Οἱ συνδημῶται του ἐκτιμῶντες τὸν σταθερὸν καὶ εὐλικρινῆ χαρακτῆρα του ἐξέλεξαν τούτον πρόεδρον τῆς Κοινότητος τῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Ἐξυπηρετικὸς καὶ ἀκούρατος παρέχει πλείστα ὅσα ὑπηρεσίας τῇ Κοινότητι.



#### ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ

Γόνος τῆς ἐνδόξου οἰκογενείας τοῦ ὀπλαρχηγοῦ καὶ ἀγωνιστοῦ κατὰ τῶν Τούρκων Ἰωάννου Μπουκουβάλα, διετέλεσε πρόεδρος τῆς Κοινότητος Καλαμπάκας κατὰ τὴν διετὴν περίοδον 1930 καὶ 1931. λαμπρόνας τὴν πόλιν Καλαμπάκας δι' ἀξιολόγων κοινοτικῶν καὶ κοινωφελῶν ἔργων. Διετέλεσε πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικῶ Σουλλόγου καὶ τοῦ Συλλόγου Ἐμπόρων ἐγχωρίων προϊόντων Καλαμπάκας.





#### ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Β. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ἐξ Ἀσπροκκλησιᾶς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Ἐμφορούμενος ἀπὸ μεγάλην ἀνάπνυ πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατρίδα ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τῆς Κοινότητος, διοικήσας αὐτήν ἐπὶ σειράν ἐτῶν μετὰ μεγάλης ἀφοσιώσεως. Ἦδη γραμματεὺς τῆς Κοινότητος Ἀσπροκκλησιᾶς ἐργάζεται ἀόκνως διὰ τὴν πρόδον καὶ εὐημερίαν τῆς Κοινότητος, ἔνθα ἤδη ἔχουν ἐκτελεσθῆ πλείστα κοινωτικά ἔργα.



#### ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΜΓΙΩΖΗΣ

Ἐκ Κρανιάς τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους τοῦ σπουδᾶς ἠκολούθησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Δημοδιδασκάλου ἐξασκῶν τοῦτο ἐπιτυχῶς ἐπὶ σειράν ἐτῶν. Ἐλαβε μέρος εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνας Ἐλληνοτουρκικῶν καὶ Ἐλληνοβουλγαρικῶν (1912-1913) ὡς ἑφεδρος ὑπολοχαγὸς τοῦ Πεζικοῦ, τραυματισθεὶς κατὰ τὴν μεγάλην μάχην Πράνιλιχαν (Μαχωμία) τὸ ἔτος 1913.



#### ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΠΑΤΟΛΑΖ

Ἐκ Καλλιρρόης τῆς Καλαμπάκας. Ἀκολούθησας τὸ ἐκπαιδευτικὸν λειτουργήμα ἔλαβε πτυχίον δημοδιδασκάλου, ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἐν Τρικκάλαις. Ἐλαβε μέρος εἰς ὄλους τοὺς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνας ὡς ἑφεδρος λοχαγὸς τοῦ Πεζικοῦ, ἔνθα ἐπέδειξε θάρρος ἀπαράμιλλον καὶ σύνεσιν μεγάλην, δι' ἧ καὶ ἔλαβε πλείστους ἐπαίνους, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν ἡμερησίαν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως.



#### ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀσπροκκλησιάν τῆς Καλαμπάκας. Σπουδᾶσας μετ' ἐπιμελείας τὴν ἱατρικὴν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατρίδα καὶ τὰ περίεξ χωρία. Ἀπὸ διετίας ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Καλαμπάκκην ὅπου ἐξασκεῖ ἐπιτυχῶς τὴν ἐπιστήμην του. Κατὰ τὰς τελευταίας κοινωτικὰς ἐκλογὰς ἐξελέγη πρῶτος Κοινωτικὸς Σύμβουλος.



#### ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΠΡΑΣΟΥΛΙΑΔΗΣ

Ἐκ Μαλακασίου τῆς Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους τοῦ σπουδᾶς ἐν Τρικκάλαις, ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον. Εἰδικευθεὶς ἐν Γερμανίᾳ εἰς τὴν Μαιευτικὴν-Γυναικολογίαν, ἐξασκεῖ ἤδη τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ ἐν Τρικκάλαις μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας καὶ προσοχῆς, δι' ἧ καὶ κατέκτησε τὴν ἐκτίμησιν τῆς Τρικκαλινῆς κοινωτίας.

ὅμως παρετηρήθη μεγαλύτερα προσπάθεια πρὸς κατασκευὴν ἔργων συγκοινωνίας. Καὶ κατὰ πρῶτον ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ Τρικκάλων—Καλαμπάκας—Ἰωαννίνων, τῆς ὁποίας τὸ τμήμα Τρικκάλων—Καλαμπάκας, μήκους 22 χιλιομέτρων, κατεσκευάσθη πλήρως καὶ ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν τὸ ἔτος 1931. Εἰς τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐγένοντο ἅπαντα τὰ χωματοουργικά ἔργα, ἥτοι ἀπὸ Καλαμπάκας μέχρι τῶν ὄριων τοῦ Νομοῦ, ἥτοι περὶ τὰ 67 χιλιόμετρα καὶ ἅπαντα τὰ τεχνικά ἔργα μέχρι Νέας Κουτσούφλιανης. Ὑπολογίζεται δέ, ὅτι ἡ ἀρτηρία αὕτη, ἡ συνδέουσα τὴν Θεσσαλίαν μετὰ τῆς Ἠπείρου, θὰ εἶναι τελειῶς ἔτοιμος τῷ 1938, ἂν καὶ ἡ διὰ τὸ τροχοφόρων καὶ αὐτοκινήτων συγκοινωνία μέχρι Κουτσούφλιανης κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας γίνεται καὶ σήμερον.

Ἐπ' ἐσχάτων ἤρξατο κατασκευαζομένη καὶ ἡ ὁδὸς ἀπὸ Καλαμπάκας πρὸς Μετέωρα, ἥτις ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀποπερατωθῆ ἐντὸς τετραετίας καὶ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν μεγαλύτεραν τουριστικὴν κίνησιν. Ὑπολογίζεται προσέτι ἡ ἀνακατασκευὴ γεφύρας ἐπὶ τοῦ Μοργκάνη ποταμοῦ, ἥτις ἐπανακατασκευασθεῖσα μεγάλη καὶ στερεὰ τελευταίως ὑπέστη σοβαρὰς ζημίας τῷ 1935, λόγω θεομηνίας. Ἦδη ἐγένοντο γεωτρήσεις πρὸς ἐξακρίθωσιν τοῦ ὑπεδάφους, γίνονται δὲ αἱ σχετικαὶ μελέται πρὸς ἐπανακατασκευὴν ταύτης. ἤρξατο ἐπίσης ἡ κατασκευὴ μεγάλης γεφύρας ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, μήκους 120 περίπου μέτρων, εἰς τὴν θέσιν «Γκαθός», 15 χιλιόμετρα ἀπὸ τῆς Καλαμπάκας, διὸ καὶ «γεφύρα Γκαθοῦ» λεγομένη, ἡ ὁποία μεγάλως θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν περιφέρειαν Καλαμπάκας. Αἱ ἐργασίαι τῆς «γεφύρας Γκαθοῦ» ἤρχισαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀποπερατωθῶν ἐντὸς τριετίας. Διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς «γεφύρας Γκαθοῦ» καὶ τῆς συνεχῶς βελτιουμένης πέραν τῆς γεφύρας ταύτης τέως ἐπαρχιακῆς καὶ ἀπὸ Κυβερνήσεως Κονδύλη ὡς ἐθνικῆς χαρακτηρισθείσης ὁδοῦ Καλαμπάκας—Καστανιάς—Κρανιάς, θὰ ἐπικοινωνήσωσιν ἅπαντα τὰ χωρία τοῦ Ἀσπροποτάμου μετὰ τῆς Καλαμπάκας καὶ τῶν Τρικκάλων. Διὰ τῶν ἀνωτέρων ὑπὸ ἐκτέλεσιν σοβαρῶν ἔργων, τὰ ὁποία ἀπὸ τινος ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς νῦν Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως βαίνουσι με γυργὸν ρυθμὸν πρὸς τὸ πέρας, θὰ ἀποτελεσθῇ τὸ στοιχειῶδες ὁδικὸν δίκτυον, ὅπερ θὰ ἐξυπηρετῇ οὐ μόνον στρατιωτικὰς καὶ τουριστικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον καὶ αὐτὰς τὰς ζωτικὰς βιοτικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἀνεκμεταλλεύτων δασῶν τῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν ἄλλων πλουτοπαραγωγικῶν αὐτῆς πηγῶν. Θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι τὰ ἐκτελούμενα ἔργα, συμπληρούμενα σὺν τῷ χρόνῳ καὶ δι' ἄλλων ἀπαραιτήτων καὶ ἐπεκτεινόμενα, εἰ δυνατόν, καὶ εἰς τὸ τελευταῖον χωριουδάκι, τὸ ὅποιον ἔστω καὶ διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων του πρέπει νὰ συνδεθῇ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ με τὰς κυρίως ὁδικὰς καὶ σιδηροδρομικὰς ἀρτηρίας, θὰ ὀλοκληρώσωσι τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας καὶ μάλιστα ἐάν ἀποπερατωθῇ καὶ ἡ σιδηρ. γραμμὴ Καλαμπάκας—Κοζάνης—Βερροίας, ὅπως πρέπει νὰ γίνῃ, ἡ Ἐπαρχία Καλαμπάκας θὰ ἐξυπηρετηθῇ ὡς ἄριστα ἀπὸ ἀπόψεως συγκοινωνίας.

Ἐάν δὲ ὑποστηριχθοῦν περισσότερον ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἡ τε μικρὰ καὶ ἡ μεγάλη, ἡ τε οἰκόσιτος καὶ ἡ νομαδική, καὶ ἡ δενδροκομία καὶ ἡ ἀμπελοργία καὶ ὁ δασικὸς πλοῦτος εἰς τὰ μέρη τῆς Ἐπαρχίας, ὅπου

είναι κατάλληλον τὸ ἔδαφος πρὸς τοῦτο, δι' ἰδρύσεως ἀγροκηπίων καὶ δασοκομικῆς, δενδροκομικῆς καὶ γεωργικῆς Σχολῆς καὶ τῆς ἀποστολῆς δενδροκόμων, δασοκόμων καὶ γεωπόνων καὶ μετεκπαιδευθέντων γεωργικῶς διδασκάλων εἰς τὰ χωρία πρὸς ὄδηγιαν τῶν κατοίκων, πρὸς φύτευσιν καὶ ἐμβολιασμὸν καρποφόρων δένδρων καὶ καλυτέραν, ἐπιστημονικώτεραν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἔργων ὑδρεύσεως καὶ ποτίσματος τῶν ἀγρῶν, τότε ἡ Ἐπαρχία Καλαμπάκας θὰ ἴδῃ ἀκόμη καλυτέρας ἡμέρας προόδου καὶ πολιτισμοῦ.

(Τελειῶνων τὴν περὶ Ἐπαρχίας Καλαμπάκας μελέτην μου ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην μας κ. Πολύκαρπον, πρὸς τὸν Νομάρχην Τρικκάλων κ. Ν. Ἀντωνόπουλον, πρὸς τὸν Νομομηχανικὸν κ. Κεφάλαν, πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Τρύφωνα Παπαθανασίου, πρὸς τὸν Νομοκτηνίατρον κ. Βεηόγλου, πρὸς τὸν διευθύνοντα τὸ Γραφεῖον Γεωργικῆς περιφερείας κ. Δημ. Παπαθανασίου, πρὸς τοὺς κ. κ. Δημ. Λιαπίδην, Χρ. Παπαγιάννην, Δημ. Δημάκην, Ἀθ. Κατσίκην, Δημ. Πούλιον, Γεώργ. Παπαθανασιάδην, Γ. Παπανικολάου, ἰατροῦς, Ἰω. Παπαδημητρίου, Ν. Μπαντέκαν, Μιχ. Ντουλόπουλον, δικηγόρους, Θ. Τσάλαν, Κ. Βανακάραν, Χαρ. Λιάον, Κ. Κοπάδην, Λεωνίδ. Μπαντόλαν, Λεων. Τζαμγιόζην, Σπ. Κατσιμπαν, Ἀθ. Καφρίτσαν, Ἀθ. Μάνδαλον, Ἡλ. Παπαϊωάννου καὶ ὄλους τοὺς καλοὺς φίλους διὰ τὰς ἐπισημοὺς καὶ ἀνεπισημοὺς πληροφορίας, τὰς ὁποίας εἶχον τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ παράσχουν ἐν τῷ κύκλῳ του καὶ τῇ ἰδιαίτερᾳ πατρίδι του ἕκαστος, διὰ τὴν ἀνωτέρω μελέτην, ἣτις ὅ,τι εἶναι, εἰς αὐτοὺς μᾶλλον ὀφείλεται παρά εἰς ἐμέ).

#### ΠΙΝΑΞ

τῶν διατελεσάντων Βουλευτῶν ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας.

- 1) Τσαχτσήρης Δημήτριος, Θ'. 1881.
- 2) Μάνταλος Ἀλκιβιάδης, Θ'. 1881.
- 3) Λεβέντης Παῦλος, Θ'. 1881.
- 4) Τάκης Γιαννούσιος, Ι'. 1885, ΙΑ'. 1887, ΙΒ'. 1890, ΙΓ'. 1892, ΙΔ'. 1895.
- 5) Σιβιτανίδης Γεώργιος, Ι'. 1885, ΙΔ'. 1895, ΙΖ'. 1905.
- 6) Ἀλεξιάδης Κωνσταντίνος, Ι'. 1885.
- 7) Καλαμπάκας Ἡρακλῆς, ΙΓ'. 1892, ΙΕ'. 1899.
- 8) Ἀβέρωφ Αὐγερινός, ΙΕ'. 1899, ΙΣΤ'. 1902.
- 9) Παπαθανασίου Γεώργιος, ΙΕ'. 1899.
- 10) Γιαννουσίου Βασιλάκης, ΙΣΤ'. 1902.
- 11) Κρίτσας Κ., ΙΣΤ'. 1902.
- 12) Τάκης Ἀλεξ., ΙΖ'. 1905, ΙΗ'. 1906, Α'. ἀναθ. 1910.
- 13) Τσακανίκας Κωνσταντίνος, ΙΖ'. 1905.
- 14) Καυταντζόγλου Ἰωάννης, ΙΣΤ'. 1902, ΙΗ'. 1906.
- 15) Σακελλαρίδης Χ., Δ'. Ἐθν. 1923.
- 16) Γιαννούσης Σωτήριος, Δ'. Ἐθν. 1923, Β'. 1928.
- 17) Λιαππίδης Δημ., Γ'. 1932, Δ'. 1933, Ε'. Ἐθν. 1935. 1935.
- 18) Ἀλεξιάδης Σπύρος, Γ'. Ἀναθ. 1936.

#### ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ἐκ Χαλικίου τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς τοῦ ἐν Τρικκάλαις, ἐσοῦδασε νομικὰ εἰς τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ἔλαβε τὸ πτυχίον τοῦ δικηγόρου, ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο μετ' ἐπιτυχίας ἐν Τρικκάλαις. Διεκρίθη ὡς ἐφεδρὸς λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, δι' ὃ καὶ ἔτυχε πλείστων εὐφῆμων ἐπαίνων.



#### ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐκ Καλαμπάκας. Μετὰ τὰς ἐν τῇ πατρίδι τοῦ ἐγκυκλίους σπουδὰς ἠκολούθησε τὸ στρατιωτικὸν σάδιον ἀνελθὼν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ταγματάρχου, μετὰ τὸν ὅποιον καὶ ἀπεστρατεύθη. Ἔλαθε μέρος εἰς ὄλους τοὺς πολέμους, διακρίθει δὲ διὰ τὸ θάρρος του. Ἦδη ἐπέδωθη εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν πλεκτῶν εἰδῶν ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει ἐγκραταστάθῃ. Μέλος τῆς Ἐταιρείας μας.



#### ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΛΕΦΑΣ

Ἐξ Ἀμαράντου (Βεντίσης) τῆς Ἐπαρχίας Καλαμπάκας. Ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν ἐγκατεστάθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ διευθύνει τὸ ἰδιόκτητον παρά τὴν Καλλιθέαν μέγα ὀμώνυμον ζαχαροπλαστεῖον, τὸ ὅποιον ἴδρυσεν ἀπὸ τοῦ 1922. Τυχάνει ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἐταιρείας τῶν Θεσσαλῶν, παρέχων τὴν συνδρομὴν του διὰ τὴν πρόδον τῶν ἔργων αὐτῆς καὶ ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς.



#### ΑΡΓΥΡΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐκ Καλαμπάκας τῆς Θεσσαλίας. Μετὰ τὰς ἐν τῇ πατρίδι τοῦ ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐγκατεστάθῃ εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἐπέδωθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν πλεκτῶν εἰδῶν. Τυχάνει πρωταθλητῆς τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἄλματος ἐπὶ κοντῶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τοῦ στίθου τὸ ἔτος 1922. Ὡς πρωταθλητῆς ἔτυχε πλείστων ἐπαίνων καὶ βραβείων.



#### ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ἐκ τοῦ χωρίου Τσοκάς τῶν Χασιῶν. Μετὰ τὰς ἐν Καλαμπάκᾳ ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον, ἀκολουθῆσας τὰ νομικὰ. Ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου ἐν Καλαμπάκᾳ. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 διαρίσθῃ παρά τῆς Κυβερνήσεως Μεταξὰ πρόεδρος τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Καλαμπάκας παρέχων τῇ Κοινότητι πλείστας ὑπηρεσίας.

